

yeni ipek yolu

KONYA TİCARET ODASI DERGİSİ

YIL: 36 · SAYI: 404 · TEMMUZ-AĞUSTOS 2023

**KTO MECLİSİ
KTOTEK'İ GEZDİ**

**CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI
YILMAZ VE BAKANLAR
İŞ DÜNYASI İLE BİR ARAYA GELDİ**

EKONOMİNİN KALBİ TOBB'DA ATTI

**PARA 4.0:
DİJİTAL
TÜRK LİRASI**

**TÜRKİYE'NİN EN REKABETÇİ İLLERİ VE
KONYA'NIN REKABET YARIŞINDAKİ YERİ**

Konya Ticaret ve Sanayi Odası Tarafından Kurulan
KONYA ORTA TİCARET MEKTEBİ
(1924-1927)

Yeni Nissan Qashqai e-POWER

Şarj kablosuz teknolojisiyle elektriğin eşsiz hali.

1018 km'ye varan menzili
ve şarj kablosuz teknolojisini
hemen denemelisin.

Test sürüş talebi için QR kodu okutun.

NISSAN ÇELİK

Ankara Yolu üzeri Büsan San. Girişi,
No: 220 Karatay / Konya
Tel: (0332) 345 13 13
www.nissancelik.com

Qashqai e-POWER'in ortalama CO₂ emisyonu 122 g/km (WLTP) ve ortalama yakıt tüketimi 5,4 lt/100km (WLTP) olup, versiyonlar arası değişiklik gösterebilir. Yakıt tüketimleri 715/2007/EC'ye göre belirlenmiştir. Menzil hesaplaması, aracın WLTP test döngüsü ortalama yakıt tüketimi (5,4 litre/100km) verisi ve modelin standart yakıt depo kapasitesi (55lt) dikkate alınarak hesaplanmıştır. Nihai menzil ve tüketim; sürüş stiline, otomobildeki yüklü ağırlığa, yol ve hava koşullarına göre değişiklik gösterebilir. Türkiye'de sunulan aksesuar ve donanım versiyonları farklılık gösterebilir. Detaylı bilgi: www.nissan.com.tr'de.

MESLEKİ EĞİTİMLER

SERTİFİKA PROGRAMLARI

BİLİŞİM EĞİTİMLERİ

SAĞLIK EĞİTİMLERİ

KİŞİSEL GELİŞİM EĞİTİMLERİ

KURSLAR

PROJE VE DANIŞMANLIK

**KARSEM'DE
DAİMA SİZE UYGUN
BİR EĞİTİM VARDIR!**

 332 221 72 54 www.karsem.com.tr

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARSEM**
Sürekli Eğitim Merkezi

BAŞLARKEN

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI

1882
KONYA TİCARET ODASI
TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜ

1882
KONYA TİCARET ODASI
ULUSLARARASI FUAR MERKEZİ

KONYA TİCARET ODASI
TAHKİM VE ARABULUCULUK
MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
YEREL VE DİJİTAL
DÖNÜŞÜM MERKEZİ
MODEL FABRİKA
KONYA

1882
KONYA TİCARET ODASI
MESLEKİ EĞİTİM VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM
HİZMETLERİ A.Ş.

1882
KONYA TİCARET ODASI
EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI
İKTİSADİ İŞLETMESİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
DIŞ TİCARET MERKEZİ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARSEM

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARYAY

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
Hizmet ve Eğitim İhtisarı İşletmesi

KOSAM
KONYA ÇAMIRI VE DİJİTAL İKTİSADİ MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
ENERJİ VERİMLİLİĞİ MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
SİBER GÜVENLİK MERKEZİ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
AKILLI TEKNOLOJİLER MERKEZİ

ipek yolu
Yeni

/konyato

/konyato

/konyato

Konya Ticaret Odası

Konya Ticaret Odası

Türkiye’de Odacılık son yıllarda büyük bir gelişim göstermiştir. Her şehrimizde Odalarımız üyelerine hizmet kalitesini artırmak, şehir ekonomisine katkı sağlamak noktasında çok önemli projelere imza atmaktadır. Bu noktada hayata geçirdiği KTOTEK ile Konya Ticaret Odası’nın ve Konya’nın bir adım önde olduğunun haklı gururunu yaşıyoruz. KTOTEK modeli sadece diğer illerimiz değil dünya çapında örnek alınan bir model olmuştur.

Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Kampüsü; Konya ekonomisinin üretim ve ticaret kapasitesini dünya ile rekabette öne geçirecek şekilde geliştirmeyi hedefleyen uluslararası bir kurum olma yolunda ilerlemektedir. İstihdam, ihracat, verimli ve nitelikli üretim parametrelerini tek çatı altında toplayarak özel sektöre kılavuzluk, yol arkadaşlığı yapan KTOTEK, vizyonu ile Konya ekonomisine Odamızın kazandırdığı çok önemli bir eser olacaktır.

KTOTEK bünyesinde yer alan Mesleki Eğitim Merkezimiz, Dış Ticaret Merkezimiz, Model Fabrika, Akıllı Teknolojiler Merkezi şehrimiz ve ülkemiz ekonomisine çok büyük katkı sağlayacak önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir. Tüm dünyada firmalar iş yapma şekillerinde ve üretimlerinde bir dönüşüm içine girmiş bulunmaktadır. Bu dönüşüm sürecinde firmalarımız varlıklarını koruyabilmeleri için KTOTEK bünyesinde yer alan birimlerimiz gibi merkezlerden destek almak mecburiyetindedir. Firmalarımızın en büyük sorunu artan maliyetlerdir. Firmalarımızın istihdam, üretim ve ticaretlerinde verimliliğini sağlayarak, hem firmalarımıza hem şehrimiz ve ülkemiz ekonomisine katkı sağlamalıyız. KTOTEK bünyesinde oluşturduğumuz birimlerin kuruluşunda ve faaliyetinde bugüne kadar emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Bir diğer önemli yatırımımız da KTO Karatay Üniversitesi Uçuş akademisi bünyesinde yer alan Hava Parkımızdır.

Dünya genelinde ekonomiye ve istihdam katkısı açısından önemli bir yeri olan

hava ulaşımı sektöründe Türkiye, son yıllarda kat ettiği ilerleme ile küresel düzeyde aşılması zor rekorlar kırarak, dünyanın hayranlıkla takip ettiği bir başarı hikâyesine imza atmıştır.

2022 yılında bir önceki yıla göre % 41,85 artış göstererek 180 milyonu aşan yolcu sayısı ile ülkemizde sektörün cirosu 300 milyar liraya ulaşmıştır. Bugün sivil havacılıkta Türkiye, Avrupa hava trafiğine en fazla katkı sağlayan ülke, havalimanlarımız yolcusunu en fazla arttıran havalimanları, millî havayolumuz Türk Hava Yolları dünyanın en fazla noktasına sefer yapan havayolu olmuştur.

Küresel olarak istikrarlı bir şekilde büyüyen ve dünya ekonomisi açısından vazgeçilmez bir konumda olan havayolu taşımacılığı, son yıllarda, ülkemizde dünyadaki gelişiminden çok daha hızlı bir şekilde büyümektedir. Özellikle Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının merkezinde yer alan ülkemiz hava sahasının stratejik konumu sektörde ilerlemek için büyük bir avantaj sağlamaktadır.

Türkiye, havacılık sektörüne yapılan yatırımlarla, havacılık sektöründe dünyanın merkezi hâline gelme hedefinde ilerlemektedir. Konya Ticaret Odası ve KTO Karatay Üniversitesi olarak kurmuş olduğumuz Hav Park ile böylesine önemli bir sektörde yer almanın gururunu yaşıyoruz. Üniversitemizde Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu bünyesinde Pilotaj Bölümü’nü açarken en iyi olma hedefi ile hareket ettik. Türkiye’nin en deneyimli uçuş ve bakım ekibine sahip bölümümüz, kendi planör ve uçaklarıyla, kendi pisti ve bakım merkezinde pilot yetiştiren tek üniversite unvanını elinde bulundurmaktadır. Konya’da dünya çapında pilotların yetişmesi bizleri son derece gururlandırmaktadır.

Konya’mıza kazandırdığımız bu yatırım, şehrimizde havacılık sektöründe önemli bir yere gelecektir. Pilotaj bölümümüz sektör içerisinde takip edilen bir konuma gelmiştir ve adından söz ettirmeye başlamıştır. Pilotaj bölümümüz ve Hava

Parkımızla şehrimiz ve ülkemiz ekonomisine havacılık sektöründe büyük katkı sağlayacağız. Bu vesile ile Hava Parkın yapımında ve faaliyetinde bugüne kadar emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

...

İş dünyası olarak yapısal reformlara ilişkin somut bir yol haritası beklentimiz artmıştı. Bu anlamda, açıklanan 2024 - 2026 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program’ın hayırlı olmasını diliyorum. Türk ekonomisinin 3 yıllık yol haritasını oluşturan Orta Vadeli Program’ın iş dünyamızla istişare içinde hazırlanmasından dolayı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz’a ve katkısı olan herkese teşekkür ediyorum.

Orta Vadeli Programı belirsizliği azaltma noktasında son derece önemli görüyoruz. Ekonomik aktiviteye ivme sağlamasını, öngörülebilirliği artırmasını bekliyoruz. Büyüme ve ticaretten fiyat istikrarı ve finansal istikrara, beşeri sermaye ve istihdamdan yeşil ve dijital dönüşüme, afet yönetiminden kamu maliyesi ile iş ve yatırım ortamına yedi temel alanda öncelikli reform adımlarının belirlenmesini önemli buluyoruz.

Programın temel amaçlarına ulaşmak için ortaya konan reformların belirlenen takvimlendirme çerçevesinde hayata geçirilmesini bekliyoruz. Başta finansmana erişim olmak üzere iş dünyasının üretime ve yatırıma yönelik ihtiyaçlarının gözetilerek uygulanması da programın başarısını artıracaktır.

Türkiye, inşallah bu süreçte kararlı bir şekilde hayata geçireceği değişim ve dönüşümle sürdürülebilir büyümeyi sağlayan, enflasyonunu kademeli olarak düşüren, makroekonomik ve finansal istikrarını güçlendiren, istihdamını artıran, daha rekabetçi ve daha yüksek katma değerli bir ekonomi haline gelecektir. İş dünyamızla istişare içinde hazırlanan OVP’nin hedefe ulaşması için her türlü katkıyı sağlayacağız.

Selçuk ÖZTÜRK

Konya Ticaret Odası Başkanı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkan Yardımcısı

İMTİYAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Selçuk ÖZTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Özhan SAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mustafa AKGÖL

GÖRSEL SANAT YÖNETMENİ
M. Fatih ÖZSOY

GRAFİK-TASARIM
ÇİZGİ MEDYA
Mehmet ÇAKIR
cizgimedyakonya@gmail.com
Tel: 0507 443 81 07

BASKI-CİLT
Anadolu Ofset – İbrahim GÜVENÇ
Matbaacılar Sitesi Muhabir Caddesi
6. Blok No: 13 - Karatay/KONYA
Telefon: 0332 342 01 60 (pbx) - 0332 342 03 76
www.anadolumatbaa42.com
anadolumatbaa42@hotmail.com
Sertifika No: 51489

DAĞITIM
KONYA PTT BAŞMÜDÜRLÜĞÜ
Vatan Cad. No: 3 - Selçuklu/KONYA
Tel: 0332 238 49 60 - Faks: 0332 236 17 75
E-mail: konya-pazarlama@ptt.gov.tr

YAYIN TÜRÜ

Yerel, Süreli

İki ayda bir yayınlanır.

Bu dergideki yazı ve resimler kaynak belirtilmek sureti ile kullanılabilir. Dergimizde yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir. Dergimizde yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, yayınlanmasın ya da yayınlanmasın iade edilmez.

Basım Tarihi: Eylül/2023

YAYIN KURULU

Mustafa KARAMERCAN
Teoman YILMAZ
Arif AYYILDIZ
Sami DOYRAN
Hüseyin CEYLAN

İLETİŞİM ADRESİ

KONYA TİCARET ODASI
Vatan Caddesi No1 Selçuklu/KONYA
www.kto.org.tr
Tel: 0332 221 52 52 - Faks: 0332 353 05 46

BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ
Tel: 0332 221 52 94-221 52 67

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Fevzi Rifat ORTAÇ
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK
Prof. Dr. Kerim ÇINAR
Prof. Dr. Haşim KARPUZ
Prof. Dr. Önder KUTLU
Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ
Prof. Dr. Caner ARABACI
Prof. Dr. Bayram ÜREKLİ
Prof. Dr. İsmail KIVRIM
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI
Doç. Dr. Mustafa AKKUŞ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERGUN
Dr. Öğr. Üyesi Şerife Özkan NESİMİOĞLU

TEMMUZ - AĞUSTOS

KTO MECLİSİ KTOTEK'İ GEZDİ

06

08

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI YILMAZ VE BAKANLAR İŞ DÜNYASI İLE BİR ARAYA GELDİ

EKONOMİNİN KALBI TOBB'DA ATTI

10

KONYA'DAN İHRACAT İREKORU

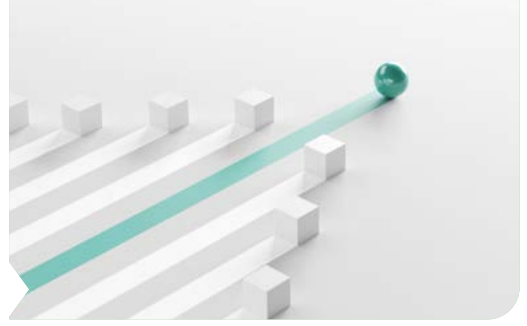
15

İÇİNDEKİLER

**TÜRKİYE'NİN EN REKABETÇİ
İLLERİ VE KONYA'NIN
REKABET YARIŞINDAKİ YERİ**

28

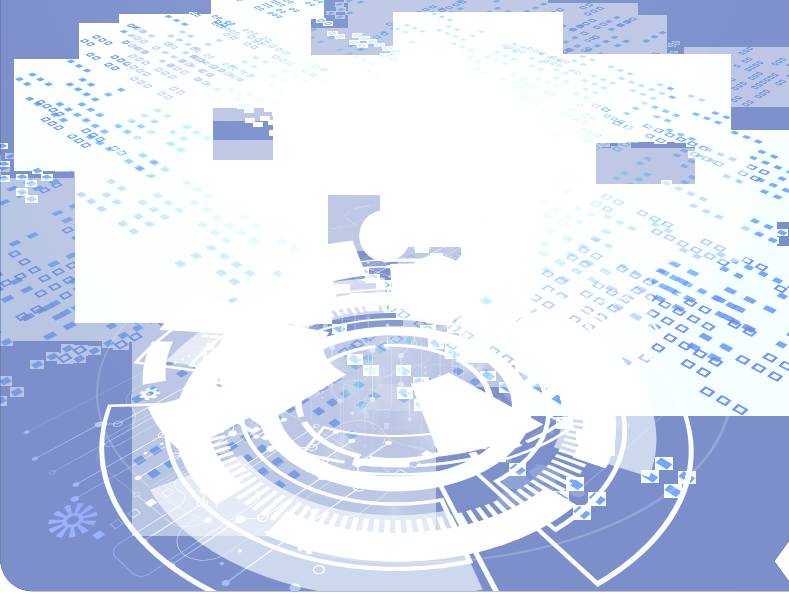

34

**KOBİ'LERİN KREDİ
OKURYAZARLIĞI**

**ENERJİDE 2050'YE
GİDEN DEĞİŞİM
YOLCULUĞU VE
HİDROJEN ENERJİSİ**

40

44

**PARA 4.0:
DİJİTAL TÜRK LİRASI**

50

Konya Ticaret
ve Sanayi Odası
Tarafından Kurulan
**KONYA ORTA
TİCARET
MEKTEBİ
(1924-1927)**

**TARİHİN ARŞİVİ:
HÖYÜKLER VE
KONYA HÖYÜKLERİ-2**

54

KTO MECLİSİ KTOTEK'İ GEZDİ

Konya Ticaret Odası'nın Temmuz ayı Meclis toplantısı KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nde (KTOTEK) gerçekleştirildi. Meclis üyeleri toplantı öncesinde KTOTEK bünyesinde yer alan birimleri gezerek çalışmalar hakkında bilgi aldılar. Meclis toplantısında konuşan Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, KTOTEK'in Konya'nın üretim yapısının dönüşümü için firmalara öncülük ettiğini belirtti.

Konya Ticaret Odası Meclis toplantıları, Odaya bağlı işbirliklerde gerçekleştiriliyor. Temmuz ayı Meclis toplantısı KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nde (KTOTEK) gerçekleştirildi. Toplantı öncesinde Kampüsü gezen meclis üyeleri KTOTEK bünyesinde yer alan birimlerin çalışmaları hakkında bilgi aldılar.

Kampüs gezisinin ardından KTOTEK Konferans Salonu'nda Meclis toplantısı başladı. Meclis Başkanı Ahmet Arıcı'nın yönettiği toplantıda ilk olarak KTOTEK'e bağlı birimler sunumlarını gerçekleştirdi. KTOTEK Genel Müdürü Seyfi Suna, "Mesleki Eğitim Merkezi'nde bugüne kadar düzenlenen 481 meslek kursunda 7498 kursiyerin eğitim almıştır. Dış Ticaret Merkezi'nde 54 firmaya ihracat koçluğu, 38 firmaya ihracat danışmanlığı, 380 firmaya da hedef müşteri danışmanlığı hizmeti verilmiştir. Model Fabrika'da 195 firma farkındalık eğitimi almış olup, 40 firmayla Öğren-Dönüş programı. 13 firmayla spesifik proje gerçekleştirilmiştir" dedi. Mesleki Eğitim Merkezi, Dış Ticaret Merkezi, Model Fabrika ve Akıllı Teknolojiler Merkezi sunumlarının ardından Lamptime Yönetim Kurulu Başkanı Cihangir Mihoğlu Model Fabrika deneyimini paylaştı. Model Fabrika'nın yürüttüğü Öğren-Dönüş programına katılan

firmasında elde ettikleri verimlilik sonuçlarını anlatan Mihoğlu, Konya sanayisinde yer alan tüm firmaların Model Fabrika ile işbirliği yaparak verimliliklerini artırmaları çağrısında bulundu. Son olarak KTO Karatay Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Nacati Vardar da "Yapay Zeka Ticareti Nasıl Devrildi?" konulu sunum gerçekleştirdi.

Sunumların ardından başlayan Meclis toplantısında gündemdeki maddeler görüşülerek karara bağlandı. Meclis Başkanı Ahmet Arıcı konuşmasını yapmak üzere Konya Ti-

icaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk'ü kürsüye davet etti.

Öztürk, "Geçtiğimiz ay KTO Karatay Üniversitesi'nde gerçekleştirdiğimiz Meclis toplantımızın ardından bu ayki Meclis Toplantımız Odamızın bir diğer iştiraki olan Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nde gerçekleştiriyoruz. Birimlerle ilgili bilgilendirme sunumlarından dolayı arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Türkiye'de Odacılık son yıllarda büyük bir gelişim göstermiştir. Her şehrimizde Odalarımız üyelerine hizmet kalitesini artırmak, şehir ekonomisine katkı

sağlamak noktasında çok önemli projelere imza atmaktadır. Bu noktada hayata geçirdiği KTOTEK ile Konya Ticaret Odası'nın ve Konya'nın bir adım önde olduğunun haklı gururunu yaşıyoruz. KTOTEK modeli sadece diğer illerimiz değil dünya çapında örnek alınan bir model olmuştur. Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Kampüsü; Konya ekonomisinin üretim ve ticaret kapasitesini dünya ile rekabette öne geçirecek şekilde geliştirmeyi hedefleyen uluslararası bir kurum olma yolunda ilerlemektedir. İstihdam, ihracat, verimli ve nitelikli üretim parametrelerini tek çatı altında toplayarak özel sektöre kılavuzluk, yol arkadaşlığı yapan KTOTEK, vizyonu ile Konya ekonomisine Odamızın kazandırdığı çok önemli bir eser olacaktır. KTOTEK bünyesinde yer alan Mes-

leki Eğitim Merkezimiz, Dış Ticaret Merkezi- mi, Model Fabrika, Akıllı Teknolojiler Merkezi şehrimiz ve ülkemiz ekonomisine çok büyük katkı sağlayacak önemli çalışmalar gerçekleştirmiştir. Tüm dünyada firmalar iş yapma şekillerinde ve üretimlerinde bir dönüşüm içine girmiş bulunmaktadır. Bu dönüşüm sürecinde firmalarımız varlıklarını koruyabilmeleri için KTOTEK bünyesinde yer alan birimlerimiz gibi merkezlerden destek almak mecburiyetindedir. Firmalarımızın en büyük sorunu artan maliyetlerdir. Firmalarımızın istihdam, üretim ve ticaretlerinde verimliliğini sağlayarak, hem firmalarımıza hem şehrimiz ve ülkemiz ekonomisine katkı sağlamalıyız. Bu vesile ile KTOTEK bünyesinde oluşturduğumuz birimlerin kuruluşunda ve faaliyetinde bugüne kadar emeği geçen

herkese teşekkür ediyorum. Oda meclisimize ve bu kurumlarımızın gerçek sahibi tüm üyelerimize desteklerinden dolayı şükranlarımı sunuyorum" şeklinde konuştu. Konya Ticaret Odası'nın ve iştiraklerin son bir aylık faaliyetlerini paylaşarak konuşmasına devam eden Başkan Öztürk, 27 Temmuz'da başlayan Üniversite tercihlerinin 8 Ağustos tarihine kadar devam edeceğini hatırlatarak, KTO Karatay Üniversitesi kampüsünde açılan Tanıtım ve Tercih Merkezi'nin üniversite adaylarına hizmet vermeye devam ettiğini söyledi. KTO Karatay Üniversitesi'nin iş âlemiyle ve özel sektörle işbirliği konusunda Türkiye çapında önde gelen bir üniversite olduğunu belirten Öztürk, Konya Ticaret Odası'nın, KTO Karatay Üniversitesine güçlü desteğini sürdürdüğünü ifade etti.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI YILMAZ VE BAKANLAR İŞ DÜNYASI İLE BİR ARAYA GELDİ

2023 Yılı 2. Yarıyıl Ekonomi ve İstişare Toplantısı, Ankara'da T.C. Ticaret Bakanlığı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz Başkanlığında ve T.C. Ticaret Bakanı Ömer Bolat ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıya T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Alparslan Bayraktar, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhan, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır ve T.C. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı katıldı.

İş dünyasından 24 STK'nın temsilcisinin hazır bulunduğu toplantıya; TOBB, DEİK, TİM, TESK, MÜSİAD, TÜSİAD, ASKON, TÜRSAB, TÜMSİAD, TMB, UND, İTO, İSO, ATO, ASO, MESİAD, İGİAD, TAMPF (Türkiye Alışveriş Merkezleri ve Perakendeciler Federasyonu), BMD (Birleşmiş Markalar Derneği), PERDER (Türkiye Perakendeciler Federasyonu), Gıda Perakendecileri Derneği, TÜRES, KUMOVA ve KONUTDER temsilcileri yer aldı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Üyesi

Selçuk Öztürk, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında, 2023 Yılı 2. Yarıyıl Ekonomi ve İstişare Toplantısı'na katıldı. Toplantının ardından açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Siyasi istikrar olmadan ekonomide istikrar olmuyor, öngörülebilirliğin artırması toplantıda önemli maddelerden biriydi" dedi.

Yılmaz konuşmasına şu sözlerle devam etti: "Enflasyonla mücadele, fiyat istikrarını sağlamak sadece ekonomik anlamda değil sosyal anlamda da önemli. Sabırla yapılması gerekliliği konusunda genel fikir olduğunu söyleyebilirim. Eylül'de açıklanacak Orta Vadeli Program önemli. Siyasi istikrar olmadan ekonomide istikrar olmuyor, öngörülebilirliğin artırması toplantıda önemli maddelerden biriydi. Doğru politikalar izlenmesi gerektiği konusunda anlayış birliği var. Hedefimiz istikrarla büyüme.

Ekonominin gündemine ilişkin olarak önemli konuların ve başlıkların ele alındığı toplantıda iş dünyası temsilcilerinin de değerlendirmeleri alındı, bu konu ve başlıklar

üzerinde istişarelerde bulunuldu. Konut arzının artırılması, konut maliyetlerinin düşürülmesi noktasında önemli katkılar ifade edildi. Bütçede disiplini sağlarken bütçedeki deprem başta olmak üzere artan harcamaları bütçe açığını belli düzeyin üzerine çıkarmaması açısından yaptığımız çalışmalar var. Bununla ilgili gelir tedbirleri aldık, harca tedbirleri de alınmalı."

Dışa bağımlılığı azaltıcı, yerli milli üretimi destekleyici, ara malların yurt içi üretimine seçici desteklerin önemini vurgulayan Yılmaz şunları söyledi:

"Cari açığı düşürmeye dönük tedbirler ifade edildi. Cari açık tasarruf açığıdır. Yatırımları finanse ettiğiniz kullandığınız iç tasarruf kadar dış tasarrufu da kullanırsınız bu da cari açığı doğurur. Cari açığı aşağı çekmiş olacağız. Dışa bağımlılığı azaltıcı, yerli milli üretimi desteklemeli, ara malların yurt içi üretimine seçici destekler vermeliyiz görüşlerini ifade edeyim.

Vergi konusunda görüş birliği olduğunu ifade edebilirim. İşveren, işçi, muhasebecisiyle

vergi reformu beklentisi olduğunu söylememiz lazım. Vergi sisteminin sadeleştirilmesine dönük beklentiler olduğunu ifade etmeliyim. Vergi konusunda görüş birliği var, reform beklentisi var."

Sanayide arazi arzı ve finansmana erişim konularının da konuşulduğunu ifade eden Yılmaz, "Sanayide arazi arzı hususu konuşul-

du. Çevreye, tarıma, diğer hususlara dikkat ederek sanayinin ihtiyaç duyduğu araziyi uygun maliyetlerle çalışma dile getirildi. Finansman ve finansa erişim konuları. KO-Bİ'lerin finansa erişimi söz konusu en fazla dile getirilen konulardan birisi oldu. PPK'da atılan adımlar var. Kredilerde miktarsal sıkılaştırma yapılıyor. Tüketim noktalarında, büyümeyle ilgili olmayan noktalarda sıkılaştırma yapılırken ihracatı artıracak konularda esnek tutum olduğunu ifade edebilirim. İhracat ve Döviz kazandırıcı faaliyetler bizler için çok kıymetli. Miktar kadar katma değer çok önemli olduğu ifade edildi" dedi. Yapısal reformların orta vadede somut sonuçlar üreterek kıymetli değişime yol açacağını belirten Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Cevdet Yılmaz sözlerine şu sözleriyle devam etti:

"İstihdamda mesleki eğitim, ara iş gücü ihtiyacı olduğu. Çalışma Bakanımın yaptığı değerlendirmeler de söz konusu. Eğitim sistemimizde iş gücü piyasası arasındaki örtüşmenin artırılması konusu oldu. Kamu-Özel iş birliği öne çıkan başlık oldu diyebilirim. Verimliliği ve rekabeti artırıcı yapısal reformlar üzerinde de duruldu. Yapısal reformlar orta vadede somut sonuçlar üreterek kıymetli değişime yol açarlar. Beklentilerin daha hızlı iyileştiği ülkelerdir. Yapısal reformlar kısa vadede de beklentiler kanılarıyla eklenir. Para ve maliye politikalarının yanı sıra yolumuza yapısal reformlarla devam edeceğiz."

EKONOMİNİN KALBI TOBB'DA ATTI

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Ekonomi Şurası, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu'nun ev sahipliğinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve ilgili bakanlar ile oda ve borsa başkanlarının katılımıyla TOBB İkiz Kuleler'de yapıldı. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu reel sektör firmalarının son dönemde finansmana erişimde büyük zorluklar yaşadığını belirterek, "Özellikle KOBİ kredilerinin reel olarak artmaması, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor." dedi.

Hisarcıkloğlu'nun ev sahipliğini yaptığı TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'na, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve oda-borsa başkanlarının yanı sıra; Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı İbrahim Şenel katıldı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, yaptığı konuşmada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla başlatılan ekonomi şuralarının, kamu ile özel sektörün bir araya geldiği, sıkıntıları ve önerilerini doğrudan icra makamına iletebildiği çok önemli bir platform olduğunu söyledi.

Bu platformda dile getirilen pek çok meselenin, geçmişte çözüme kavuşturulduğuna işaret eden Hisarcıkloğlu, TOBB Genel

Kurulu'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan ekonomi şurasını tekrar toplamasını talep ettiklerini ve kendisinin de bunu uygun bulduğunu anlattı.

Hisarcıkloğlu, burada gündeme getirilen konularla ilgili geçmişte olduğu gibi çözüm üretileceğine inandığını belirterek, "Bizler için en önemlisi, bugünkü gibi devletimizi yanımızda görmek. Ekonomide elbette bazı sıkıntılar yaşıyoruz. Ama enseyi karartmıyor, mücadeleden kesinlikle vazgeçmiyoruz." diye konuştu.

Ekonomide deneyimli isimlerin iş başında olmasının kendilerine moral verdiğine dikkati çeken Hisarcıkloğlu, "Hep birlikte eko-

nomiyi daha sağlam temellere kavuşturacağımıza inanıyoruz." ifadesini kullandı.

Hisarcıkloğlu, Anadolu'yu sürekli dolaşan, firma ve sektörleri devamlı dinleyen birisi olarak öne çıkan birkaç konuyu paylaşmak istediğine işaret ederek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Reel sektör firmalarımız son dönemde finansmana erişimde büyük zorluklar yaşıyor. Özellikle KOBİ kredilerinin reel olarak artmaması, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Büyümenin bereketi her kesime yansın istiyorsak, KOBİ'lerimize destek vermeli, uygun finansman imkanlarına ulaşmalarını

sağlamalıyız. İkincisi, OECD katılık endeksinde İskandinav ülkeleri dahil en katı iş gücü piyasası bizde. Bundan da herkes muzdarip. Mevzuatımız, daha fazla istihdam sağlayabilecek girişimcileri, adeta bundan caydırır bir halde. Vatandaşlarımızın da daha fazla iş imkanına ulaşmasına, daha çok kazanmasına engel çıkarıyor. İstihdamı cezalandıran değil, ödüllendiren bir yaklaşımla çalışma hayatına bakılmalı."

Yatırımların önünü açabilmek üzere, yatırım yeri sorununun çözülmesini de talep eden Hisarcıklıoğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Sanayi yatırımlarının ülke yüzölçümü içindeki payı Almanya'da yüzde 4, İtalya'da yüzde 2,8, OECD ortalaması bile yüzde 2,4. bizde ise sadece binde 3. Sanayimiz, dünyadaki rakiplerinin onda biri kadar alanda faaliyet gösteriyor, buna rağmen küresel rekabette ayakta kalmayı başarabiliyoruz. Sanayi arzilerinin kapasitesinin en az 2 katına çıkarılmasına ilişkin bir master plan hazırlanmalı, arsa alımı ve bina inşaatına ilişkin finansman çözümleri geliştirilmeli. Böylece sanayicimiz kısıtlı sermayesini daha verimli alanlarda yatırım yaparak değerlendirmeli." Hisarcıklıoğlu, İç Anadolu-Doğu Akdeniz kuşağında yeni bir sanayi havzası planlaması yapılması gerektiğine dikkati çekerek, "Bu yeni sanayi havzasıyla, bir taraftan Marmara'daki yükü azaltabilir, aynı zamanda da

yüksek teknoloji yatırımlar için Marmara'da alan açabiliriz." diye konuştu.

Bu konularda adım atmak ve çözüm sağlamak için Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz ve bakanların icracı ve reformcu iş yapma tarzına güvendiklerine işaret eden Hisarcıklıoğlu, şunları kaydetti:

"İş dünyası olarak her şeyden önce öngörülebilirlik istiyor, geleceğe dair yol haritası bekliyoruz. İş planları yapmak ve güven içinde ilerlemek üzere, kamu idaremizin hazırlayacağı orta ve uzun vadeli planların gayet önemli olduğunu düşünüyoruz. Dengeli ve kapsayıcı büyüme için makroekonomide istikrar ve güven sağlanmalı. Yapısal reformlara ilişkin somut bir yol haritası ortaya konulması lazım. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımları memnuniyet vericidir ve devam etmelidir. Yine bu kapsamda Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz'ın liderliğinde hazırlanan Orta Vadeli Program'ı yakından takip ediyoruz. Biz, koşmaya, çalışmaya, üretmeye hazırız. Allah'ın izniyle tüm sıkıntıları aşacak, yola devam edeceğiz. Ülkemizi daha güçlü, daha zengin, daha müreffeh yapmak için üretmeyi, emek vermeyi sürdüreceğiz."

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ise konuşmasında, "Para politikası, maliye

politikası ve yapısal reform adımlarını kademeli bir şekilde devreye alarak Türkiye'de yatırım ortamının iyileştirilmesi, sürdürülebilir bir büyüme için daha elverişli bir ortamın sağlanması ve ekonomimizin potansiyelinin daha da yükselmesini istiyoruz." dedi.

Eylül ayının ilk yarısında açıklamayı planladıkları Orta Vadeli Program (OVP) hazırlıkları çerçevesinde, son dönemde iş dünyası temsilcileriyle istişareleri sürdürdüklerini, aynı şekilde 2023-2028 dönemini kapsayan 5 yıllık 12. Kalkınma Planı'nı da sonuçlandırmak üzere olduklarını ve ekim ayında Meclise sunacaklarını belirten Yılmaz, Türkiye'nin her köşesinde sahanın, sektörlerin güncel durumuna ve en önemli sorunlarına vakıf, 81 il ve 160 ilçedeki 365 Oda ve Borsa'nın sahadan gelen görüş ve taleplerini son derece önemstediklerini vurguladı.

Yılmaz, TOBB çatısı altında Oda, Borsalar aracılığıyla iş dünyasının talep ettiği pek çok konuyu hayata geçirdiklerini, mesleki eğitimin yaygınlaşmasından, kara gümrük kapılarının modernize edilmesine, lisanslı depoculuk sisteminin ülkeye kazandırılmasından Oda, Borsaların dijitalleşmesine birlikte adım attıklarını ifade etti.

Açılış konuşmalarının ardından söz alan oda ve borsa başkanları, kürsüye çıkarak reel sektörden gelen konu ve çözüm önerilerini dile getirdi.

M. Fatih ÖZSOY / Özge ALANYA / İpek ÖZAKPINAR

Haber-Foto

Tanzanya Tanıtım Toplantısı Konya Ticaret Odası'nda yapıldı **TANZANYA KONYA İÇİN ÖNEMLİ BİR PAZAR**

Konya Ticaret Odası'nın ev sahipliğinde düzenlenen "Tanzanya Ülke Tanıtım ve İş Fırsatları Toplantısı" KTO Meclis Salonu'nda yapıldı.

Tanzanya ile ticaret yapan veya düşünen iş insanlarının yoğun ilgi gösterdiği toplantıya, Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, T.C. Darüselam Büyükelçisi Dr. Mehmet Güllüoğlu ve Darüselam Eski Ticaret Müşaviri Onur Bilgen katıldı. Toplantıda Tanzanya'nın ekonomik verileri, ticaret maliyetleri ve iş birliği ele alındı. Tanzanya pazarı imkanları ve sektörel fırsatlar anlatıldı.

Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk Konya dış ticaretini geliştirmek için ülke tanıtım toplantıları ve B2B programları gerçekleştirdiklerini belirterek, Tanzanya Ülke Tanıtım ve İş Fırsatları Toplantısı'nın da bu programlar dahilinde olduğunu söyledi. Öztürk pazarı çok iyi bilen ve bu konuda stratejik bilgiler verecek olan Türkiye Cumhuriyeti Darüselam Büyükelçisi Dr. Mehmet Güllüoğlu ve Darüselam Eski Ticaret Müşaviri Onur Bilgen'e teşekkür etti.

Konya iş dünyası uluslararası üstünlük sağlayacak yeni işbirlikleri ve ihracat olanakları konusunda yardımcı olmaya çalıştıklarını ifade eden Öztürk, Afrika pazarına büyük önem verdiklerini belirterek, B2B ve ihracata ilişkin çalışmalarla Konya ekonomisini en iyi şekilde geliştirmeyi hedeflediklerini söyledi.

Öztürk, Tanzanya'nın dünyadan 15-16 milyar dolarlık bir ithalatının olduğunu, Türkiye'nin Tanzanya'ya 2022 yılında 300 milyon dolar, Konya'nın ise 15 milyon dolarlık bir ihracatının olduğunu belirterek, bu pazara daha çok ihracat yapılabilecek fırsatlar olduğunu belirtti. Öztürk ayrıca toplantının Konya'nın uluslararası pazarlardaki hedefini artırmak ve ihracat hedeflerine ulaşmak için önemli bir adım olduğunu ifade etti.

Konya'nın ihracattaki başarısına da değinen Öztürk, son 20 yılda dış ticaret gücünün bü-

yük bir ivme kazandığını belirtti. 2002 yılında sadece 100 milyon dolar olan ihracattan, 2022'de 34 milyarlık ihracat hacmine ulaştığını ifade etti.

Türkiye'deki üretim alanları ile ilgili bilgi veren Öztürk Marmara Bölgesi üretiminin bu bölgede doyum kapasitesine ulaştığını ifade ederek ekonomik merkezlerin çeşitlenmesi gerektiğini söyledi. Bu anlamda Konya'nın cazibe merkezi olmaya devam edeceğini vurgulayan Öztürk, Konya'nın imalat kapasitesi ve ekonomik açıdan büyük potansiyele sahip olduğunu sözlerine ekledi.

T.C. Darüselam Büyükelçisi Dr. Mehmet Güllüoğlu, Tanzanya'nın önemli bir pazar olduğunu, Türkiye'nin bu bölgeye önemli bir ihracat potansiyeli olduğunu belirterek, bu anlamda iki ülkenin birbirini destekleyebileceği önemli ticari faaliyetler gerçekleştirilebileceğini ifade etti. Türkiye'nin Tanzanya'nın enerji, turizm, ilaç ve çevre teknolojileri gibi sektörlere odaklanması gerektiğini belirten Güllüoğlu, Tanzanya'nın tarımsal üretimine

dikkat çekti. Darüselam şehrinin, yaklaşık 63 milyon nüfus ile Tanzanya'nın en büyük ticaret ve liman şehri olduğunu belirten Güllüoğlu, Türkiye ile Tanzanya arasındaki ilişkileri geliştirecek çok sayıda başlık olduğunu kaydetti. Türkiye ve Tanzanya arasında kültür ve turizm konusundaki iş birliğinin önemine vurgu yapan Güllüoğlu, iki ülke arasındaki ilişkileri geliştirmek için üniversitelere ve Türk şirketlerine çok iş düştüğünü, Tanzanya ile ticari ve ekonomik iş birliği seviyesinin yükseltilmesi gerektiğini söyledi. Tanzanya Eski Ticaret Müşaviri Onur Bilgen ise Tanzanya ticaret ve ekonomisine ilişkin detaylı bir sunum yaptı. Tanzanya'nın ticaret hacmi, sektörel dağılımı, büyük ticaret ortakları, güvenlik uygulamaları ve Türkiye ile olan ticaretini anlatan Bilgen, Tanzanya'nın lojistik altyapısı, ticarete karşılaşılan sorunlar ve risklere ilişkin önemli bilgiler verdi. Bilgen konuşmasında Tanzanya'nın en fazla ithalat yaptığı ülkelerin başında Çin, BAE, Hindistan, Suudi Arabistan ve Japonya'nın geldiğini, en fazla ihracat yapılan ülkelerin başında ise Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan, Güney Afrika, İsviçre ve Kenya'nın geldiğini söyledi. Tanzanya'nın dış ticaret rejimi, vergi politikaları, sosyal güvenlik uygulamaları gibi konuların, iki ülkenin iş birliği yeteneğini şekillendiren önemli ayrıntılar olarak ön plana çıktığını ifade eden Bilgen, madencilik, yabancı yatırım mevzuatı ve yatırım teşvikleri hakkında da bilgiler verdi.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI URALOĞLU KONYA'DA

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, Konya'yı ziyaret etti. Bir dizi incelemeler ve ziyaretlerde bulunan Bakan Uraloğlu, Konya'da İl Koordinasyon Toplantısı öncesinde gündeme ilişkin, bakanlık projeleri ve Konya'ya yapılan ulaşım ve altyapı alanındaki yatırımları değerlendirdi.

TCDD GENEL MÜDÜRÜ İLE İSTİŞARE TOPLANTISI

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun Konya programına katılan TCDD Genel Müdürü TCDD Genel Müdürü Hasan Pezük, Konya iş alemî temsilcileri ile bir araya geldi. Toplantıda Konya Lojistik Merkez konusunda iş talepleri ile ilgili istişarelerde bulunuldu.

BAKAN YUMAKLI İSTİŞARE TOPLANTISI'NA KATILDI

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Konya Ticaret Borsası'nda düzenlenen Konya Tarımsal Üretim Planlaması Bölge İstişare Toplantısı'na katıldı. Programa Konya Ticaret Odası'nı temsilen Yönetim Kurulu Başkan Yardımcımız Lütfi Can Başaran katıldı.

BAYKAN'DAN ÖZTÜRK'E ZİYARET

Ak Parti Konya Milletvekili Mehmet Baykan, Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk'ü ziyaret etti. Görüşmede, Konya ve ülke gündemindeki konularla ilgili istişarelerde bulunuldu. Öztürk ziyareti için Baykan'a teşekkür etti.

TAMER ATALAY'DAN ZİYARET

Romanya Türkiye Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Tamer Atalay beraberindeki heyetle Konya Ticaret Odası'nı ziyaret etti. Konya ve Romanya arasında ticari işbirliğini geliştirmek amacıyla yapılacak çalışmalarla ilgili görüş alışverişinde bulunuldu.

KONYA'DAN İHRACAT REKORU

Konya, Temmuz ayında tarihinin en yüksek ihracat rakamını gerçekleştirdi. Temmuz'da Konya'nın ihracatı yüzde 37,29 artışla 328.6 milyon dolar oldu. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, "Konyamız beklentilerimiz doğrultusunda 2023 yılının ikinci yarısına yüksek ihracat artışıyla başladı. Tüm tüccar, sanayici ve ihracatçılarımızı kutluyorum" dedi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Temmuz ayı ihracat verilerini açıkladı. İhracat rakamlarını değerlendiren Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, "Türkiye'nin Temmuz ayı ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,4 artışla, 20,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Konya'nın ihracat rekoru kırdığı Temmuz ayında ihracatı yüzde 37,29 artışla 328 milyon 668

bin 318 dolar oldu. Bu rakam Konya'nın tarihinin en yüksek aylık ihracat rakamıdır. Aynı zamanda Konya, Türkiye ihracatından aldığı payı yüzde 1,87'ye yükselterek farklı bir rekora imza atmıştır. 2023 yılı ilk 7 aylık ihracatımız da yüzde 2,46 artarak 1 milyar 892 milyon dolara ulaşmıştır. Konya'nın son 12 aylık ihracat rakamı da 3 milyar 307 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Tem-

muz ayında gerçekleşen bu yüksek oranda artış memnuniyet vericidir. Beklentilerimiz doğrultusunda 2023 yılının ikinci yarısına yüksek ihracat artışıyla başladık. Emegi geçen tüm tüccar, sanayici, ihracatçı ve çalışanlarımızı kutluyorum. Firmalarımızla işbirliği içinde çalışarak 2023'ün ilerleyen aylarında daha yüksek oranda ihracat artışına ulaşacağımıza inanıyorum" dedi.

KONİAD BÜYÜKELÇİLERLE İSTİŞARE TOPLANTISI YAPTI

KONİAD Sanayici ve İş İnsanları Derneği 1. Şehri yönetenler ile İstişare toplantısı gerçekleştirildi. Düzenlenen programa Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk, Konya Sanayi Odası (KSO) Başkanı Mustafa Büyükeğen, Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanvekili Mustafa Uzbaşı ile Hindistan, Ukrayna ve Senegal Büyükelçileri ile çok sayıda iş adamı ve dernek üyesi katıldı.

HEDEFİMİZ ÜRETİMDE VE SANAYİDE SÖZ SAHİBİ OLMAK

Düzenlenen programın açılış konuşmasını yapan KONİAD Sanayici ve İş İnsanları Derneği Genel Başkanı Mustafa Balta, asıl amaçlarının üretimde ve ihracatta söz sahibi olabilmek olduğunu ifade ederek, "KONİAD olarak asıl amacımız üretimde ve ihracatta söz sa-

hibi olabilmek. Derneğimizin kurulması kısa sürede olsa da yaptığımız çalışmalarımız ile dikkatleri üzerimize çektik. İhracatta söz sahibi olabilmek günümüz Türkiye'sinde son derece önemli bir noktaya geldi. Bugün üç tane dünya devletinin temsilcilerini burada ağırlamak bizlere onur, şeref ve gurur veriyor. İnşallah kardeş olduğumuz büyükelçilerimizle ticari nokta üyelerimize destek sağlamak her türlü veri alışverişini sağlamak için elimden gelen tüm gayreti sağlayacağım. KONİAD'ın hayali üretimde ve sanayide söz sahibi olabilmek" ifadelerini kullandı.

KONYA İHRACATI HER GEÇEN GÜN ARTIYOR

Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk, KONİAD üyelerini büyükelçiler ile

buluşturmasından ötürü tebrik etti. Konya ihracatının da her geçen yıl arttığını da belirten Öztürk konuşmasını şöyle sürdürdü, "Konya Ticaret Odası hem şehrimizin ekonomisine katkı sağlamak hem de iş adamlarımıza katkı sağlamak adına çalışmalara devam ediyoruz. Hem dış ticaret hem iç ticaret için çalışmalarımız sürüyor. 100 milyon dolardık ihracat ile başladığımız noktada 2022 yılı sonunda ihracatımızı 4 milyar liraya çıkarttık. Tarım makineleri sektöründe yüzde 65'ni Konya gerçekleştiriyor. Araç ve hidrolik malzemelerinden de hummalı çalışmalar ile Türkiye'nin ihtiyacını karşılıyoruz. Ayakkabı üretiminde de başarımız ile Konya olarak adımızdan söz ettiriyoruz. Elektronik sektöründe ise yeni yeni güçlenen bir Konya var. 3 Büyükelçimizin katkıları ile ülkelerinde ticaretimizi güçlendirmek istiyoruz" ifadelerini kullandı.

Konya Sanayi Odası (KSO) Başkanı Mustafa Büyükeğen, Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanvekili Mustafa Uzbaşı'nın konuşmalarından sonra Programda Ukrayna, Senegal ve Hindistan Ankara Büyükelçileri de birer konuşma yaptı. Büyükelçiler Türkiye'den övgü ile bahsederek Konya'yı, Konya sanayisini ve yaşamını yakından gördükleri için mutlu olduklarını ifade ederek, Konya'nın misafirperverliğinden dolayı teşekkürlerini dile getirdiler. Toplantının son aşamasında ise Konya'nın üretimi, sanayisi, ihracatı ve genel konularda istişare edildi.

TÜRK-ALMAN DEPREM KONFERANSI BERLİN'DE YAPILDI

Türk ve Alman iş dünyası temsilcileri Berlin'de düzenlenen panelde; depremden etkilenen bölge iş dünyasının yeniden güçlendirilmesi konusunu masaya yatırarak işbirliği ve dayanışma çağrısında bulundular. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Almanya Başbakanı Scholz'un da video mesajı ile destek verdiği konferansta TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, Avrupa iş dünyasını deprem bölgesinden tedarik sağlamaya davet etti.

Türk ve Alman iş dünyası temsilcileri, Almanya'nın başkenti Berlin'de düzenlenen "Türk-Alman Konferansı: Depremden Etkilenen Bölgelerde İş Dünyasının Yeniden Güçlendirilmesinde Avrupa Özel Sektörünün Rolü" başlıklı toplantıda; 6 Şubat depreminden etkilenen bölgelerde iş hayatının yeniden güçlenmesi konusunu masaya yatırdı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Almanya Başbakanı Olaf Scholz da video mesajları ile toplantıya destek verdi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği (DIHK) Başkanı Peter Adrian, Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası (TD-IHK) Başkanı Rolf A. Königs ve Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası (AHK Türkiye) Başkanı Pınar Ersoy, 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin güneydoğusunu ve Suriye'nin bazı bölgelerini vuran yıkıcı deprem karşısında dayanışma ve iş birliği çağrısı yaptı. Berlin'deki ilk toplantının ardından başka merkezlerde de müteakip konferanslar planlanıyor.

Hisarcıklioğlu'ndan Avrupa iş dünyasına çağrı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu burada yaptığı konuşmada; deprem sonrası yapılması gerekenlere ilişkin projelerden bahsederken bu projelere, Avrupa iş dünyasının desteğinin çok önemli olacağını söyledi. Hisarcıklioğlu, "Başta Almanya olmak üzere Avrupa iş dünyasını deprem bölgesinden tedarik sağlamaya davet ediyorum. Zira deprem bölgesindeki insanların maddi destekten ziyade, üretim ve ticaret yaparak kendi ayakları üzerinde durmaya ihtiyacı var. Onlar için yapabileceğimiz en güzel destek budur. Bu süreçte TOBB olarak sizlere her türlü desteği sağlayacağız." dedi.

TOBB olarak, depremin yaşandığı günün sabahında bir kriz masası oluşturduklarını ve acil ihtiyaç duyulanlardan başlamak üzere yoğun bir destek sağladıklarını anlatan Hisarcıklioğlu, şu ana kadar 5 bine yakın TIR, 7 gemi, 6 uçak dolusu yardım sağladıklarını

altını çizdi. TOBB Başkanı bu süreçte yanlarında olan başta Almanya olmak üzere tüm ülkelerin iş dünyası temsilcilerine de teşekkür etti.

DIHK Başkanı Peter Adrian, "İş dünyası olarak biz de, sahada kendi kendilerine yardımcı olabilmeleri için Türk ortaklarımıza destek olma yükümlülüğünü üstleniyoruz. Hedefimiz, etkilenen bölgelerde bulunan şirketlerin mümkün olan en kısa sürede ek siparişler üretmelerine ve işlerini yeniden başlatmalarına yardımcı olmak olmalıdır" derken TD-IHK Başkanı Rolf A. Königs ise felaketin acılarını hafifletebilmek için aktif bir şekilde çalıştıklarını söyledi. Königs işbirliğinin süreceği mesajını verdi. AHK Türkiye Başkanı Pınar Ersoy da neredeyse her üyenin maddi ve aynı bağışlarla yardımda bulunduğunu ifade ederek "Alman iş dünyası da felaketin ilk gününden bu yana Türkiye'nin yanında yer aldı" dedi.

Erdoğan ve Scholz'dan video mesajla destek

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Almanya Başbakanı Olaf Scholz da video mesaj ile toplantıya destek verdiler. Cumhurbaşkanı Erdoğan, depremden 14 milyon insanın bizzat etkilendiğine işaret ederek "Milletimiz de bölge için adeta seferber oldu. TOBB yardım ve inşaa sürecinin en büyük aktörleri arasında yerini aldı. Bu zor günde yanımızda olan herkesi şükranla hatırlayacağız" dedi. Erdoğan, bu süreçte yanlarında olan Alman Başbakanı Scholz'a teşekkür etti.

TURİDER'DEN KTO BAŞKANI SELÇUK ÖZTÜRK'E ZİYARET

Turizm ve İş Dünyasını Geliştirme Derdeği (TURİDER) Başkanı Seda Kuşvuran ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk'e ziyarette bulundu. Konya ve Konya Turizminin tanıtımında birçok proje gerçekleştirdiklerini ifade eden Turizm ve İş Dünyasını Geliştirme Derneği (TURİDER) Başkanı Seda Kuşvuran, "TURİ-

DER, Konya'da ekmeğini Turizmde kazanan bütün paydaşların temsilcilerinin oluşturduğu bir sivil toplum kuruluşudur. 2023 yılının Mevlana yılı olması münasebeti ile Konya ve Konya Turizminin tanıtımı için projeler hazırlıyoruz ve bu projeler için de Kurum ve Kuruluşlarımızın desteklerini bekliyoruz" dedi. Türkiye ekonomisinde turizmin büyük bir önem

arz ettiğini ve Konya turizminin daha büyük kitlelere tanıtılması için yaptığı çalışmalarından dolayı TURİDER yönetimini tebrik ettiğini söyleyen Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk de Konya turizminin tanıtımı için yapılan ve yapılacak olan her türlü projeye destek sağlamak için elinden gelen gayreti göstereceklerini dile getirdi.

TÜRKMEN ÖĞRENCİLERDEN KONYA TİCARET ODASI'NA ZİYARET

Irak'ta Türkçe eğitim veren okullarda üstün başarı gösteren Türkmen öğrenciler Konya'da gerçekleştirdikleri gezi programı kapsamında Konya Ticaret Odası'na ziyaret ettiler. Yönetim Kurulu Başkan

Yardımcısı Lütfi Can Başaran öğrencilere Konya Ticaret Odası ve KTO Karatay Üniversitesi ile ilgili bilgi verdi.

ODAMIZ MESLEK KOMİTELERİNİN FAALİYETLERİ

Konya Ticaret Odası meslek komiteleri aylık mutat toplantılarına devam ediyor. Bu toplantılarda bölgemiz ve şehrimizde faaliyet gösteren tüccar ve sanayicilerimizin yaşadıkları sıkıntılar ve problemlerle ilgili görüş alışverişinde bulunmakta, bunların çözümüne ilişkin çalışmalar yapılarak ilgili mercilere aktarılması sağlanmaktadır. HAZİRAN-TEMMUZ 2023 tarihleri arasında yapılan toplantılar ve bu toplantılarda alınan kararlar aşağıda verilmiştir.

KONYA TİCARET ODASI MESLEK KOMİTELERİ TOPLANTILARI VE ALINAN KARARLAR

DÖVİZ KURUNDAKİ ALIŞ SATIŞ FARKLILIKLARI TİCARİ ANLAŞMAZLIKLARA NEDEN OLUYOR

Konya Ticaret Odası elektronik malzemeleri imalatı ve telekomünikasyon ekipmanları toptan ve perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi. Toplantıda TCMB döviz kuru ile bankaların döviz kurları arasında alış ve satış farkı her geçen gün artarak devam ettiğini belirten ilgili meslek komitesi üyeleri mevcut durumun, döviz kurundan yapılan ödemelerde ticari anlaşmazlıklara neden olduğunu, döviz kurundaki farklılığın ortadan kaldırılması noktasında destek bekladiklerini ifade ettiler.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

EMEKLİLİKTE BAĞ-KUR VE SSK MENSUPLARI ARASINDAKİ PRİM GÜN FARKLILIKLARI ORTADAN KALDIRILMALI

Konya Ticaret Odası Eğitim, Kültürel ve Sportif faaliyetleri yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

İlgili meslek komitesi üyeleri SSK Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın birleştirildiğini ancak emeklilikte prim gün sürelerinin farklı olduğuna dikkati çekerek şu açıklamayı yaptılar; "2008 yılında Ülkemizde yapılan sosyal güvenlik reformu ile tüm sosyal güvenlik kurumları bir çatı altında toplanmış ve bu kapsamda SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı Sosyal Güvenlik kurumu (SGK) adı altında birleştirilmiştir. Ancak bu reforma rağmen kurumlar arasında bir norm birliği sağlanamadığından, Bağ-Kur ve SSK mensuplarının emekli olmak için bekleme süreleri ve prim gün şartları da farklıdır. Dolayısıyla Bağ-Kur ve SSK mensupları arasındaki bu farklılıkların ortadan kaldırılması için; SSK'lılar ile Bağ-Kur'lular (ça-

lışın sayısına bakılmaksızın) arasındaki prim gün farkının kaldırılması noktasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı nezdinde destek bekliyoruz."

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

İMALAT VE TURİZM ALANINDA YAPILAN İNŞAAT İŞLERİNDE TESLİM VE HİZMETLER NEDENİYLE ALINAN KDV İSTİSNA YAZILARI REVİZYON İŞLEMLERİNE DE AÇILMALI

Konya Ticaret Odası inşaat malzemeleri toptan perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

3065 Sayılı kanunun Geçici 37. Maddesi uyarınca 339 / İmalat Sanayii ile Turizme Yönelik Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamındaki İnşaat işlerine ilişkin Teslim ve Hizmetler nedeniyle alınan KDV istisna yazıları alındıktan sonra, Vergi Dairelerinde istisna kalemlerinde yeni kalem ekleme veya miktar revize işlemlerine izin verilmediğini belirten ilgili meslek komitesi üyeleri makine alımlarında her türlü revize işlemlerine onay verildiğini ifade ederek konuya ilişkin şu açıklamayı yaptılar; "Her şeyin hızlı bir şekilde değişim gösterdiği, yeni teknolojik gelişmeler olduğu; yeni sistemlerin çıktığı günümüzde inşaat sektöründe de inşaatın başında her şey öngörülemez ve beklenmeyen kalemler çıkabilmektedir. Bu nedenle Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında imalat ve turizme yönelik yapılan inşaat işlerine ilişkin teslim ve hizmetler nedeniyle alınan KDV istisna yazılarının revizyon işlemlerine açılması noktasında T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı nezdinde desteklerinizi bekliyoruz."

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

TAŞIMA İŞLERİ ORGANİZATÖRÜ YETKİ BELGESİ (TİOYB) SAHİBİ ORGANİZATÖRLER TERCİH EDİLMELİ

Konya Ticaret Odası kara yolu ile şehirler arası yük taşımacılığı yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

İlgili meslek komitesi üyeleri 27 Ağustos 2022'de yayınlanan yönetmelik ile Türkiye'de ulusal veya uluslararası karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu taşımacılığı alanlarından herhangi birinde veya kombine taşımacılık alanında faaliyet gösteren taşıma işleri organizatörlerinin, mevzuata uygun faaliyet göstermelerini sağlamak ve tüm taşıma türlerinin daha etkin denetlenebilmesine imkan tanımak maksadı ile taşıma işleri organizatörlerine Taşıma İşleri Organizatör Yetki Belgesi (TİOYB) edinme zorunluluğu getirildiğini hatırlatarak bu belgesi olmayanların tercih edilmemesini istediler.

TİOYB yönetmeliğinin, taşıma işleri organizatörlerinin uluslararası mevzuata uygun olarak faaliyet göstermelerini amaçladığını belirten ilgili meslek komitesi üyelerinin konuya ilişkin açıklaması şöyle; "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nca, taşıma işleri organizatörlerinin ticari faaliyetlerini devam ettirebilmeleri adına şart koştuğu yetki belgesini temin edebilen mali yeterliliğe ve mesleki saygınlığa sahip firmalar üst düzey ve orta düzey yöneticiler istihdam etmek, istihdam ettiği personellerin mesleki yeterlilik eğitimlerini tamamlamak ve denetlenebilmeye uygun dokümanları tamamlamak gibi bir takım ek maliyetlerini hizmet verdikleri müşterilerine yansıtmak zorundadır. Buna karşın nakliye komisyonculuğu alanında faaliyet gösteren firmalar, denetim zafiyetinin getirdiği açıklık nedeniyle belge sahibi organizatörler gibi davranarak alıcıya nakliye hizmeti faturası kesmektedir. Alıcıların yeterlilik belgesi sahibi organizatörle-

ri tercih etmeleri, henüz belge sahibi olmayan firmaları belge sahibi olmaya yönlendirecektir. Organizatörlük yapma yeterliliğine sahip olmayan firmalardan alınan hizmetin getireceği herhangi bir olumsuzluk durumunda karşısına çıkabilecek zararları öngöremeyen, belge sahibi firmalardan hizmet alma zorunluluğunun farkında olmayan veya düşük fiyatlı hizmetten yararlanmak isteyen alıcıların vesile olduğu haksız rekabetin önlenememesi adına alıcılar üzerinde denetimlerin yoğunlaştırılması noktasında destek beklemekteyiz.”

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

ÇİN'DEN İTHAL EDİLEN ÇİĞ AY ÇEKİRDEĞİ ÜRÜNLERİNİN ANALİZİ KONUSUNDA YAŞANAN SIKINTILARA ÇÖZÜM ÜRETİLMELİ

Konya Ticaret Odası kuruyemiş, baharat, kahve, kakao ve içeceklerin toptan-perakende ticaretini yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

Meslek komitesi üyeleri Çin'den ithal edilen çığ ay çekirdeği ürünlerinin analizi konusunda bazı sıkıntılar yaşadığını belirterek konuya ilişkin şu açıklamayı yaptılar; “T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 31 Ekim 2021 tarihinde almış olduğu karar gereği Çin'den ithal edilen çığ ay çekirdeği ürünlerinde plasmopara halstedii (ayçiçeği mildiyözü hastalığı) analizi yapılmakta olup Çin'den ithal edilen çekirdeklere yapılan bu analizler sonucu yaklaşık 10 günde belli olmaktadır. Plasmopara halstedii analizi ay çekirdeğinin ülkeye girdiği noktada konteyner ya da araçtan indirilmeden yapılmak zorunda olduğundan ithalatçı firmalar hem zaman kaybetmekte hem de demoraj masrafı ödemek zorunda kalmaktadır. Diğer yandan 31 Ekim 2021 tarihinden bu güne kadar yapılan analizlerde de plasmopara halstediiye de rastlanmamıştır. Dolayısıyla hem zaman hem de maddi kayba neden olan plasmopara halstedii analiz şartının kaldırılması ya da analiz raporu belli olana kadar (demoraj masrafı çıkmaması için) ithalatçının kendi deposunda ürünü açmadan bekletebilmesi noktasında düzenleme yapılmasını istiyoruz.”

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

KİRACI OLARAK ÜRETİM YAPAN İŞLETMELER TOKİ TARAFINDAN MUHTELİF M2'LERDE İŞYERLERİ YAPILMASINI İSTİYOR

Konya Ticaret Odası plastik ve kauçuk ürünlerin imalatı ve toptan ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi. Şehrimize son iki yıldır işyeri kiralalarında çok ciddi artışlar meydana geldiğini belirten plastik ve kauçuk ürünlerin imalatı ve toptan ticareti yapan meslek komitesi üyeleri kiracı olarak üretim yapan işletmelerden işyeri sahipleri Tüketici Fiyat Endeksi'nin (TÜFE) üzerinde fiyat

artışı talep ettiğini, fahiş fiyat artış talebinin kiracı ile işyeri sahiplerini karşı karşıya getirdiğini belirterek anlaşmazlıklar son zamanlarda mahkemelere taşındığını bildirdiler.

İlgili Meslek Komitesi üyeleri kiracı olarak üretim yapan işletmelerin maliyetlerini düşürmek ve yaşamış oldukları bu sıkıntılardan kurtulmaları için kiradaki sanayicilere yönelik TOKİ tarafından girişimlerde bulunulmasını talep ettiler Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

AMBARCILAR YAPIMI DEVAM EDEN KONYA LOJİSTİK ÜSSÜ VEYA YAKININDA YER TAHSİSİ YAPILMASINI İSTİYOR

Konya Ticaret Odası kara yolu ile şehirlerarası yük taşımacılığı yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

İlgili meslek komitesi üyeleri Konya'da faaliyet gösteren ambarcıların, halen tamamlanmamış olan Konya Lojistik Üssü'nde ya da yakınında bir yere ambarcılar için de yer tahsisi yapılmasını talep ettiklerini belirterek Konya Lojistik Üssü Projesine ya da yakınında bir yere ilimizde faaliyet gösteren ambarcılar için de yer tahsisi yapılması noktasında destek beklendiğini bildirdiler.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

TİCARİ ARAÇLARA ÖTV MUAFİYETİ TÜM TİCARİ İŞLETMELERİ KAPSAMALI

Konya Ticaret Odası elektronik malzemeleri imalatı ve telekomünikasyon ekipmanları toptan ve perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi. Meslek Komitesi üyeleri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı açıklamada taksit, dolmuş, minibüs, midibüs, otobüs, çekici işletmeciliği, kamyonla ticari taşımacılık yapan esnaftan aynı cins taşıtlarını yenilerken ÖTV alınmayacağı ile ilgili yasal düzenleme yapılacağı bilgisini verdiğini belirterek, bazı sektörlerle tanınan ÖTV muafiyetinin tüm ticari işletmelere tanınması ve yaklaşık iki yıldır sıfır araç bulmakta yaşanan sıkıntının bir an önce çözüme kavuşturulmasını istediler.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

KAMU KURUMLARI İLE ÇALIŞAN FİRMALAR FİYAT ARTIŞLARI NEDENİ İLE SORUN YAŞADIKLARINI, BU SORUNLARA ÇÖZÜM ÜRETİLMESİNİ İSTİYOR

Konya Ticaret Odası ikamet amaçlı olmayan yapıların inşaatını yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

İlgili meslek komitesi üyeleri kamu kurumları ile çalışan firmaların son yıllarda yaşanan fiyat

artışları ile ilgili sorunlar yaşandığını belirterek, buna çözüm üretilmesini talep ettiler. İlgili meslek komitesi üyelerinin konuya ilişkin açılması şöyle: “Son yıllarda ülkemizde yaşanan yüksek kur artışı, yüksek enflasyon ve işçi gider maliyetlerinin artması nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşamışlardır. Özellikle firmaların ihaleye imza attıkları tarihteki malzeme fiyatlarıyla güncel malzeme fiyatları arasında öngöremeyen çok ciddi bir fark oluşmuştur. Bu da firmaların taahhütlerini yerine getirmede zorlanmalarına ve taahhütlerini yerine getirememeye riskini doğurmuştur. Sorunun halen devam ediyor olması sebebiyle fiyat farkına ilişkin yeni bir yasa çıkarılmasını ve taahhütlerine yerine getiremeyen firmalar için de teminat ve sicil affına yönelik yeni bir düzenleme yapılmasını noktasında ilgi ve destek bekliyoruz.”

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

ÜYELERİMİZ İTALYA/MİLANO 42. ULUSLARARASI ISITMA, SOĞUTMA, KLİMA, HAVALANDIRMA, YALITIM VE SU ARITMA FUARI'NIN "DESTEKLENEN FUARLAR" LİSTESİNE DAHİL EDİLMESİNİ İSTİYOR

Konya Ticaret Odası ısıtma-soğutma ile sıhhi tesisat faaliyetleri yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

Toplantıda ısıtma-soğutma ile sıhhi tesisat faaliyetleri yapan üyelerimiz 12-15 Mart 2024 tarihleri arasında İtalya Milano'da yapılacak olan 42. Uluslararası Isıtma, Soğutma, Klima, Havalandırma, Yalıtım ve Su Arıtma Fuarı'nı ziyaret edecek firma temsilcilerine yurt dışı fuar desteği verilmediğini belirterek, 2024 yılında Ticaret Bakanlığı'nın ilan etmiş olduğu “Desteklenen Fuarlar” listesine dahil edilmesi noktasında destek beklendiklerini bildirdiler.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin TOBB ve Ticaret Bakanlığı'na başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

YHT GARI'NDA (SELÇUKLU) BANKA ATM'Sİ İÇİN YER TAHSİSİ TALEP EDİLİYOR

Konya Ticaret Odası giyim eşyası ve tekstil ürünleri perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutat toplantısını gerçekleştirdi.

Konya YHT Garı'nda (Selçuklu) hiçbir bankanın ATM'sinin bulunmadığını belirten meslek komitesi üyelerinin konuya ilişkin açıklaması şöyle; “Konya YHT Garı'nda (Selçuklu) hiçbir bankanın ATM'si bulunmamaktadır. Yüksek Hızlı Tren ile seyahat eden vatandaşlarımızın nakit para ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için Konya YHT Garı'na (Selçuklu) bankaların ATM'lerini yerleştirebilecekleri yer gösterilmesi hususunda destek bekliyoruz.”

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

KTO Karatay Üniversitesi
Havacılık Eğitimi ve
İktisadi İşletmesi

KTO Karatay
Üniversitesi

KTO Model
Fabrika

Dış Ticaret
Merkezi

KTO Eğitim ve Sağlık
Vakfı

KTO FUAR
Şubesi

Mesleki Eğitim
Merkezi

AKILLI
TEKNOLOJİLER
MERKEZİ

Akıllı Teknolojiler
Merkezi

İŞTİRAKLERİMİZDEN HABERLER

DOÇ. DR. BÜYÜKDOĞAN: “KURUMSAL İMAJ ve İLETİŞİMDE, DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ETKİSİ OLDUKÇA BÜYÜK”

Küreselleşen dünyada ürün ve kuruluşların birbirine benzemeye başlamasıyla birlikte, müşteri için ayırt edici başka unsurlara da ihtiyaç duyuluyor. Bu nedenle, şirketler markalaşma, inovasyon ve müşteri ilişkileri gibi alanlarda daha fazla yatırım yaparak kendilerini diğerlerinden farklılaştırmak zorunda kalıyor. Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi İletişim ve Tasarımı Bölümü akademisyenlerinden Doç. Dr. Birol Büyükdoğan, kuruluşlarda yapılması gereken güncellemeler hakkında önemli değerlendirmelerde bulundu.

Hedef kitlelerce “Senin farkın ne?” sorusunun kuruluşlara sıkça sorulmaya başladığını belirten KTO Karatay Üniversitesi İletişim ve Tasarımı Bölümü akademisyenlerinden Doç. Dr. Birol Büyükdoğan; “Günümüzde, tüketici yalnızca ürün ve hizmetlerde değil; kuruluşlarda da değişiklik talep ediyor. Her kuruluş, hedef kitleleriyle kurumsal iletişim faaliyeti yürütüyor ve onlarla kurduğu iletişimi olumlu bir ilişkiye dönüştürmeye gayret gösteriyor. Kurum tarafından kurulacak olan ilişki, hedef kitle üzerinde olumlu imaj oluşmasını sağlarken; aynı zamanda kuruluşun amaçlarını, değerlerini, insan kaynakları politikasını, hedeflerini, finansal performansını, çevre ve toplum için ne yaptığını anlatma fırsatı da veriyor. Bu ilişki aynı zamanda şirketlerin, diğer şirketlerle aralarındaki farkı anlatmasında da etkili oluyor” dedi.

Kurumsal Kimliğin Sunulacağı En Uygun Ortam: Web Siteleri

Web sitelerinin, kurumun dışarıya yansıyan yüzünü ve kurumsal kimliklerini sunabilecekleri en iyi ortam olduğunun altını çizen Doç. Dr. Birol Büyükdoğan; “Kurumsal kimlik şirketlerin kendilerini nasıl gördüğüyü, kurumsal imaj ise hedef kitlenin şirketi nasıl gördüğüyle ilgilidir. En son ulaşılmak istenen kurumsal itibar ise tüm imajların toplamı ya da hedef kitlenin işletmeye duyduğu beğeni ve saygı derecesidir. Web siteleri kurumun dışarıya yansıyan yüzüdür ve işletmelerin itibarlı şirket olma yolunda kurumsal kimliklerini sunabilecekleri en uygun ortamdır. Dijital dönüşümle birlikte şirkete ait birçok unsur web sitelerine taşını-

yor, böylelikle 7/24 kurumsal tanıtım imkânı ortaya çıkıyor” şeklinde konuştu.

“Bir Şirketin Yönetim Yapısı, Hedef Kitle Tarafından Merak Edilen En Önemli Unsurdur”

Günümüz web siteleri incelendiğinde kurumsal kimliği oluşturan kurumsal kültür, tasarım, iletişim, davranış ve kurumsal yapıya ait birçok unsurun eksik olabildiğini söyleyen Büyükdoğan; “Şirketler üzerinde yapmış olduğumuz bir çalışmada bu unsurlara ait içeriklerin ancak yarısının genellikle web sitelerine taşınmış olduğunu görüyoruz. Örneğin şirketlerin gelecekte kendilerini konumlandıkları yer olan vizyon ya da şirketin var olma gerekçesi olan misyon eksik veya yanlış yazılabiliyor. Bir şirketin yönetim yapısı, hedef kitle tarafından merak edilmesine rağmen web sitelerinde organizasyon şemasına ve kurumsal kimlik kılavuzlarına rastlanmayabiliyor” diyerek

kurumsal kültür, tasarım, iletişim, davranış ve kurumsal yapının ne denli önemli olduğunu hatırlattı.

“Logolar, Şirketlerin Yapısını ve Felsefesini Temsil Etmeli”

Bir kısım web sitelerinin de karmaşık, gözü yoran, geç açılan ve renk/grafik uyumu olmayan yapıya sahip olduğunu söyleyen Büyükdoğan; “Zaman zaman şirketlere ait logoların şirketin yapı ve felsefesini temsil etmedikleri de görülebiliyor. Aynı şekilde şirketlerin gerçek sermayesi insan olmasına rağmen web sitelerinde makine, bina veya araç parkları sergilenirken, çalışanlara dair ne yapıldığı ise yeterli düzeyde sunulmayabiliyor. Bu noktada bizler KTO Karatay Üniversitesi İletişim ve Tasarımı Bölümü olarak, şirketlere web sitelerinin ve sosyal medya hesaplarının istenilen seviyeye gelmesi için destek olmaya çalışıyoruz” ifadelerine yer verdi.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ, WEBOMETRICS DÜNYA SIRALAMASINDA YÜKSELİŞİNİ SÜRDÜRÜYOR

Tüm dünyadaki yükseköğretim kurumlarını görünürlük, açıklık ve mükemmeliyet göstergeleri üzerinden üç boyutta değerlendiren Webometrics Dünya Üniversite Sıralamaları (Webometrics Ranking of Universities) 2023 açıklandı. KTO Karatay Üniversitesi, Webometrics Dünya Üniversite Sıralamaları (Webometrics Ranking of Universities) değerlendirmesine göre dünyada sıralamaya giren 12 bin üniversite arasında 75 sıra yükselerek 3.668. sırada; Avrupa'da yer alan 6.000 üniversite arasında 1.129. sırada yer alarak birçok üniversiteyi geride bırakmayı başardı. KTO Karatay Üniversitesinin, dünya sıralamalarında her yıl yükselen başarılarına vurgu yapan KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç; "Tüm akademisyenlerimizle birlikte, dünyanın saygın üniversiteleri arasında yer almak için özverili çalışmalar yürütüyor ve bu çalışmaların karşılığını,

her geçen yıl bir öncekine nazaran daha yüksek sıralara adımımızı yazdırarak alıyoruz. Bu istatistikler, KTO Karatay Üniversitesinin uluslararası alanda nasıl bir iz bıraktığını ve bilimsel başarılarına nasıl odaklandığını işaret ediyor." ifadelerine yer verdi. KTO Karatay, Türkiye'deki Vakıf Üniversiteleri Arasında 30. Sırada Yer Aldı KTO Karatay Üniversitesi, Webometrics değerlendirmesine göre Türkiye'deki vakıf üni-

versiteleri arasında 30. sırada yer alırken KTO Karatay'ın Webometrics Dünya Sıralamalarına göre elde ettiği diğer başarılar ise şu şekilde;

- Mükemmeliyet Kategorisinde 3.297'nci
- Açıklık (Şeffaflık) Kategorisinde 4.020'nci
- Etki (Görünürlük) Kategorisinde 8.674'üncü sırada yer aldı.

Kıtalararası sıralamalara da adını yazdıran KTO Karatay Üniversitesi,

- Cıvets Üniversiteleri Sıralamasında 263'üncü
- Avrupa Üniversiteleri Sıralamasında 1.129'uncu
- Asya Üniversiteleri Sıralamasında 1460'ıncı
- Orta Doğu Üniversiteleri Sıralamasında 370'inci
- Avrasya Üniversiteleri Sıralamasında 2.588'inci sırada yer aldı.

TÜMA'DA KTO KARATAY BAŞARISI

Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı tarafından gerçekleştirilen Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması (TÜMA) 2023 sonuçları yayımlandı. 126 devlet ve 74 vakıf olmak üzere 200 üniversite arasında Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi önemli sıralarda yer aldı. "Vakıf Üniversitelerinin Mem-

nuniyet Alanlarında" 24. sırada yer alan KTO Karatay Üniversitesi, büyük bir başarıya imza attı. KTO Karatay Üniversitesi, Vakıf Üniversitelerinin "Yerleşke ve Yaşamının Doyuruculuğu" kategorisinde 19. sırada "Öğrenim Deneyiminin Tatminkârlığı" kategorisinde 22. sırada yer aldı. "Akademik Destek ve İlgi" ile

Kişisel Gelişim ve Kariyer Desteği" kategorilerinde 23. sırada olan KTO Karatay Üniversitesi'nin başarısı bir kez daha tescillendi.

Rektör Ortaç Tebrik Etti

KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç, TÜMA sonuçlarından dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirerek, emeği geçen akademik ve idari personele teşekkürlerini ilettiler. Rektör Ortaç; "Toplam 200 üniversitenin araştırıldığı TÜMA sonuçlarına göre üniversitemiz vakıf üniversiteleri arasında "Yerleşke ve Yaşamının Doyuruculuğu" kategorisinde 19. sırada; "Öğrenim Deneyiminin Tatminkârlığı" kategorisinde 22. sırada yer aldı. "Akademik Destek ve İlgi" ile "Kişisel Gelişim ve Kariyer Desteği" kategorilerinde ise 23. sırada olan üniversitemizin yaptığı nitelikli çalışmaların yansımından dolayı mutluluk duyuyoruz. Sosyal, kültürel ve bilimsel çalışmalarıyla bu başarıda emeği geçen herkese teşekkür ederim" ifadelerine yer verdi.

MEVKA İLE PROJELER YARIŞTI, BİRİNCİLİK KTO KARATAY'IN OLDU

Mevlana Kalkınma Ajansı ve KOSGEB Konya İl Müdürlüğü işbirliği ile Konya-Karaman Bölgesi'nde yer alan üniversitelerde teknoloji ve imalat tabanlı girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla yürütülen TeknoGirişim Ders Programı kapsamında başarılı olarak teknik danışmanlık ve mentorluk süreçlerini tamamlayan öğrencilere yönelik "KOSGEB İş Planı Ödülü Destek Programı" düzenlendi. "MEVKA ile Projeler Yarışıyor, Konya'da TeknoGirişimcilik Büyüyor" isimli yarışmada KTO Karatay Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü öğrencisi Cengiz Baki Elmas "Okullar İçin İnteraktif Üniteler" projesi ile birinciliğin ve 50.000 TL ödülün sahibi oldu. TeknoGirişim Ders Programı kapsamında başarılı olarak teknik danışmanlık ve mentorluk süreçlerini tamamlayan öğrencilere yönelik KOSGEB İş Planı Ödülü Destek Programı düzenlendi. Girişimci aday öğrencilerin proje fikirlerinin yarıştığı KOSGEB İş Planı Ödülü Destek Programında jüri üyeleri tarafından

yapılan değerlendirmeler sonucunda ders koordinatörlüğünü Dr. Öğr. Üyesi Hafize Ufuk Korkmaz'ın yaptığı, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü öğrencisi Cengiz Baki Elmas "Okullar İçin İnteraktif Üniteler" projesi ile birinciliğin ve 50.000 TL ödülün sahibi olarak büyük bir başarıya imza attı.

"Öğrencilerimizin Elde Ettiği Başarı, Gençlerimizin Ne Kadar Büyük Bir Potansiyel Taşıdığını Gözler Önüne Seriyor"

Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi öğrencisi Cengiz Baki Elmas'ın MEVKA'da ka-

zandığı birincilikten duydukları gururu dile getiren KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç; "Konya, teknoloji ve girişimcilik alanında hızla büyüyor. Genç yeteneklerin, teknoloji ve inovasyon alanında kendilerini geliştirmelerine katkı sağlamak için böyle önemli iş birliklerinin devam etmesinin gerekliliğine inanıyorum. KOSGEB İş Planı Ödülü Destek Programı ile öğrencilere sağlanan destekler, iş fikirlerini gerçek projelere dönüştürmelerine yardımcı oluyor. Projede emeği geçen akademisyenimizi ve öğrencimizi tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum" şeklinde konuştu.

KTO KARATAYLI İSLAM İKTİSADI VE FİNANS BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ, ULUSLARARASI YARIŞMALARLA GURURLANDIRMAYA DEVAM EDİYOR

Takım Şampiyonluğu KTO Karataylı Öğrencilerin Oldu

Birinci Uluslararası İslami Finans Olimpiyatları ve Uluslararası Yaz Okulu Programında KTO Karatay Üniversitesi İslam İktisadi ve Finans Bölümü öğrencileri, 3 kategoriden oluşan yarışmalarda büyük bir başarı elde etti. Endonezya'da bulunan KTO Karataylı İslam İktisadi ve Finans Bölümü öğrencileri, münazara kategorisinde 3., muamelele interaktif oyununda ise 5 üniversite arasında 1. olarak altın madalya sahibi oldu. Rana Kübra Gümüş, Halime Nur Öztekin, Yunus Emre Ertaş, Şevki Dutar ve Zeynep Eraslan'dan oluşan KTO Karatay IIFO takımı, muamelele interaktif oyunu kategorisinde ise takım şampiyonluğu kazandı.

"İslam İktisadi ve Finans Bölümü Öğrencilerimizin Uluslararası Başarıları

Gurur Kaynağımız"

Öğrencilere yarışlar esnasında İslam İktisadi ve Finans Bölümü akademisyenlerinden Doç. Dr. Kamola Bayram ve Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Ergun eşlik etti. Elde edilen başarılarından büyük gurur duyduklarını dile getiren Ergun; "Öğrencilerimizin uluslararası alanda sergiledikleri başarılarından büyük bir memnuniyet ve gurur duyuyoruz. Öğrencilerimizin bu başarıları sadece edindikleri teorik bilgilerle

sınırlı kalmadığının, uygulamada da ne denli başarılı olduklarının göstergesidir. Bu tür uluslararası projeler ve etkinlikler, öğrencilerimizin küresel düzeyde rekabet edebilme becerilerini geliştirirken, farklı kültürlerden gelen akademisyenler ve öğrencilerle etkileşim kurmalarına da olanak tanıyor. Bizi gururlandıran öğrencilerimizi tebrik ediyor, gelecekte de uluslararası etkinliklerde üniversitemizi ve ülkemizi başarıyla temsil etmelerini diliyorum" ifadelerine yer verdi.

6. ÖĞREN & DÖNÜŞ PROGRAMI SERTİFİKA TÖRENİ KTOTEK'TE GERÇEKLEŞTİ

Konya Model Fabrika çatısı altında firma temsilcilerinin katılımıyla 4 ay boyunca süren 6. Öğren & Dönüş programı Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, Konya Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Necip Çimen ve Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü yetkililerinin katılımıyla düzenlenen sertifika töreniyle tamamlandı.

ASKON KONYA'DA KONYA MODEL FABRİKA TANITIM SUNUMU GERÇEKLEŞTİRİLDİ

ASKON KONYA'da gerçekleştirilen etkinlikte Yönetim Kurulu Üyelerine Konya Model Fabrika faaliyet ve hizmetleri hakkında tanıtım sunumu gerçekleştirildi.

ÇUMRA'DA "İHRACATIN ÖNEMİ" SEMİNERİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü ve Çumra Ticaret ve Sanayi Odası iş birliği ile Çumralı firmalarımıza KTO Dış Ticaret Merkezi tarafından "İhracatın Önemi" semineri düzenlendi. Seminerin ardından KTO Dış Ticaret Merkezi ve Konya Model Fabrika'nın sağladığı hizmetlerle ilgili tanıtım sunumu gerçekleştirildi.

TÜRKİYE GENELİNDEN 90 MESLEK LİSESİ ÖĞRETMENİ KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NDE EĞİTİMLERİNE BAŞLADI

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı "METEK III Projesi" kapsamında Türkiye'nin farklı illerinden gelen 90 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğretmeni eğitimlerine Konya İl Millî Eğitim Müdürü Murat YİĞİT, Mesleki ve Teknik Eğitim Şube Müdürü Nizamettin DOĞAN, KTO Mesleki Eğitim Merkezi Müdürü Durmuş Akdoğan ve METEK III Proje Görevlisi İpek SEZGİN'in katılımıyla gerçekleşen programın ardından başladı.

7. ÖĞREN & DÖNÜŞ PROGRAMI TASARIM FAZİ EĞİTİMLERİ KONYA MODEL FABRİKA'DA TAMAMLANDI

Konya Model Fabrika'da firmaların katılımı ile 3 gün süren "Tasarım Fazı" eğitimleri başarıyla tamamlanmasının ardından firmalarda 3 hafta boyunca sürecek olan pilot alan tasarım çalışmalarına başlandı.

7. ÖĞREN & DÖNÜŞ PROGRAMI KONYA MODEL FABRİKA'DA BAŞLADI

7.Öğren & Dönüş programı farklı sektörlerden firmaların Yönetim Kurulu üyeleriyle düzenlenen Yalın Lider oturumu ile Konya Model Fabrika'da başladı.

A SELSAN KONYA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİ KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NDE EĞİTİMLERİNİ TAMAMLADI

A SELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Makine ve Elektrik Elektronik bölümü 39 öğrenci CNC Torna, Solidworks ve C++ eğitimlerini KTO Mesleki Eğitim Merkezi'nde tamamladı.

GENÇLİK DEĞİŞİM PROJESİ KAPSAMINDA 40 GENÇ KTO TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜ'NÜ ZİYARET ETTİ

Erasmus+ Programı çatısı altında, Konya Büyükşehir Belediyesi'nin yürütmüş olduğu Gençlik Değişim Projesi kapsamında 6 farklı ülkeden gelen 40 genç KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nü ziyaret ederek birimler ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

KOSGEB YALIN DÖNÜŞÜM DESTEĞİ VE MODEL FABRİKA UYGULAMALARI BİLGİLENDİRME TOPLANTILARI" KONYA VE KARAMAN'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

"KOSGEB Yalın Dönüşüm Desteği ve Model Fabrika Uygulamaları Bilgilendirme Toplantıları" kapsamında Karaman ve Konya'da T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mevlana Kalkınma Ajansı, KOSGEB temsilcileri ve firmaların yoğun katılımıyla gerçekleştirildi. KOSGEB destekleri ve Model Fabrika hizmetlerinin anlatıldığı toplantıda Konya Model Fabrika'dan hizmet alan firmalar tecrübelerini katılımcılara aktardılar.

DEPREMZEDELERİMİZE YÖNELİK MESLEKİ EĞİTİMLER KTO TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜ'NDE BAŞLADI

Kahramanmaraş merkezli 10 ili etkileyen deprem sonrasında depremezdelelerimiz iş hayatına yeniden katılmasına yardımcı olmak amacıyla Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) desteğiyle, Konya Ticaret Odası (KTO) yürütücülüğünde, Konya Ticaret Odası Mesleki Eğitim Merkezi ve Konya Model Fabrika ortaklığıyla hayata geçirilen "KONYA'DA

GEÇİCİ İKAMET EDEN DEPREMZELER İÇİN MESLEK GELİŞTİRME VE YENİ MESLEK KAZANDIRMA PROJESİ" Eğitimleri Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nde (KTOTEK) başladı. En az 100 depremezdemizin mevcut mesleki becerilerini geliştirmesi veya yeni bir meslek edinmesinin amaçlandığı bu proje sonrasında istihdam yönlendirmeleri yapılacaktır.

TÜRKİYE'NİN EN REKABETÇİ İLLERİ VE KONYA'NIN REKABET YARIŞINDAKİ YERİ

1. GENEL BAKIŞ

İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan ve bu yıl dördüncüsü açıklanan "İller Arası Rekabet Endeksi" 81 il düzeyinde 2020-2022 dönemi verileri kullanılarak hesaplanmıştır. Dördüncü rapor ile 2009, 2014, 2018 dönemlerine ait verilerin kullanıldığı önceki çalışmaların ardından illerin 2009 - 2022 periyodunda 13 yıllık performans seyri izlenebilir hale getirilmiştir.

Demografik yapıdan eğitime, sağlıktan sosyal yaşama, ekonomik ve sektörel yapıdan altyapı ve ulaşım, inovasyondan girişimcilğe toplam 245 gösterge için toplanan ve-

riler kullanılarak rekabete dayalı ana ve alt endeksler hesaplanmıştır.

Raporda 2009, 2014 ve 2018 verilerinde İstanbul, Ankara, İzmir ve Kocaeli rekabet sıralamasında zirvede yer alırken bu yıl yayınlanan raporda Antalya, Kocaeli ilini geçerek 4. sırada yer almıştır. Bursa, Kocaeli, Eskişehir ve Konya bu illeri takip ederken; Adana önceki dönemlere göre rekabetçi gücünü artırarak ilk 10 il arasına girmiştir. Önceki dönemlerde ilk 10'da yer alan Tekirdağ bu yıl 11. sıraya gerilemiştir. Mersin, Kayseri, Sakarya ve Denizli'nin rekabetçi özelliklerini devam ettirdiği görülmektedir. Rapora göre 14 şehir rekabet sıralamasındaki yerini korurken, 34 şehir rekabet gücünü artırmış, 33 şehrin ise rekabet gücü azalmıştır.

Tablo 1: Endeksler Tablosu

SIRA	ENDEKS ADI
1	İller Arası Rekabet Endeksi (Ana Endeks)
2	Demografi Endeksi
3	Altyapı Endeksi
4	Ulaşım Endeksi
5	Sağlık Endeksi
6	Eğitim Endeksi
7	Sosyal Yaşam Endeksi
8	Makroekonomi Endeksi
9	Dış Ticaret – Sanayi Endeksi
10	Finansal Piyasalar Endeksi
11	Turizm Endeksi
12	Tarım Endeksi
13	İnovasyon Endeksi
14	Girişimcilik Endeksi
15	Yükseköğretim Endeksi
16	Teknolojik Altyapı Endeksi

*Bu çalışmada 245 değişken kullanılmıştır. Bu değişkenlerin birçoğunun ölçü birimi diğerlerinden farklıdır. Dolayısıyla anlamlı ilişkileri ortaya koyabilmek için veriler ölçü biriminden bağımsız hale getirilmiştir. Verilerin transformasyonu ile orijinal veriler, ortalaması 0, varyansı 1 olan skorlara dönüştürülmüştür. Böylelikle ölçü biriminden bağımsız ve ölçeklendirilmiş veri seti elde edilmiştir.

**Raporda yer alan tablo, grafik, harita ve şekillerin kaynağı T.C. İstanbul Üni. Şehir Politikaları Uyg. ve Arş. Mrk. "İller Arası Rekabet Endeksi 2021-2022" çalışmasıdır.

2. ENDEKSLER BAZINDA SONUÇLAR

Bir ana endeks ve 15 alt endeks (demografik, altyapı, ulaşım, sağlık, eğitim, sosyal yaşam, makroekonomi, dış ticaret-sanayi, finansal piyasalar, turizm, tarım, inovasyon, girişimcilik, yükseköğretim, teknolojik altyapı) kapsamında toplam 245 gösterge kullanılarak yapılan hesaplamalara göre, Türkiye'nin en rekabetçi ili 74,05 endeks skoru ile İstanbul oldu.

İstanbul'u, 46,1 puanla Ankara ve 42,8 ile İzmir takip etti. Türkiye'nin en rekabetçi 3 kentinin, diğer raporlarda olduğu gibi sıralamalarını bu çalışmada da koruduğu gözlemlendi.

Rekabet sıralamasında ilk 10'da yer alan diğer şehirler; Antalya, Bursa, Kocaeli, Eskişehir, Konya, Muğla ve Adana olarak belirlendi. Adana 11'inci sıradan 10'uncu sıraya, Bursa 6'ncı sıradan 5'inci sıraya, Konya ise 10'uncu sıradan 8'inci sıraya yükseldi. Listede Eskişehir ve Muğla gücünü korurken, Kocaeli 4'üncü sıradan 6'ncı sıraya geriledi.

Feyzullah ALTAY

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

Tablo 2: İller Arası Rekabet Endeksi
(Ana Endeks-İlk 10 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	74,04736
2	Ankara	46,14017
3	İzmir	42,82613
4	Antalya	36,93125
5	Bursa	36,5081
6	Kocaeli	36,27758
7	Eskişehir	31,89397
8	Konya	31,16058
9	Muğla	31,14154
10	Adana	30,27819

Harita 1: İller Arası Rekabet Endeksi Haritası

“100 liralık verginin 45 lirası İstanbul'dan”

İller Arası Rekabet Endeksi verilerine göre, makroekonomi endeksinde de İstanbul ilk sırada yer aldı. İstanbul, Türkiye'deki toplam ihracatın yüzde 49'unu, toplam ithalatın yüzde 59'unu gerçekleştirdi. Megakenti, bu alanda Ankara ve Kocaeli izledi.

Türkiye'de toplanan 100 liralık verginin; 45 lirası İstanbul'dan, 11 lirası Ankara'dan, 10 lirası ise İzmir ve Kocaeli illerinden geldi. Bu gösterge açısından en düşük değeri alan iller Ardahan ve Bayburt oldu. Ülkedeki sanayi işletmelerinin yüzde 29'u İstanbul'da bulunurken, İzmir, Ankara ve Bursa sanayinin en fazla yoğunlaştığı iller arasında yer aldı. Sanayi çalışanları açısından bakıldığında İstanbul'u, Bursa ve İzmir takip etti.

“En çok ihracat yapan 1.000 firmadan 429'u İstanbul'da”

Araştırmaya göre, Türkiye genelinde en çok ihracat yapan ilk 1.000 firmanın 429'u İstanbul'da yer alıyor. Bu firmaların yoğunlaştığı diğer iller arasında İzmir, Gaziantep, Kocaeli ve Bursa bulunuyor.

Dış ticaret endeksinde İstanbul, İzmir ve Bursa, finansal piyasalar endeksinde İstanbul, Ankara ve İzmir ilk 3'te yer alıyor.

Kişi başına düşen banka mevduatı incelendiğinde birinci olan Ankara'yı, İstanbul ve Muğla izliyor. Söz konusu göstergeye göre Hakkari, son sırada bulunuyor.

“Çocuk nüfus oranında Şanlıurfa, yaşlılarda Sinop ve Kastamonu öne çıktı”

Alt endeksler arasında yer alan demografik yapı endeksinde, İstanbul, Ankara ve Antalya ilk sıralarda yer alıyor. Hanehalkı ortalama büyüklüğü incelendiğinde, Şırnak, Şanlıurfa, Hakkari ve Batman, bir hanede ortalama 5 kişinin yaşadığı en kalabalık hanehalkının olduğu iller olarak belirlendi. Ortalama hanehalkının en düşük olduğu kentlerin başında 2,57 skoruyla Çanakkale geldi.

En fazla çocuk nüfusa sahip iller arasında nüfusunun yüzde 39'u 14 yaş altı olan Şanlı-

urfa ilk sırada yer aldı. En az çocuk nüfusa sahip il ise yüzde 14,8 ile Edirne oldu.

En yaşlı nüfusa sahip illerin başında, 65 yaş üstü sakinlerin oranı yüzde 20 olan Sinop ve Kastamonu geldi. Okuryazar oranının en yüksek olduğu il yüzde 99 ile Antalya olurken, Mardin yüzde 93 ile son sırada yer aldı. Üniversite mezunu oranına bakıldığında ise yüzde 25 ile en yüksek orana sahip kent Ankara olurken, Ankara'yı, yüzde 22 ile İstanbul izledi. Bu alanda yüzde 10 ile son sırayı Şanlıurfa, Ağrı ve Muş paylaştı.

“Ulaşımında İstanbul, eğitimde Burdur, tarımda Konya zirvede”

Araştırmaya göre, sağlık endeksinde İstanbul, Ankara ve Antalya ilk üç sırada yer alırken, 10 bin kişiye düşen yatak sayısında en yüksek değere sahip kent 53 yatakla Elazığ oldu. Elazığ'ı, 47 yatakla Bolu, Erzurum, Edirne ve Isparta takip etti. 10 bin kişiye düşen doktor sayısı Ankara'da 33, Edirne'de 30, Isparta'da ise 28 olarak kayıtlara geçti.

Zirvede yer alan iller altyapı endeksinde İstanbul, Karaman ve Ankara, ulaşımında İstanbul, İzmir ve Kocaeli, eğitimde Burdur, Erzincan ve Amasya, sosyal yaşam endeksinde ise İstanbul, Ankara ve İzmir olarak sıralandı.

İlkokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısının en yüksek olduğu iller Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır ve İstanbul oldu.

En çok konut satılan iller İstanbul, Ankara ve İzmir olarak belirlenirken, tarım endeksinde Konya, Şanlıurfa ve Aydın, organik tarımda

Grafik 1: Konya Endeks Skor Sıralaması

Aydın, iyi tarım uygulamalarında Şanlıurfa, Adana ve Konya öne çıktı.

“Turizmde Antalya, kişi başına düşen otomobil sayısında Ankara öne çıktı”

İller Arası Rekabet Endeksi'ne göre, inovasyon endeksinde İstanbul, Ankara ve Bursa ilk 3'te yer alırken, AR-GE birimi olan firmaların yüzde 31'i İstanbul'da bulunmaktadır. Bu oran Ankara, Kocaeli ve Bursa'da yüzde 10 olarak gerçekleşti. 28 ildeki firmaların AR-GE biriminin bulunmadığı belirlendi.

Turizm endeksinde Antalya, İstanbul ve Muğla, girişimcilikte İstanbul, Ankara ve İzmir, yükseköğretim endeksinde Ankara, İstanbul ve Eskişehir, teknolojik altyapıda İstanbul, Ankara ve İzmir ilk sıralarda yer aldı. Ankara, 1.000 kişi başına düşen otomobil sayısında 290 adetle birinci, Antalya ve Muğla ise 223'er adet ile ikinci sırada kendine yer buldu. Bu göstergenin en düşük olduğu illerin başında 8 adetle Hakkari, 10 adetle Şırnak geldi.

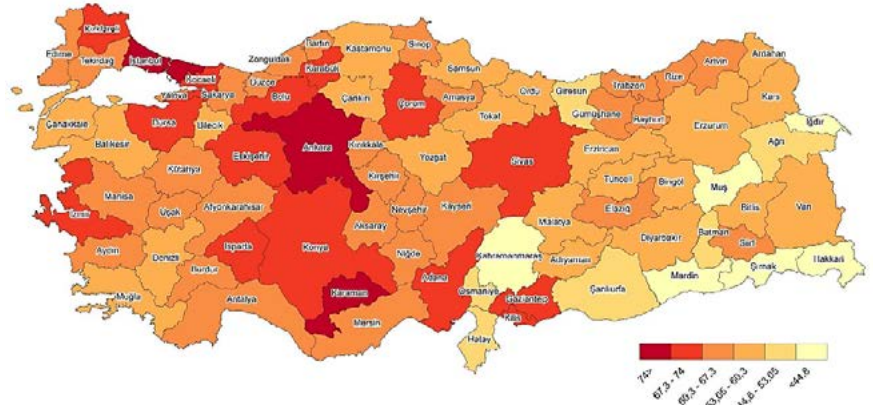
3. KONYA'NIN REKABET YARIŞINDAKİ YERİ

Çalışma hayatı, sanayileşme, altyapı, ulaşım ve nüfus yoğunluğu gibi birçok yükü sırtlayan, Türkiye'nin kalkınmasında önemli rol üstlenen İstanbul; Türkiye'nin en rekabetçi kenti olmaya devam ederken, Konya, rekabetçilik yarışındaki gücünü her geçen yıl artırmaktadır. Konya, 2021-2022 döneminde bir önceki döneme göre iller arası rekabet endeksinde 31,16 endeks skoru ile (Ana Endeks) 2 basamak yükselerek 8'inci sırada yer almıştır.

Tablo 3: Altyapı Endeksi (İlk 10 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	86,79449
2	Karaman	80,92565
3	Ankara	79,6667
4	Kocaeli	74,15108
5	Eskişehir	74,03523
6	İzmir	73,70824
7	Konya	73,52874
8	Kilis	73,00653
9	Kırklareli	72,64539
10	Sivas	72,3652

Harita 2: İller Arası Altyapı Endeksi Haritası

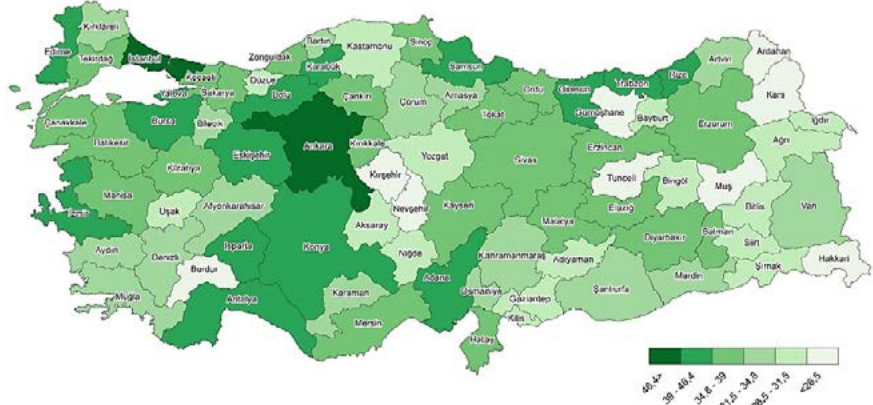
İller arası altyapı endeksinde Konya, 73,52 endeks skoru ile 7'inci sırada yer almıştır.

*Altyapı endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; kanalizasyon, su, atıksu, atık, atık geri dönüşüm hizmetleri, hava kirliliği ve deprem risk parametreleri kullanılmıştır.

Tablo 4: Sağlık Endeksi (İlk 10 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	65,82729
2	Ankara	55,35093
3	Antalya	46,40706
4	Trabzon	45,78312
5	Isparta	44,7715
6	İzmir	43,9297
7	Bolu	43,06739
8	Konya	42,96224
9	Bursa	42,34479
10	Adana	42,3191

Harita 3: İller Arası Sağlık Endeksi Haritası

İller arası sağlık endeksinde Konya, 42,96 endeks skoru ile 8'inci sırada yer almıştır.

*Sağlık endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; hastane sayısı, 10 bin kişiye düşen yatak sayısı, özel hastane sayısı, üniversite hastanesi sayısı, 10 bin kişiye düşen özel hastane yatak sayısı, aile hekimi başına düşen nüfus, 112 acil yardım ambulansı başına düşen nüfus, yatak doluluk oranı, 10 bin kişiye düşen hekim sayısı, 10 bin kişiye düşen dış hekim sayısı, 10 bin kişiye düşen sağlık personeli sayısı, 10 bin kişiye düşen eczane sayısı, doğum hızı, doğurganlık hızı ve ölüm hızı parametreleri kullanılmıştır.

Tablo 5: Makroekonomi Endeksi (İlk 15 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	69,65322
2	Ankara	37,69114
3	Kocaeli	37,06822
4	İzmir	33,44173
5	Tekirdağ	25,53787
6	Antalya	24,49082
7	Bursa	24,361
8	Mersin	21,49034
9	Kırklareli	20,42245
10	Bilecik	20,21713
11	Konya	20,07636
12	Çanakkale	19,95955
13	Kırşehir	19,77741
14	Eskişehir	19,64035
15	Balıkesir	19,56678

Harita 4: İller Arası Makroekonomi Endeksi Haritası

İller arası makroekonomi endeksinde Konya, 20,07 endeks skoru ile 11'inci sırada yer almıştır.

*Makroekonomi endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; enflasyon oranı, işgücüne katılım oranı, işsizlik oranı, istihdam oranı, vergi geliri, kişi başına ödenen vergi, merkezi yönetim bütçe giderleri, merkezi yönetim gelirleri, mahalli idareler gelirleri, mahalli idareler giderleri, toplam kamu yatırımları, nüfusa oranla kişi başına düşen kamu yatırım miktarı, gelir vergisi mükellef sayısı, kurumlar vergisi mükellef sayısı, KDV faal mükellef sayısı, konut satış sayısı ve kişi başına düşen GSYH parametreleri kullanılmıştır.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2020 - 2022 dönemi "İller Arası Rekabet Endeksi" bir ana endeks ve 15 alt endeks (demografik, altyapı, ulaşım, sağlık, eğitim, sosyal yaşam, makroekonomi, dış ticaret-sanayi, finansal piyasalar, turizm, tarım, inovasyon, girişimcilik, yükseköğretim,

teknolojik altyapı) kapsamında toplam 245 göstere kullanılarak hesaplanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında Konya, Ana Endekste bir önceki döneme göre iller arası rekabet endeksinde 31,16 endeks skoru ile 2 basamak yükselerek 8'inci sırada yer almıştır. 7 alt endekste ise ilk 11 il arasına yer alarak, bu alanlardaki güçlü yönlerini ortaya

koymuş ve her geçen yıl da rekabet yarışındaki gücünü artırmaktadır.

Aslında Konya, bu yarışta daha üst sıralarda yer alabilecek potansiyele sahip bir ildir. Ancak sonuçlara baktığımızda bazı endeksler gösteriyor ki, o alanlarda Konya'nın gelişime ve dönüşüme ihtiyacı var. Bu en-

Tablo 6: Dış Ticaret-Sanayi Endeksi (İlk 15 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	89,68973
2	İzmir	29,76456
3	Bursa	23,49815
4	Kocaeli	22,99179
5	Ankara	15,47847
6	Mersin	12,83847
7	Gaziantep	12,46968
8	Tekirdağ	12,28407
9	Antalya	11,29906
10	Adana	10,05363
11	Konya	8,580955
12	Kayseri	8,009528
13	Manisa	7,998764
14	Hatay	7,848495
15	Balıkesir	7,570616

Harita 5: İller Arası Dış Ticaret-Sanayi Endeksi Haritası

İller arası dış ticaret-sanayi endeksinde Konya, 8,5 endeks skoru ile 11'inci sırada yer almıştır.

*Dış Ticaret-Sanayi endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; ihracat miktarı, ithalat miktarı, ihracatın ithalata oranı, serbest bölge sayısı, OSB sayısı, gümrük sayısı, liman sayısı, fuar sayısı, küçük sanayi sitesi sayısı, sanayi işletmesi sayısı, sanayi alanında çalışan sayısı, ilk 500'deki ihracatçı firma sayısı, ilk 1.000'deki ihracatçı firma sayısı, yabancı sermayeli firma sayısı ve 100 milyon doları aşan ihracat yapan firma sayısı parametreleri kullanılmıştır.

Tablo 7: Tarım Endeksi (İlk 10 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	Konya	47,62713
2	Şanlıurfa	43,53361
3	Aydın	38,69709
4	Manisa	32,82514
5	İzmir	30,30583
6	Kars	25,61741
7	Niğde	23,5647
8	Afyonkarahisar	22,4764
9	Çanakkale	21,86334
10	Adana	20,40527

Harita 6: İller Arası Tarım Endeksi Haritası

İller arası tarım endeksinde Konya, 47,62 endeks skoru ile 1'inci sırada yer almıştır.

*Tarım endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; işlenen tarım alanı, bitkisel üretim değeri, canlı hayvan değeri, hayvansal ürünler değeri, kişi başına düşen bitkisel üretim değeri, kişi başına düşen hayvansal üretim değeri, organik bitkisel üretim miktarı, organik çiftçi sayısı, organik bitkisel üretim alanı, organik hayvan sayısı ve iyi tarım uygulamaları alanı parametreleri kullanılmıştır.

Tablo 8: İnovasyon Endeksi (İlk 10 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	75,19465
2	Ankara	30,95026
3	Bursa	24,56328
4	İzmir	19,63173
5	Kocaeli	14,88938
6	Kayseri	13,1287
7	Konya	10,82922
8	Erzurum	10,65622
9	Gaziantep	9,229737
10	Sakarya	8,08527

Harita 7: İller Arası İnovasyon Endeksi Haritası

İller arası inovasyon endeksinde Konya, 10,82 endeks skoru ile 7'inci sırada yer almıştır.

*İnovasyon endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; patent tescil ortalaması, marka tescil ortalaması, faydalı model tescil ortalaması, endüstriyel tasarım tescil ortalaması, patent başvuru sayısı, marka tescil başvuru sayısı, faydalı model başvuru sayısı, endüstriyel tescil başvuru sayısı, Ar-Ge merkezi sayısı, teknokent sayısı, Ar-Ge birimi olan firma sayısı ve üniversitelerin toplam TÜBİTAK proje sayısı parametreleri kullanılmıştır.

dekslere göz atacak ve bir değerlendirme yapacak olursak;

- **Demografi endeksinde** Konya 51,02 skoru ile 24. sırada yer almıştır. Demografi endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; toplam nüfus, hane halkı ortalaması, yıllık nüfus artış hızı, yaş gruplarına göre nüfus, net göç

hızı, okur-yazar oranı, okur-yazar kadın oranı, lise mezunu ve üniversite mezunu oranı parametreleri kullanılmıştır.

Konya yaklaşık 2.3 milyon nüfusu ile Türkiye'nin en kalabalık 6. ilidir. Bu durum nüfusla ilgili parametrelerde güçlü olduğunu göstermektedir. Ancak 2022 yılı TÜİK verilerine göre 1.749.187 kişi olan 15 yaş üzeri

Konya nüfusundan 32.873 kişi okuma yazma bilmemektedir. Bunun da 29.102'si kadın nüfustur. Yani okuma yazma bilmeyenlerin %88,5'i kadındır. Nüfusun %23,6'sı lise mezunu, %16'sı ise üniversite mezunudur. Okur-yazarlık oranının ve eğitim seviyesinin artırılması için gerekli tedbirlerin alınması, bir yol haritası oluşturulması ve bu alanda

Tablo 9: Girişimcilik Endeksi (İlk 10 İl)

Sıralama	İl	Endeks Değeri
1	İstanbul	83,5
2	Ankara	32,13147
3	İzmir	30,95662
4	Bursa	28,7082
5	Gaziantep	25,99482
6	Kocaeli	25,95667
7	Konya	22,4476
8	Antalya	22,10917
9	Kayseri	21,48785
10	Adana	21,30399

Harita 8: İller Arası Girişimcilik Endeksi Haritası

İller arası girişimcilik endeksinde Konya, 22,44 endeks skoru ile 7'inci sırada yer almıştır.

*Girişimcilik endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; kurulan firma sayısı, kurulan firma oranı, kapanan firma sayısı, kapanan firma oranı, yatırım teşvik belge sayısı, KOSGEB'ten girişimcilik desteği alan kişi sayısı, ISO 1.000 listesine giren firma sayısı ve borsada işlem gören firma sayısı parametreleri kullanılmıştır.

yapılması gerekli olan adımların atılması önem arz etmektedir.

- **Ulaşım endeksinde** Konya 41,88 skoru ile 21. sırada yer almıştır. Ulaşım endeksi hesaplanırken resmi makamlarca yayınlanan; asfalt yol, bölünmüş yol, havaalanı varlığı, iç ve dış hat uçak trafiği, iç ve dış hat yolcu trafiği, iç ve dış hat yük trafiği, demiryolu hat uzunluğu, ulaşım çeşitliliği ve trafik kazası sayısı parametreleri kullanılmıştır.

Konya, Anadolu'nun kuzeyini güneye, doğusunu batıya bağlayan kavşak noktasında olduğu için stratejik bir konumda bulunmaktadır. Konya'nın tarihinde "Ulaşım" ve "Lojistik" her zaman iki önemli kavram olmuştur. Bu doğrultuda Konya'nın karayolu, havayolu ve tren yolu üzerinden ulaşılabilirliği, malzeme taşımacılığındaki kapasitesi, şehir içi ve şehirlerarası yolların durumu önem arz etmektedir. İl ve bölünmüş yol bakımından Konya 4.394 km'lik yol ağıyla Türkiye'de iller sıralamasında 1. sırada bulunmaktadır. Bu avantajlara rağmen Konya'nın ulaşım endeksi skorunun yükselmesi için 122 km'lik çevre yolu projesinin en kısa zamanda tamamlanması gerekmektedir. Konya'nın şehirlerarası bağlantısını ve güzergâh geçişini rahatlatılacak olan projenin şimdiye kadar 43 km'lik kısmı tamamlanmıştır.

Esasen Konya'nın ulaşım endeksini aşağı çeken temel husus havayolu ulaşımıdır. Yıllardır havayolu ulaşımının gelişmesi, uçuş sayılarının ve destinasyonların artırılması konusunda Konya Ticaret Odası olarak çeşitli girişimlerde bulunuyor ve gerekli raporlama çalışmaları yapıp ilgili makamlara iletiyoruz. Askeri alanda yer alan Konya Havaalanı'nda askeri pistler kullanılmaktadır.

Konya'nın tam bağımsız sivil bir havaalanına ihtiyacı vardır. Şu anda Konya'dan İstanbul'a her gün karşılıklı, haftanın belirli günleri İzmir'e karşılıklı ve yaz aylarında yurtdışından bazı ülkelere karşılıklı uçuşlar gerçekleştirilmektedir. Ancak Konya gibi ekonomik ve kültürel potansiyeli yüksek bir şehrin çok daha fazla noktaya karşılıklı uçuşları olması gereklidir.

- **Eğitim endeksinde** Konya 48,88 skoru ile 49. sırada yer almıştır. Eğitim endeksi hesaplanırken okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve ortaöğretimde net okullaşma oranı, erkek-kadın okullaşma oranı, okul başına düşen öğrenci sayısı, şube başına düşen öğrenci sayısı, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, derslik başına düşen öğrenci sayısı, YÖK başarı sıralaması, yüksek eğitilmiş nüfus oranı ve yüksek eğitilmiş kadın nüfus oranı parametreleri kullanılmıştır.

Konya nüfusunun ortalama eğitim süresine baktığımızda; erkek 9,7 yıl, kadın 7,9 yıl, genel ise 8,7 yıldır. Eğitim endeksi skorumuzu yukarıya taşımamız için genel ortalama eğitim süresinin 9,5 ila 10 yıl arasında olması gereklidir. Konya'nın okullaşma oranını da artırması gereklidir. 2022 yılı TÜİK verilerine göre 1.749.187 kişi olan 15 yaş üzeri Konya nüfusundan 32.873 kişi okuma yazma bilmemektedir. Bunun da 29.102'si kadın nüfustur. Yani okuma yazma bilmeyenlerin %88,5'i kadındır. Nüfusun %23,6'sı lise mezunu, %16'sı ise üniversite mezunudur. 51.729 kişi okuma yazma biliyor ancak herhangi bir seviyede okul bitirmemiştir. Bunun 42.678 kişisi kadın, 9.051 kişisi erkektir. Bu noktada kadın nüfusunun okullaşma

oranını artırmak da önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

- **Finansal Piyasalar endeksinde** Konya 16,23 skoru ile 44. sırada yer almıştır. Finansal Piyasalar endeksi hesaplanırken toplam nakdi krediler, nüfusa oranla nakdi krediler, tüketici kredileri, taşıt kredileri, konut kredileri, bireysel kredi kartı, nüfusa oranla bireysel kredi kartı, takipteki alacaklar, toplam mevduat, tasarruf mevduatı, ATM başına düşen nüfus, banka şubesi başına düşen nüfus, banka şubesi başına düşen ortalama mevduat ve banka şubesi başına düşen ortalama kredi miktarı parametreleri kullanılmıştır.

2022 yıl sonu itibarıyla kullanılan toplam nakdi kredilerde Konya 140,5 milyar TL ile Türkiye'de 9. sırada yer almaktadır. Kullanılan kredilere karşın Konya'nın finansal piyasalar endeksinde olumsuz etki yapan takipteki alacaklar miktarı ise 7,9 milyar TL'dir. Takipteki alacaklar sıralamasında Konya, İstanbul ve Ankara'dan sonra 3. sırada yer almaktadır. Takipteki alacakların toplam nakdi kredilere oranında Konya %5,69 ile Türkiye ilk sırada yer almaktadır. 3.511,23 TL ile Konya, kişi başına düşen takipteki alacak miktarı ile İstanbul'dan sonra Türkiye'de ikinci sırada yer almaktadır. Bu durum Konya'nın finansal karnesini de olumsuz yönde etkilemektedir.

5. KAYNAKÇA

- T.C. İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi "Şehir Araştırma Notları-6 / İller Arası Rekabet Endeksi 2021-2022"
- www.tuik.gov.tr / www.meb.gov.tr / www.bddk.org.tr / www.btk.gov.tr

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
GÜVENCESİYLE

PİLOTLUK HAYALİNİ
ERTELEME!

PPL

ATPL TEORİK EĞİTİMİ

PIC

NVFR

IR

CPL

ME

FI

UPRT

EXAMINER

UPL

**Avantajlı ön kayıt fiyatlarımız
hakkında bilgi almak için**

Lütfen iletişime geçiniz! >

Bizlerden haberdar olmak için
karatayaero

Daha fazlası için ziyaret edin
karatay.aero

Daha fazlası için arayın
0.539 854 27 09

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
Havacılık ve Eğitimi İktisadi İşletmesi

KOBİ'LERİN KREDİ OKURYAZARLIĞI

Gizem ERİM ÖZÇELİK

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Finansal okuryazarlık kavramı 2008 küresel ekonomi krizi ile hayatımıza giren bir kavram olmuştur. 2008 krizinden en çok etkilenenler; finansal planlar yapmakta geciken, üretimde düşüşler yaşayan ve borçlarını ödeyemeyen işletmeler olmuştur. İşte bu gibi durumların sorgulanmaya başlanması finansal okuryazarlık kavramını daha çok ön plana çıkarmıştır.

Finansal okuryazarlık KOBİ'lerin sahip oldukları bilgiyi en etkili şekilde kullanmalarını sağlayarak, doğru bir şekilde hazırlanmış işletme planı ve finansal plan ile borç yönetimini profesyonelleştiren bir sistem kurmalarına olanak sağlamaktadır. Böylece finansal okuryazarlık becerisine sahip olan KOBİ'ler faaliyette bulunduğu alanlarda ra-

kiplerine karşı üstünlük sağlayacak ve uzun vadede başarılı olacaktır. Raporda KOBİ'lere yönelik genel istatistiklerin üzerinde durularak, öncesinde finansal okuryazarlık ardından daha özel nitelikteki kredi okuryazarlığına geçilerek okuyucuya aktarım sağlanmıştır.

2. KOBİ TANIMI

25 Mayıs 2023 tarihli ve 32201 sayılı Resmî Gazete'de Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmeler Yönetmeliği'nin "KOBİ'lerin Sınıflandırılması" başlıklı 5. maddesinde yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço tutarında değişikliklere gidilmiştir. KOBİ olmak için gerekli kriterlerden biri olan net satış hasılatı veya bilanço limiti, 250 milyon TL'den 500 milyon TL'ye çıkarılmıştır. Buna göre 250 kişiden az çalışan istihdam eden, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri

500 milyon lirayı aşmayan işletmeler KOBİ olarak tanımlanmaktadır.

10 kişiden az çalışanı olan mikro işletmelerin yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 5 milyon TL'den 10 milyon TL'ye çıkarılmıştır. Yine 50 kişiden az personeli olan küçük işletmeler için limit, 50 milyon TL'den 100 milyon TL'ye yükseltilmiştir. Düzenleme ile 250'den az çalışanı olan orta büyüklükteki işletmeler için üst limit 250 milyon TL iken 2 katına yani 500 milyon TL'ye çıkarılmıştır. KOBİ'ler kısıtlı olanaklar ile piyasalara mal ve hizmet üretmektedir. Bu yüzden ekonomideki sorunlardan en fazla etkilenen işletmelerdir. Diğer yandan bu kriz dönemlerini kendi lehine döndürmeyi başardıklarında özellikle ekonomik büyüme dönemlerinde en büyük değişimi yine KOBİ'ler oluşturmaktadır. Çünkü büyük işletmelere göre daha fazla katma değer yaratmaktadır.

3. KOBİ'LERİN ÜLKEMİZ EKONOMİSİ İÇİN ÖNEMİ VE SORUNLARI

Ülkemizde Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler, işletme sayısının %98'ini, istihdamın ise %71'ini oluşturmaktadır. Çalışma yöntemlerinde yapılarından kaynaklanan esneklik ile KOBİ'ler değişen piyasa koşullarına, teknolojik gelişmelere kolaylıkla uyum sağlamaktadır. Yeniliklere açık yönetim tarzları, KOBİ'lerin hızlı karar alma ve aldığı kararları yine aynı hızda uygulama avantajını onlara vermektedir.

KOBİ'ler gerçekleştirdikleri üretimin daha butik olması sayesinde ürün farklılaştırması sağlamakta ve büyük işletmelere ara malı temin ederek tedarik zincirini tamamlamaktadır. Bu açıdan KOBİ'lere büyümediği için küçük kalmış işletmeler olarak bakmak doğru değildir. Aksine KOBİ'ler; ekonomik kalkınmanın itici bir gücü, ülkelerin gelişme stratejilerinin önemli bir parçasıdır. Çünkü faaliyet gösterdikleri bölgelerde istihdam ve gelir artışı sağlayan KOBİ'ler büyükşehirlerle olan göçü önlemekte, girişimci potansiyeli ortaya çıkararak kalifiye eleman ihtiyacına önemli katkılar sağlamaktadır.

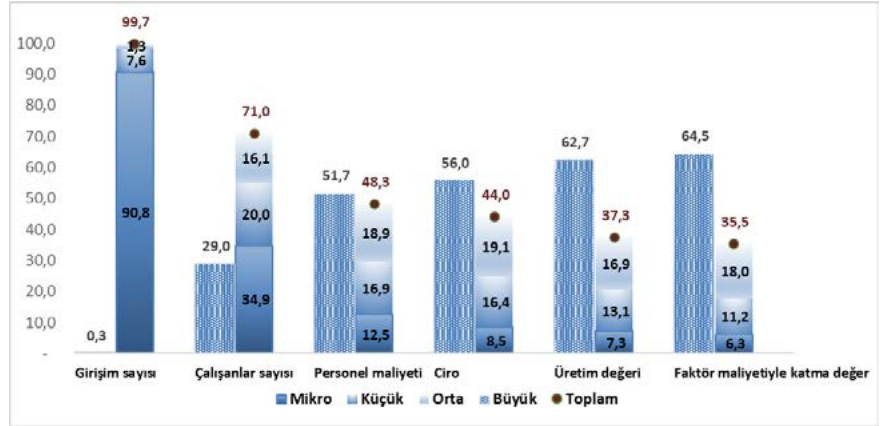
TÜİK, KOBİ'lerde girişim sayısı, çalışan sayısı, ciro, teknoloji kullanımı gibi verileri içeren Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri Araştırmasını yayınlamaktadır. Son olarak 2021 yılı istatistiklerinin yayınlandığı grafik Grafik 1'de görüldüğü gibidir. Buna göre KOBİ'ler 2021 yılında;

- Toplam girişim sayısının %99,7'sini,
- İstihdamın %71'ini
- Personel maliyetinin %48,3'ünü,
- Cironun %44'ünü,
- Üretim değerinin %37,3'ünü,
- Faktör maliyetiyle katma değer %35,5'ini oluşturmaktadır.

KOBİ girişimleri için 2009 yılında çalışan başına ortalama katma değer 15 bin TL iken, 2021 yılında bu değer 86 bin TL olmuştur. KOBİ grupları içerisinde 2009 ve 2021 yılları için en yüksek çalışan başına katma değer sırasıyla 28 bin TL ve 173 bin TL ile orta ölçekli girişimlerde gerçekleşirken, aynı yıllar için bu değerler küçük ölçekli girişimler için sırasıyla 19 bin TL ve 86 bin TL, mikro ölçekli girişimler için ise 77 bin TL ve 28 bin TL olarak gerçekleşmiştir.

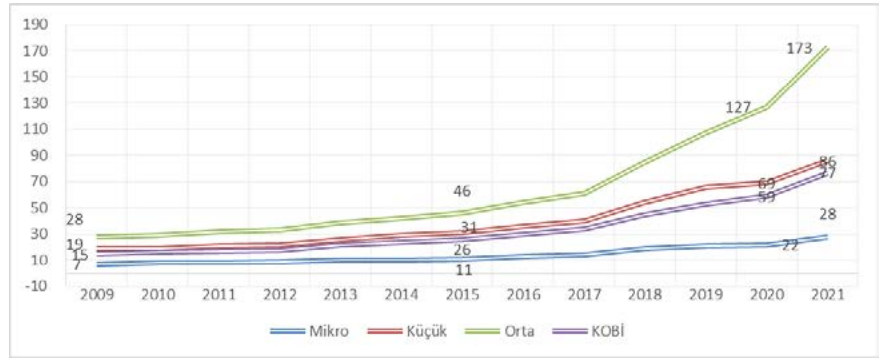
İmalat sanayindeki KOBİ'ler teknoloji düzeylerine göre sınıflandırıldığında, %55,9'u düşük teknoloji sınıfında üretim yaparken, büyük ölçekli girişimlerde bu oran %45,9'dur. KOBİ büyüklük gruplarına göre incelendiğinde; mikro ölçekli girişimlerin %57'si düşük teknoloji sınıfında üretim yaparken, %31,2'si orta-düşük teknoloji, %11,2'si orta-yüksek

Grafik 1. Büyüklük Gruplarına Göre Temel Göstergelerin Oransal Dağılımı (%), 2021

Kaynak: TÜİK

Grafik 2. Ekonomik Faaliyet ve Büyüklük Grubuna Göre Çalışan Başına Katma Değer (Bin TL), 2009-2021

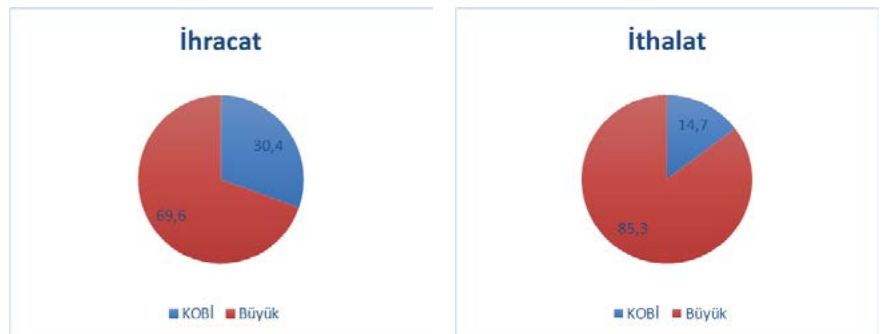
Kaynak: TÜİK

Grafik 3. İmalat Sanayinde KOBİ ve Büyük Ölçekli Girişimlerin Teknoloji Düzeyine Göre Oranları (%), 2021

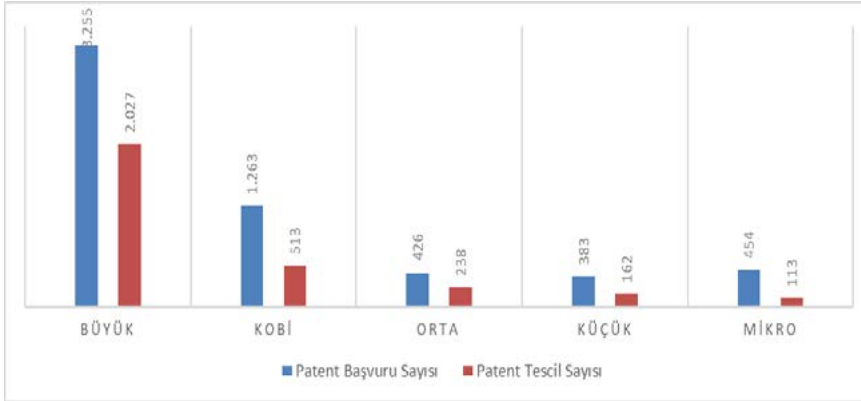
Kaynak: TÜİK

Grafik 4. İhracat ve İthalatın KOBİ ve Büyük Ölçekli Girişimlere Göre Oransal Dağılımı (%), 2021

Kaynak: TÜİK

Grafik 5. Büyüklük Gruplarına Göre Patent Başvuru ve Tescil Sayılarının Dağılımı, 2021

Kaynak: TÜİK

teknoloji, %11,2'si orta-yüksek teknoloji ve %0,6'sı yüksek teknoloji sınıfında üretim yapmaktadır. Buna karşılık küçük girişimlerde bu oran sırasıyla %51,3, %30,4, %17,2 ve %1 iken orta ölçekli girişimlerde %50,4, %29,1, %19 ve %14 olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılında toplam ihracatın %30,4'ü, ithalatın ise %14,7'si KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı toplam ihracatta; mikro ölçekli girişimlerin payı %2,5 iken, küçük ölçekli girişimlerin payı %10,7, orta ölçekli girişimlerin payı ise %17,2 olmuştur. Büyük ölçekli girişimlerin payı ise %69,6 olarak gerçekleşmiştir. KOBİ'lerin ihracatının %61,3'ü ticaret sektöründe gerçekleşirken, %33,2'si ise sanayi sektöründe gerçekleşmiştir.

2021 yılı toplam ithalatında; mikro ölçekli girişimlerin payı %0,8, küçük ölçekli girişimlerin payı %4,4, orta ölçekli girişimlerin payı ise %9,5 olmuştur. Büyük ölçekli girişimlerin payı ise %69,6 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca KOBİ'lerin ihracatının %61,3'ü ticaret sektöründe gerçekleşirken, %33,2'si ise sanayi sektöründe gerçekleştirilmiştir.

2021 yılında KOBİ'lerin toplam patent başvuru sayısı 1.263 olurken, aynı yıl 513 patent tescil edilmiştir. KOBİ ölçeklerinde ise 454 patent başvurusu ile mikro ölçekli girişimler ve 238 patent tescili ile orta ölçekli girişimler ilk sırada yer almıştır.

Yukarıda KOBİ istatistiklerinden de göreceğimiz üzere gerek ulusal gerekse uluslararası pazarda etkin bir rekabet ortamının oluşturulmasında büyük bir öneme sahip olan KOBİ'ler, yapılarından kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. KOBİ'lerin yaşadıkları sorunların başında finans ile ilgili konular gelmektedir. Bu durumun temel nedeni bir işletmenin faaliyette bulunabilmesi için gerekli olan en önemli faktörün finansman olmasıdır. Finansman konusunda yaşanan sıkıntılar beraberinde hammadde temini, üretim, pazarlama ve eğitim gibi konular-

da yaşanacak sıkıntılarının temelinde yer almaktadır.

Büyük işletmeler güçlü sermaye yapılarıyla Ar-Ge çalışmalarına yatırım yapacak güce sahipken, küçük işletmelerin kaynak sıkıntısı bu alanda bir açığın oluşmasına sebep olmaktadır. Diğer yandan büyük işletmelerin hantal yapıları ve talep değişikliklerine ivedilikle cevap veremeyişleri bu konuda KOBİ'lere verilmesi gereken finansman desteğinin temel sebebini oluşturmaktadır. Çünkü büyük işletmelerle karşılaştırıldığında KOBİ'ler esnek yapıları, müşterileriyle yakın ilişki içerisinde olmaları, talep değişikliklerine kolayca cevap verebilmeleri gibi yapılarından kaynaklanan avantajları bünyesinde barındırmaktadır.

Gelişmiş teknolojilere ulaşma noktasında yaşanan sıkıntılar KOBİ'leri eski teknolojiyle yoğun emek harcamak zorunda bırakmaktadır. Kalitesiz üretim satış ve rekabet gücünü dolayısıyla rekabet kapasitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

4. KOBİ'LERİN KREDİ OKURYAZARLIĞI

Finansal okuryazarlık kavramı 2012 yılında ülkemizde kurulan Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği (FODER)'in tanımına göre; bireylerin gelirlerini birikim ve yatırımlarını akıllıca değerlendirip, bütçelerini doğru yönetebilme yetkinliğine sahip olabilmesidir. Finansal okuryazarlık, finansal sistemin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için önemlidir. Bunun sebebi finansal piyasaların serbestleşmesi ile artan rekabet ortamıdır. Hizmetlerin çeşitlenmesiyle daha karmaşık hale gelen finansal sistem, bireylerin yeni ürün ve hizmetlerin getirdiği risk ve fırsatlar karşısında karar verme sorumluluğuyla baş başa kalmalarına neden olmuştur. İşte tam da bu noktada bireylerin doğru finansal kararlar alması ve bu kararları yönetebilmesi için finansal okuryazar olması gerekmektedir. Akılcı şekilde alınmayan her

karar bireylerin finansal refahını olumsuz yönde etkilemekte, diğer yandan finansal sistemin işleyişini de bozmaktadır.

Finansal okuryazarlık bireylerin yanında işletmeler için de bir hayli önem arz eden bir konudur. İşletme sahiplerinin, yöneticilerin ve çalışanların finansal okuryazar olması finansal anlamda yaşanabilecek olumsuz olaylara karşı ihtiyatlı davranmalarını ve kriz anlarını en iyi şekilde yönetebilmelerini sağlayacaktır. İşletmelerin nakit akışında yaşanan sıkıntılarının çözümü noktasında finansal okuryazarlığın KOBİ'lere sağladığı en büyük fayda para ve nakit akışının doğru bir şekilde yönetilebilmesidir.

Finansal okuryazarlık bilincinin yerleşmediği ve genellikle aile işletmeleri olarak kurulan KOBİ'ler işletme giderleri ve aile harcamalarının hesabını aynı kaynaktan karşılamaktadır. Bu durum gelir ve gider konusunda dengesizliklere, hatta işletmelerin iflasına neden olmaktadır.

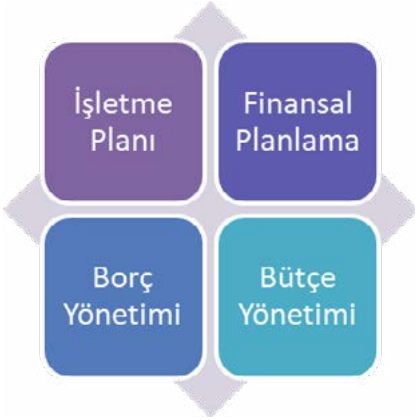
KOBİ'ler bankaların sağlamış olduğu kredi hizmetinden sıkça faydalanan oluşumlardır. Bu açıdan bakıldığında KOBİ sahibi ya da yöneticilerin bankaların sağladığı kredi hizmetini kullanmadan önce finansal ürün ve hizmetleri doğru okuyacak, işletme çıkarları doğrultusunda yüksek işlem maliyetlerinden kaçınacak, borç yönetimini tesis edebilecek bir finansal okuryazar olması gerekmektedir. Finansal okuryazarlığın daha özelleştirilmiş tabiriyle kredi okuryazarlığı; işletmenin varlıklarını çeşitlendirme ve aşırı borçluluktan kaçınma gibi riskleri azaltan stratejilerle KOBİ sahiplerini zorlu durumlara hazırlamaktadır. Ayrıca KOBİ'lere iş planlaması oluşturma, tasarruf planı, stratejik yatırım kararları alma gibi birçok konuda bilgi ve beceri edinme fırsatı vermektedir. Kredi okuryazarlık seviyesi iyi olan bir KOBİ'de;

- Finansal hizmetlerin iyileşmesi,
- Tasarruf payının artması,
- Risk yönetiminin en iyi şekilde planlanmasını,
- Ekonomik alandaki oynaklık azalacağından finans sektöründe gelişim sağlayacaktır.

Bilginin etkin ve etkili bir şekilde kullanılmaması KOBİ faaliyetlerinin başarısızlığına ve ekstra maliyetlere sebep olacaktır. Finansal okuryazarlık ve daha özelinde kredi okuryazarlığı ile harcamalar, maliyetler ve nakit yönetimi en doğru şekilde kararlar alınmasını sağlayacaktır. Genel anlamda finansal okuryazarlığın KOBİ'lere katkısı; işletme planı, finansal planlama, borç yönetimi ve bütçe yönetimi gibi konularda olacaktır.

Şekil 1'de yer alan konulara baktığımızda;

Şekil 1. Finansal Okuryazarlığın KOBİ'lere Katkısı

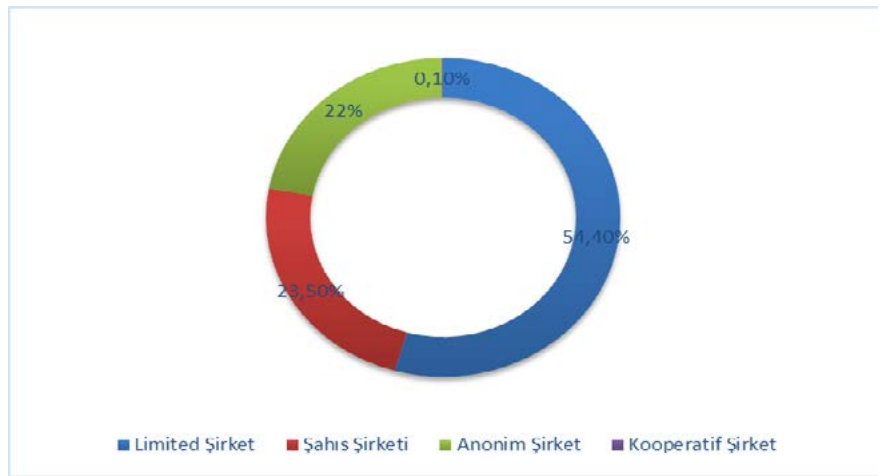

- İşletme planı, ulaşılmak istenen hedefe odaklanılmasını sağlamaktadır. Sağlıklı ve doğru bir iş planı oluşturmak KOBİ'lere kendi alanında rakiplerine karşı başarılı olmasını, finansal destek alacağı kuruluşlara güven vermesini ve destek almasını sağlayacaktır.
- Finansal planlama, KOBİ'lere hem işletme içerisindeki kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını hem de gelecekte yaşanabilecek durumlar karşısında doğru finansal kararlar almasını sağlayacaktır. Bu sebeple eylem planları doğru şekilde hazırlanmalıdır.
- Borç yönetimi, işletmelerin üzerinde durması gereken bir diğer önemli konudur. Her türden işletmenin gereğinden fazla borçlanması karlılığı olumsuz etkileyecektir. Aynı zamanda işletmenin bankalar ve tedarikçileri ile ilişkilerine zarar verecektir.
- Bütçe yönetimi, KOBİ'lere sayısal karşılaştırma imkânı sağlayan güçlü bir kontrol mekanizmasıdır. Bütçeyi doğru ve etkin bir şekilde yapabilmek için düzenli ve eksiksiz veri kontrolü şarttır. Etkin bütçe yönetimi ile şirket, finansal açıdan olgunlaşmış koşullarda faaliyet göstererek maksimum faydayı elde edecektir.

TÜRKONFED'in hazırlamış olduğu KOBİ'lerin Dijital ve Finansal Karnesi başlıklı araştırmada KOBİ'lere ilişkin finansal çözüm tercihleri, finansal yönetim, yatırım ve finansal yönetim, yatırım ve finansal olgunluk seviyelerine ilişkin sonuçlar paylaşılmıştır. Buna göre elde edilen bazı istatistikler şu şekildedir:

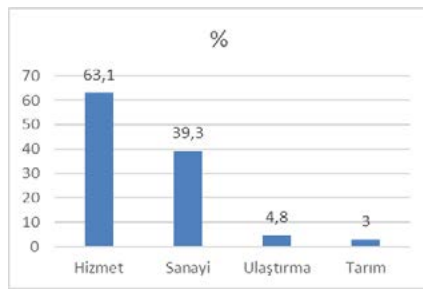
- Finansal çözüm tercihleri incelendiğinde KOBİ'lerin ödeme alma (%81,3) ve yapma (%79,5) yolları arasında en çok geleneksel yöntemleri tercih ettiği gözlemlenmiştir. Ödeme alma yollarında fiziki POS ilk, ödeme yapma yollarında ticari kart ikinci sırada yer almaktadır.

Grafik 6. Firmaların Ortaklık Türü

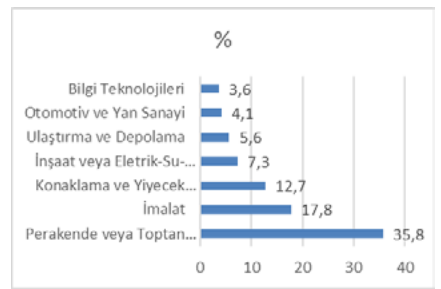

Kaynak: TÜRKONFED

Grafik 7. Firmaların Faaliyet Gösterdiği Ana Sektör

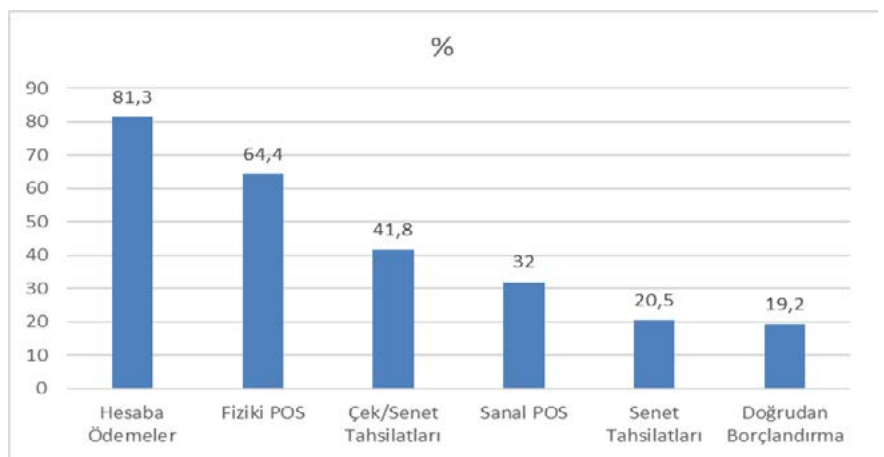

Grafik 8. Firmaların Faaliyet Gösterdiği Alt Sektör

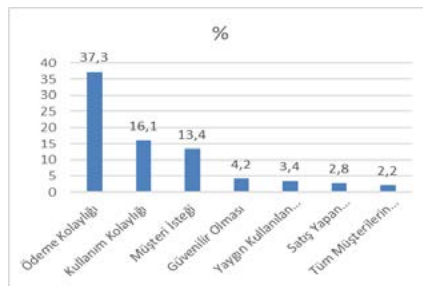
Kaynak: TÜRKONFED

Grafik 9. 2020 Senesinde Tahsilat/ Ödeme Alma Yolları

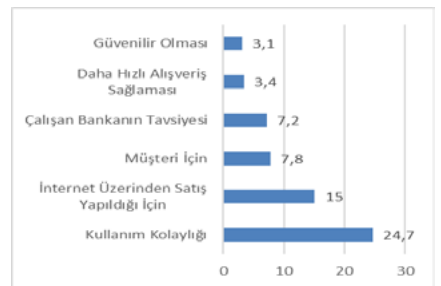

Kaynak: TÜRKONFED

Grafik 10. Firmaların Fiziki POS'u Tercih Etme Nedenleri (%)

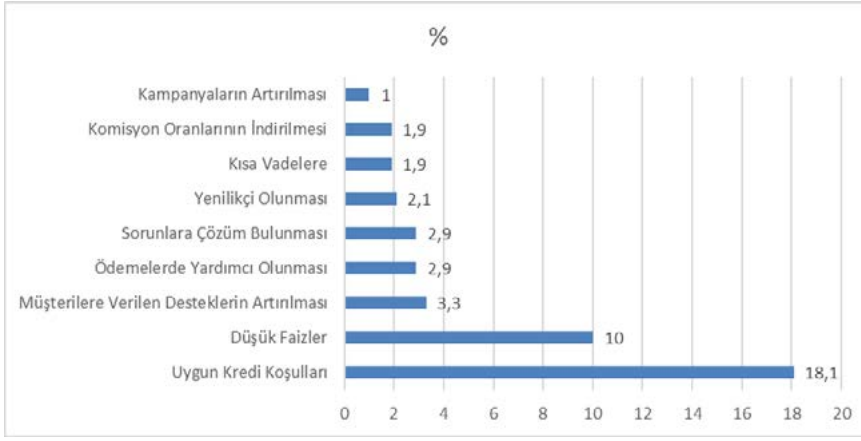

Grafik 11. Firmaların Sanal POS'u Tercih Etme Nedenleri (%)

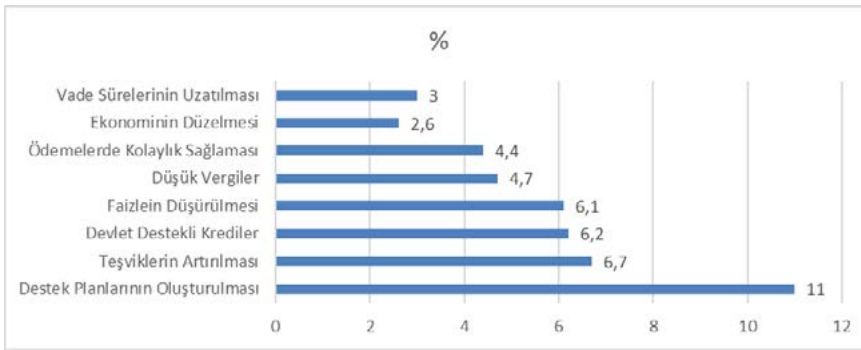
Kaynak: TÜRKONFED

Grafik 12. Finansal Çözüm Alternatiflerinin Geliştirilmesi İçin Bankalardan Beklentiler

Kaynak: TURKONFED

Grafik 13. Finansal Çözüm Alternatiflerinin Geliştirilmesi İçin Kamudan Beklentiler

Kaynak: TURKONFED

- Sanal POS, tahsilat/ödeme alma yöntemi olarak firmaların %32'si tarafından kullanılmaktadır.
- Yatırım, ödeme planı oluşturulması ve sigorta, şirketler arasında en fazla önem verilen finansal konular olarak tespit edilmiştir. Şirketlerin finansal konulardaki bilgi seviyesi incelendiğinde sigorta ve yatırım konularında bilgi sahipliğinin öne çıktığı görülmektedir.
- Her 100 KOBİ'den 61'i finansal olgunluk derecesinde orta, 20'si üst, 19'u alt derece olarak değerlendirilmektedir. Sanayi sektöründe ise üst düzey olgunluğa sahip olanların oranı alt düzey olgunluğa sahip olanlardan daha fazladır.
- Firmalar çözüm alternatifi olarak; kamu sektöründe destek planlarının oluşturulmasını, teşviklerin artırılmasını ve devlet destekli kredi verilmesini talep etmektedir. KOBİ'lerin finans kuruluşlarından beklentisi ise uygun koşullu kredidir.
- Araştırmaya katılan firmaların ortaklık türlerine bakıldığında; limited şirketlerin %54,4'lük oran ile en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir.
- Firmaların faaliyet gösterdiği sektörler incelendiğinde hizmet ve sanayinin ağırlıkta olduğu gözlenirken, 7 farklı alt sektör de öne çıkmıştır.
- Firmaların tahsilat/ödeme yapma için kullandığı yöntemler hesaba ödemeler, ticari kart, bireysel kredi kartı, çek/senet tahsilatları ve doğrudan borçlanma şeklinde sıralanmaktadır.
- Firmaların fiziki POS ve sanal POS'u tercih etmelerinin arkasında; ödeme kolaylığı, kullanım kolaylığı ve müşteri isteği gibi sebepler vardır. Firmaların sanal POS tercihler nedenlerine bakıldığında ise kullanım kolaylığı öne çıkmaktadır.
- Firmalar finansal çözüm alternatiflerinin geliştirilmesine yönelik bankalardan çeşitli beklentileri olduğu görülmüştür.
- Firmaların finansal çözüm alternatiflerinin geliştirilmesine yönelik, kamu kuruluşlarından beklentilerinin odağını destek ve teşvikler oluşturmaktadır.

5. SONUÇ

Ülkemizde her geçen gün önemi artmasına rağmen finansal okuryazarlık seviyesi halen çok düşüktür. Teknolojik gelişmeler ve

sürekli değişen, gelişen koşullar karşısında bireyler parayı yönetmek için bu koşullara uyum sağlamak zorundadır. Gerek ülkemizde gerekse tüm dünyada finansal okuryazarlık, bireyler ve KOBİ'ler için finansal ürün, sistem ve hizmetlerinin farklılığı-çeşitliliği ile baş etmesi gereken bir konu haline gelmiştir.

Bireyler için finansal okuryazarlık, KOBİ'ler için kredi okuryazarlığı becerisine sahip olmak finansal konularda meydana gelmesi mümkün olayların önceden belirlenmesi, bunlara yönelik çözüm üretilmesi noktasında önem arz eden bir konudur. Finansal işlemler ile ilgili çeşitliliğin artması, finansal ürün ve hizmetlerin alternatiflerinin farklılaşması bireylerin ve KOBİ'lerin ihtiyaç duydukları borçlanma, kredi kullanımı gibi konularda daha çok bilinçlenmesinin gerekliliğinin kanıtı niteliğindedir. Çünkü finansal piyasalardaki bu gelişme ve düzenlemeler, finansal faydanın yanında bazı riskleri de bünyesinde barındırmaktadır. Oluşabilecek zararı en aza indirebilmek için sahip olunacak bilgi ve beceriyle doğru orantılıdır.

TURKONFED'in "KOBİ'lerin Dijital ve Finansal Karnesi- Finansal Okuryazarlık ve Olgunluk Göstergeleri" raporunda KOBİ'lere ilişkin finansal çözüm tercihleri, finansal yönetim, yatırım ve finansal olgunluk seviyelerine ilişkin sonuçlar paylaşılmıştır. Şirketlerin finansal konulara verdiği önem seviyesi ile bilgi seviyesi arasında ortak nokta nakit yönetimi ve sürekliliğini sağlama noktasında ortaya çıkmaktadır. Finansal olgunluk düzeyi konusu ise sektörden sektöre farklılık göstermektedir. Sanayi sektöründe üst düzey olgunluğa sahip olanların oranı alt düzey olgunluğa sahip olanlardan daha fazladır. Hizmet sektöründe finansal olgunluk seviyesi sanayi sektöründen daha çok gelişime açıktır.

6. KAYNAKÇA

- <https://www.kosgeb.gov.tr/site>
- <https://www.halkbankkobi.com.tr/tr/uzmanina-danisin/makaleler/girisimcilik/kobilerin-sorunlari.html>
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2021-45685>
- https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mevzuat/2022/T%C3%BCrkiye_KOB%C4%B0leri-ne_%C4%B0li%C5%9Fkin_Baz%C4%B1_%C4%B0statistikleri_G%C3%B6stergeleri_Eyl%C3%BCl_2022.pdf
- <https://fo-der.org/wp-content/uploads/2017/02/KOB%C4%B0-1-1.pdf>
- <https://acikerisim.uludag.edu.tr/bitstream/11452/21851/1/Asil%C4%B1han%20%C3%9CNG-%C3%96R.pdf>
- <https://turkonfed.org/Files/ContentFile/kobilerindijitalfinansalkarnesi2-8268.pdf>

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS ve DOKTORA PROGRAMLARI KTO KARATAY'DA

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI

- Adli Bilişim
- Aile Danışmanlığı
- Çocuk Gelişimi
- Ebelik
- Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği
- Enerji Yönetimi
- Grafik Tasarım
- İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik
- İnşaat Mühendisliği
- İslam İktisadi ve Finans
- İş Sağlığı ve Güvenliği
- İşletme
- Kamu Hukuku
- Makine Mühendisliği (İngilizce)
- Makine Mühendisliği (Türkçe)
- Mekatronik Mühendisliği (İngilizce)
- Mekatronik Mühendisliği (Türkçe)
- Mimarlık
- Odyoloji
- Özel Hukuk
- Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
- Sosyal Hizmet
- Sosyoloji
- Tarih
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI

- Çocuk Gelişimi
- Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği
- Enerji Yönetimi
- İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik
- İnşaat Mühendisliği
- İslam İktisadi ve Finans
- İşletme
- Mimarlık
- Pilotaj (İngilizce)
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik (İngilizce)

DOKTORA PROGRAMLARI

- İnşaat Mühendisliği
- İşletme
- İş Sağlığı ve Güvenliği
- Mimarlık
- Sosyoloji
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik

tercihin
geleceğin

444 1251
lisansustu.karatay.edu.tr

ENERJİDE 2050'YE GİDEN DEĞİŞİM YOLCULUĞU VE HİDROJEN ENERJİSİ

Arda YAKICI

TEPAV, Direktör/Danışman

Özet

Enerjiye olan talebin küresel düzeyde devamlı artışı ve üretimi için kullanılan doğal kaynakların, özellikle petrol, doğalgaz ve kömürün, dünya genelinde dengesiz dağılımı birçok ülke için enerji güvenliğini ("Energy Security") tehdit edici boyutlara ulaştırmaktadır, birçok ülke için ise iklim değişikliği ve çevresel sürdürülebilirlik ("Energy Sustainability") açısından bir risk oluşturmaktadır. Azalan veya sınırlı erişime sahip olunan enerji kaynakları, olumsuz jeopolitik gelişmelerle de birleşince enerji fiyatlarında oluşan artış, güvenilir ve gerekli miktarlarda enerjiye erişim ve bu enerjinin satın alınabilirliği ("Energy Equity") toplumlar üzerinde baskı oluşturmaktadır. Bu durum da ülkeleri ve global komüniteleri, enerji ihtiyaçlarının karşılanması açısından temiz, sürdürülebilir ve erişilebilir enerji alternatifleri arayışlarına götürmektedir.

Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların girişimleri ve buna bağlı 2015 Paris Konferansı gibi küresel buluşmalar, çevresel ve iklim değişikliği konularında farkın-

dalığı artırmış ve yenilenebilir enerji kaynaklarının payının artırılması gerekliliğini vurgulamıştır.

Rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir kaynaklara dayalı enerji üretimi, teknolojik gelişmelerle verimlilik açısından ilerlemeler kaydetmektedir.

Yeşil-temiz hidrojen enerjisi, yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerji üretiminin uzun süreli stoklanma, ulaştırma altyapı sıkıntıları gibi bazı dezavantajlarını telafi edebilme potansiyeline sahiptir.

Yeşil-temiz hidrojen enerjisi, bu alana yapılan elektrolizör ve ulaştırma altyapı yatırımlarının ancak önemli bir ivme kazanması durumunda, 2050 1.50C derece senaryolarında (sıcaklıkların sanayi öncesi seviyelere göre 1.50C derece den fazla olmaması) yer alan toplam dünya son enerji tüketim talebinin %12-14 gibi hiç de azımsanamayacak bir kısmını karşılayabilecek bir potansiyele sahiptir.

Global enerji tüketimi ve enerji geçişi

Sanayileşme ile ivme kazanan, 20. yüzyılda bağımlı hale geldiğimiz enerji üretim ve tü-

ketimi, sanayiden şehirlere, işyerlerine ve evlere kadar modern toplumların yaşantılarının odak noktasında yer almaktadır. Global anlamda elektrik, ısı ve yakıt gibi "Son Enerji" tüketim artışı uzun süredir ekonomik büyümeyi takip etmektedir, fakat bu artış, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra önemli bir hız kazanmıştır.

1900'lerin başında dünya çapında kömür önde gelen yakıt iken petrol ancak 1920'lerde öne çıkmaya başlamıştır. Doğal gaz tüketimi 1900'lerde ham petrole birlikte artmaya başlamış olsa da bu artış başlangıçta çok daha yavaş olup daha sonra ısınma ve yemek pişirmenin yanı sıra elektrik üretiminde de payını artırmıştır.

Teknolojik gelişmeler sayesinde enerji verimliliğine ilişkin elde edilen ilerlemeler, 1970'lerden itibaren önemli bir elektrik kaynağı olarak nükleer enerji ve 2000'li yıllardan itibaren rüzgar, güneş, jeotermal, hidro gibi daha temiz ve sürdürülebilir yenilenebilir enerji kaynaklarının toplam birincil enerji kaynakları tüketimi içerisindeki paylarını yaklaşık %14'e artırmalarına olanak vermiştir.

2000 yılında dünya genelinde yaklaşık 400 Exajoule seviyelerinde olan birincil enerji tüketiminin yaklaşık %88'i petrol, kömür ve doğalgaz gibi fosil yakıtlardan, kalan %12'lik kısım ise eşit oranlarda yenilenebilir ve nükleer enerjiden elde edilmekteydi. 2021 yılına gelindiğinde toplam birincil enerji tüketimi yıllık ortalama %2 artış ile 600 Exajoule seviyesine ulaşmış olup, yenilenebilir enerjinin payı bu tüketim içerisinde %14'e çıkmış, nükleer enerji %4'e ve fosil yakıtlar ise %82'ye gerilemiştir.

Uluslararası Enerji Ajansı, dünya genelinde birincil enerji tüketiminin 2050 itibarıyla, dünya ülkelerinin günümüzde belirlemiş veya duyurmuş oldukları enerji politikalarını önümüzdeki dönemde başarılı bir şekilde uygulayabilir olmalarına göre, 629 ile 740 Exajoule civarında gerçekleşeceğini öngörmektedir⁵. Karbon nötr hedeflerinin başarıyla gerçekleştirilmesi halinde ise global birincil enerji tüketiminin 532 Exajoule'a düşeceği öngörülmektedir. Bu düşüşün ana sebepleri arasında yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerjinin payının toplam birincil enerji üretimi payındaki önemli artışı (yenilenebilir enerjinin payı %70, nükleer enerjinin payı ise %12), enerji verimliliği ve teknolojileri alanlarındaki ilerlemeler ve toplumların enerji tüketimine ilişkin davranışsal değişiklikleri sayılmaktadır.

"Enerji geçişi" olarak da isimlendirilen bu değişim hareketi, insanlığın geleceği ve yaşam biçimi için önemli etkilere sahiptir. Son yıllarda tanık olduğumuz Rusya-Ukrayna ve benzeri jeopolitik krizler, ülkelerin enerji güvenliği, enerji sürdürülebilirliği ve enerji erişilebilirliği ve fiyat istikrarına iliş-

kin politikalarını tekrar gözden geçirmelerine ve enerji geçiş hızını ve kapsamını arttırıcı aksiyonlarda bulunmalarına sebep olmaktadır.

Uluslararası Yenilenebilir Enerji Birliği ("IRENA") 2050 yılına doğru giden enerji geçişi hareketinin ana elementlerini (a) yenilenebilir enerji kaynakları, (b) temiz hidrojen ve hidrojen yakıtları, (c) sürdürülebilir biyokütle kaynaklı elektrik üretimi, (d) enerji verimliliği iyileştirmeleri, (e) karbon yakalama ve depolama teknolojilerindeki ilerlemeler ve (f) son tüketicilerin elektrik ile çalışan ulaşım aracı kullanımlarına ilişkin tercih değişimleri olarak belirtmektedir.

İklim değişikliği, sürdürülebilirlik, enerji güvenliği ve fosil yakıtlara alternatif arayışları

1990'ların başından itibaren uluslararası kuruluş ve örgütlerin girişimleri ve özellikle Birleşmiş Milletler'e üye 191 ülkenin katılımıyla oluşan Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli ("IPCC9") tarafından gerçekleştirilmiş olan 2015 Paris konferansı gibi uluslararası buluşmalar iklim değişikliğine karşı mücadele etme gereği ve karbon emisyon salınımlarını azaltarak ve hatta nötrleyerek bu yüzyılda global sıcaklıkları sanayi öncesi seviyelerin 20C derece üzerine çıkmasının önlenmesi ve 1.50C dereceden fazla olmaması amacı üzerinde mutabık kalınması yolunda önemli adımlar atılmasını sağlamıştır. Bu da enerji kaynaklarının dağılımı açısından, özellikle fosil kaynaklarının paylarının azaltımı ve yenilenebilir enerji kaynaklarının paylarının arttırılması yönünde küresel topluluğu hareketlendirmiştir. Ayrıca birçok ülke, enerji bağımsızlığını ulusal güvenlik meselesi olarak belirlemiş ve enerji kaynakları açısından dezavantajlı olmaları sebebiyle veya global enerji kaynak talebini alternatif kaynaklar ile karşılamak amacıyla farklı arayışlara girmeye başlamışlardır. Giderek artan sayıda ülkenin 2015 Paris Konferansı'ndan itibaren karbon emisyonu azaltımı ve iklim değişimini önlemek adına adımlar atması olumlu olmasına rağmen, yenilenebilir enerji kaynakları adına zafer ilan etmek için maalesef henüz erken ve gerçek bir zafer için daha kat edilmesi gereken uzun bir yol var.

2000 yılında karbon emisyonlarının %32'si Asya Pasifik ülkelerinden, ağırlıklı olarak Çin ve Hindistan'dan kaynaklanırken bu oran 2021'de %52'ye yükselmiştir. ABD ve Avrupa ülkelerinin payı ise %44'ten %25'e gerilemiştir.

Asya Pasifik ülkelerinde görülen karbon salınımlarındaki önemli artış, hızlı ekonomik

büyüme ve artan enerji tüketimi ile birlikte, yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımların yetersiz kalması ve fosil yakıtların hala önemli bir enerji kaynağı olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan, ABD ve Avrupa ülkelerinde, enerji verimliliği artırma çalışmaları, yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımlar ve fosil yakıtları içerisinde doğalgaz kullanımının artması ve kömür kullanımının azalması, karbon emisyonlarındaki paylarını azaltmıştır.

Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı'nın ("IRENA") 2022 tarihli raporuna¹⁰ göre 2050'ye kadar, karbon nötr hedeflerine ulaşılabilmesi, yaklaşık 37 gigaton'luk yıllık global karbon emisyonunun nötr seviyeye getirilmesi demektir. Bunun yanı sıra, dünya yıllık toplam enerji tüketiminin 2019 seviyelerine azaltılması ve bunun iddialı enerji verimliliği iyileştirme çalışmaları ve yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji üretiminin toplam enerji sepeti içerisindeki yerinin yaklaşık %80'lere çıkartılması ile sağlanması anlamına gelmektedir.

Rüzgar ve güneş gibi yenilenebilir kaynaklardan enerji üretimi bu kaynakların doğaları itibarıyla hava koşullarına, mevsimlere ve gündüz-gece farklılıklarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Ayrıca, bu enerji kaynaklarından elde edilen elektrik maalesef uzun süre depolamaya uygun değildir ve önemli iletim kayıplarına da maruz kalabilir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının üretiminde sürekliliğe ilişkin kaygılar, yeni teknolojilere duyulan ihtiyaç, elde edilen elektriğin uzun süreli depolanmasının zorluğu ve verimlilik düşüklüğü gibi dezavantajların, hidrojen enerjisi tarafından telafi edilebilme imkânı bulunmaktadır. Son yıllarda büyük ilgi gören hidrojen enerjisi, düşük emisyonlu veya yeşil-temiz hidrojen olarak yakıt ve enerji kaynağına dönüştürülebilir olmasının yanı sıra, şu an için aktif, planlanmış veya duyurulmuş olan özellikle elektrolizör alanındaki yatırımların önümüzdeki yıllarda önemli bir ivme kazanması durumunda, 2050 1.50C derece senaryolarında yer alan toplam dünya son enerji tüketim talebinin %12'si gibi önemli bir miktarını karşılayabilecek noktaya gelebileceği öngörülmektedir.

Hidrojen Enerjisi

Hidrojen, evrendeki en eski, en hafif ve en bol bulunan elementtir ve doğal olarak birçok bileşikte bulunur, su ve fosil yakıtlar dahil. Hidrojen enerjisi, elektroliz, termoliz, kimyasal ve çeşitli diğer yöntemler uygulanarak fosil yakıt veya yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen son tüketime

yönelik ikincil bir enerji kaynağıdır. Hidrojenin, birim başına çıkardığı enerji miktarı fosil yakıtlardan daha yüksek alt ve üst ısı değerlere sahiptir ve çeşitli uygulamalar için sürdürülebilir bir enerji kaynağı olarak görülmektedir.

Hidrojen enerjisi farklı şekillerde depolanabilir (örneğin, gaz veya sıvı). Hidrojeni uluslararası sınırlar arasında taşımak için başlıca iki yol mevcuttur: boru hatları ve gemiler.

Hidrojen enerjisi, üretimi için gerekli birincil enerji kaynaklarına göre yeşil, mavi veya gri hidrojen olarak sınıflandırılır.

Yeşil hidrojen, yalnızca %100 yenilenebilir enerjilerden elde edilen elektriği kullanılarak suyun elektrolizi ile üretilir (CO₂'sizdir). Gri hidrojen, doğalgaz veya kömürden buhar reformasyonu metodu ile elde edilir ve günümüzde en yaygın olarak kullanılan yöntemdir. Oluşan CO₂ atmosfere karışır ve kirliliğe yol açar.

Mavi hidrojen, gri hidrojendir, ancak karbon yakalama ve depolama ("Carbon capture and storage") teknolojisi ile üretilen CO₂ yeraltında biriktirilir, depolanır ve böylece atmosfere girmez.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın ("IEA") raporuna göre, şu an için dünya çapında üretilen hidrojen, ağırlıklı olarak fosil yakıtlardan elde edilmektedir. IEA, karbon nötr senaryosunda 2050 itibarıyla toplam hidrojen ve hidrojen tabanlı yakıtların %95'inin ulaşım, güç üretimi ve endüstriyel amaçlı tüketileceğini öngörmektedir. Günümüzde temiz hidrojen elde etmek için kullanılan elektrolizörler, dünya çapında 510 megawatt'lık kapasitelerle, toplam hidrojen ihtiyacının ancak %0.1'lik kısmını tedarik edebilmektedirler.

IEA'ya göre, 2050'ye kadar Paris Antlaşması ile uyumlu karbon emisyon net sıfır (nötr) hedefine ulaşılabilmesi için global elektrolizör kapasitesinin IEA'nın 2050 için varsaydığı 475 Milyon ton'luk (Mt) tahmini global hidrojen talebinin %70'ini karşılayacak olması gerekir ve bu da

3.7 TW'lık bir global elektrolizör kapasitesine gereksinim olduğu anlamına gelir. IRENA'nın 2023 Dünya Enerji Görünümü Önraporu'nda yer alan 1.50C senaryosuna göre, 2050 itibarıyla tahmini 353 Exajolus olacak dünya son enerji tüketiminin %14'ünün hidrojen enerjisi olması ve üretilecek olan hidrojenin %94'ünün yenilenebilir enerji kaynaklı olması beklenmektedir. Aynı senaryoya göre, 2050'de dünya elektrolizör kapasitesinin 5.7 TW ve yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen hidrojen üretim miktarının yıllık 518 Mt olması beklenmektedir. Hidrojen

Konseyi 1.50C senaryosu'na göre¹⁹, global anlamda "net-zero" hedefine ulaşılabilmesi için 2050 yılı itibarıyla yaklaşık 54 TW elektrolizör kapasitesi ile yıllık 400-550 Mt yenilenebilir kaynaklı hidrojen üretimi olmasını öngörmektedir.

Dünyanın en büyük birincil enerji tüketicisi konumundaki Çin'in, 2050 itibarıyla global anlamda 200 Mt temiz hidrojen talebi ile en büyük temiz hidrojen pazarı olması beklenmektedir. Bunu her biri 100 Mt talep ile Avrupa ve Kuzey Amerika, 55 Mt talep ile Hindistan'ın takip etmesi öngörülmektedir.

Elektrolizör kapasitelerine göre dünya çapında 2022 itibarıyla duyurulmuş olan en büyük 10 hidrojen enerjisi projesi (toplam elektrolizör kapasitesi yaklaşık 200 GW): HyDeal Ambition (Batı Avrupa, 67 GW), Aqua Ventus (10 GW), NorthH2 (Hollanda, 10 GW), Kazakistan Hidrojen Projesi (30 GW), Western Green Energy Hub (Avustralya, 28 GW) ve Asian Renewable Energy Hub (Avustralya, 14 GW), Oman Green Energy Hub (Oman, 14 GW), AMAN (Marutanya, 16 GW), H2 Magllanes (Şili, 8GW) ve Beijin Jingneng (Çin, 5 GW)'dir. Görüldüğü üzere yapılmakta olan en büyük on proje 2050 itibarıyla ihtiyaç olunan 5 - 6 TW'lık elektrolizör kapasitesinin ufak bir kısmını oluşturmaktadır. Bu da 2050 karbon nötr hedefleri içerisinde yer alan temiz hidrojen üretim miktarlarına ulaşabilmek için dünya çapında gerçekçiliği sorgulanabilir düzeyde bir yatırım gereksinimini ortaya koymaktadır.

Yukarıda öne çıkan HyDeal Ambition projesi 2020 yılında başlatılan ve tüm yeşil hidrojen tedarik zincirini kapsayacak şekilde 30 firmayı bir araya getiren, 95 GW Solar ve 67 GW elektrolizör kapasiteleri ile 3,6 Mt yeşil hidrojen üretimini hedefleyen bir projedir ve Ocak 2022 itibarıyla IRENA tarafından dünyanın en büyük yeşil hidrojen projesi olarak belirlenmiştir.

Dünyanın önde gelen hidrojen ihracatçılarından olan Avustralya'nın öne çıkan yenilenebilir enerji projelerinden birisi, "The Asian Renewable Energy Hub (AREH)", tahmini maliyeti 36 Milyar dolar olan, 26 GW kapasiteli rüzgar enerjisi ve güneş enerjisi üretimi ve buradan elde edilmek üzere yıllık 1.6Mt yeşil hidrojen üretimi yatırımlarını kapsar. ABD 2020 yılında yaklaşık 11 Mt, fosil gaz reformu yoluyla hidrojen üretimi gerçekleştirmiştir ve dünyanın Çin'den sonra ikinci büyük hidrojen tüketicisidir. ABD 2050'ye kadar net-zero karbon hedefi koymuştur (UNFCCC, 2021) ve bu senaryoya göre, 2050 itibarıyla, ülke içi hidrojen talebi yıllık 36 Mt ile 56 Mt arası olacaktır.

Avrupa, şu an için, dünya genelindeki duyurulmuş hidrojen projelerinin %50'si ve duyurulmuş yatırım hacminin %35'i ile en hareketli bölge konumundadır. Günümüzde AB hidrojen üretiminin %87'si fosil gaz reformu kaynaklı ve geri kalan miktarı da ağırlıklı olarak sanayi yan ürünü olsa da, "Avrupa Yeşil Antlaşması" ile AB 2050'ye kadar karbon nötr olmayı hedeflemektedir ve hidrojen (yeşil ve temiz hidrojen) bu çerçevede önemli bir yere oturtulmuştur. Şu an için çalışmaların odak noktası yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen hidrojen enerjisi üretimini verimlilik ve maliyet ikilemini gözetici bir şekilde daha büyük miktarlara ulaştırmak, depolama altyapısı ve nakliyesini sağlayabilmektir. AB hidrojen konusunda strateji ve politika belirlemenin yanı sıra 2030 yılına kadar hidrojen teknolojilerine ilişkin hedeflere ulaşabilmek amacıyla Temmuz 2020'de Avrupa Temiz Hidrojen İttifakı'nı ("ATHİ") kurmuştur. Bu ittifakın şu an için binden fazla sektör temsilcileri, bölgesel kamu otoriteleri, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşı vardır ve tüm paydaşlar temiz hidrojen projelerine katkıda bulunarak alandaki yatırımları güçlendirmektedirler. Mayıs 2022'de ATHİ tarafından düzenlenen elektrolizör buluşmasında Avrupa Birliği elektrolizör kapasitesini 2025'e kadar on kat arttırmak ve bu

sayede 2030 itibariyle Avrupa Birliği olarak, Mart 2022'de Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan "REPowerEU Communication" içeriğinde belirlenen hidrojen enerjisine yönelik teknoloji ve altyapı hedeflerine ulaşma kararı alınmıştır. "REPowerEU Communication" diğer stratejik aksiyon planları arasında, yeni yapılacak olan depolama altyapılarının hidrojen uyumlu olması; gaz ithalatı tedarik zincirini Rusya hariç ülkelere alımlarla zenginleştirip, biyometan ve hidrojen üretim ve alımlarının artırılması; 2030 itibariyle, 10 Mt yeşil hidrojen üretim (80 GW elektrolizör gerektirmektedir) ve 10 Mt yeşil hidrojen ithalatı yapılması bulunmaktadır. İngiltere de Avrupa Birliği'nin hedefleri sonrasında kendi düşük karbon hidrojen üretimini yarısı elektroliz yoluyla olmak üzere 2030'a kadar 10 GW'a çıkarma hedefini belirlemiştir.

Avrupa'da hidrojen alanında önemli yatırımlara imza atmaya başlamış olan Almanya'nın, 2020 yılı hidrojen üretim miktarı, %80'i fosil gaz reformundan temin edilen, 1-2 Mt'dur. Mayıs 2021'de Almanya 2045'e kadar karbon net-zero olmak üzere kendisine hedef belirlemiştir. Alman hükümeti Haziran 2020'de, hidrojene bu yolda önemli bir rol vererek Ulusal Hidrojen Stratejisi kapsamında ülkenin hidrojen ekonomisinin

geliştirilmesi ve bu konuda uluslararası ortaklıklar kurulabilmesi amacıyla 9 milyar euroluk bütçe vaadinde bulunmuştur. Alman yenilenebilir enerji firması RWE, Aqua Ventus projesi ile 2035'e kadar Kuzey Denizi rüzgar enerjileriyle beslenen 10 GW'lık elektrolizör kapasitesi yatırımı hedeflemektedir (yıllık 1 Mt yeşil hidrojen üretimi amaçlanmaktadır). Almanya hidrojen üretim yatırımlarının yanı sıra, Avustralya, Şili, Cezayir, Namibya, Tunus ve Ukrayna gibi potansiyel hidrojen ithalatçısı ülkelerle alım antlaşmaları yapmaktadır.

Sonuç olarak, global anlamda ulaşım, ısıtma, yakıt, endüstriyel güç ve elektrik üretimi de dahil olmak üzere, çeşitli uygulamalar için temiz, sürdürülebilir enerji sağlama ve uzun vadede fosil yakıtlarına bağımlılıklarına karşın alternatifler oluşturulmaya çalışılırken hidrojen enerjisi, şu an için dünya enerji üretiminin çok küçük bir kısmını oluşturmakta fakat giderek artan bir şekilde ilgi odağı haline gelmekte ve dekarbonizasyon hedefleri açısından önemli bir rol oynayacağına benzetilmektedir.

Günümüzde temiz hidrojen elde etmek için kullanılan elektrolizörler, dünya çapında 510 megawatt'lık kapasiteleriyle, toplam hidrojen ihtiyacının ancak %0,1'lik kısmını tedarik edebilmektedirler. IRENA ve Hidrojen Kon-

seyi gibi kuruluşlar 2050 itibariyle 5,4-5,7 TW elektrolizör kapasitesi elde edilebileceği takdirde "net zero" hedeflerine ulaşılabilmesi yolunda yenilenebilir kaynaklı temiz hidrojen üretiminin 400-550 Mt civarında olabileceği ve bununla 2050 yılı itibariyle dünya genelinde olması tahmin edilen son enerji tüketim ihtiyacının yaklaşık %12-14'üne denk gelebileceği öngörülmektedir. Çin, Kuzey Amerika, Avrupa ve Hindistan, 2050'de temiz hidrojen talepleri ile bu konuda en büyük pazarları oluşturacaklardır.

2022 itibariyle dünya çapında yapılmış veya duyurulmuş olan en büyük 10 hidrojen enerjisi projelerinin önemli bir kısmı Avrupa'nın öncülüğünde gerçekleşmektedir ve bunların toplam elektrolizör kapasitesi yaklaşık 200 GW'dır. Yukarıda bahsi geçen 5,4-5,7 TW'lık hedef ile karşılaştırıldığında önümüzdeki yıllarda kat edilmesi gereken yolun ne kadar zorlu olduğu açıktır. Buna rağmen, yeşil-temiz hidrojen enerjisi, yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerji üretiminin uzun süreli stoklanma, ulaştırma altyapı sıkıntıları gibi bazı dezavantajlarını telafi edebilme potansiyeline sahiptir ve sürdürülebilirlik ve enerji güvenliği açısından birçok ülkeye enerji geçişi sürecinde önemli bir alternatif sunmaktadır.

PARA 4.0: DİJİTAL TÜRK LİRASI

Gizem ERİM ÖZÇELİK

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Merkez Bankası Dijital Para Birimi (CBDC), bir ülkenin itibari para biriminin dijital formudur. Merkez bankası para basmak yerine, hükümetin tam güveni ve kredisi ile desteklenen elektronik paralar veya hesaplar çıkarmaktadır. Birçok ülke CBDC'ler geliştirmektedir. Hatta bazı ülkeler bunları uygulamaya koymaktadır. Pek çok ülke dijital para birimlerine geçiş yollarını araştırdığından bunların ne olduğunu ve toplum için ne anlama geldiğini anlamak önemlidir.

Banka kartları ve mobil cihazların para işlemlerinde kullanılması olağan bir işlem haline gelmiştir. Ekonomik birimler de yapılan işlemlerin hızında, rahatlığında ve güvenliğinde giderek daha fazla iyileşme ve teknolojik

gelişme ile komisyon ücretleri gibi masraf kalemlerinin azalmasını talep etmektedir. Buradan hareketle ülkemizin finansal sisteminin mevcut taleplerini karşılayabilecek ek bir para biçimi olan merkez bankası dijital para birimi gerekçesini anlamlandırmak açısından bu rapor önemlidir.

Raporumuzda CBDC tanımı, türleri, dünyadaki uygulamaları ve durumu ve son olarak para 4.0 dijital Türk Lirası ve hukuki yapısı okuyucuya aktarılacaktır.

2. Merkez Bankası Dijital Para Birimi (CBDC) Nedir, Nasıl Çalışır?

Merkez bankası dijital para birimleri (CBDC), bir ülkenin merkez bankası tarafından verilen bir dijital para birimi biçimidir. Dünya genelinde merkez bankaları tarafından oluş-

turulan, oluşturulduğu ülkenin yasal para birimini dijital olarak temsil eden ve genellikle dağıtık defter teknolojisi (DLT) tabanlı olan para birimine CBDC denmektedir. DLT (Distributed Ledger Technology-Dağıtılmış Defter Teknolojisi: Dağıtık defter teknolojisi, parçalara ayrılmış verilerin şifrelenmiş bir şekilde birden fazla ağda saklanmasına denir.); güvenlik, maliyet ve şeffaflık gibi merkezi sistemlerin yol açtığı sorunlara alternatif bir çözüm getirmeyi amaçlamaktadır. Değerlerinin merkez bankası tarafından sabitlenmesi ve ülkenin itibari para birimine eşdeğer olması dışında kripto para birimlerine benzemektedir.

Her CBDC, bir ülkenin mevcut itibari parasının dijital bir temsidir. Birçok ülke kendi CBDC'si üzerinde farklı şekillerde çalışabilir; an-

cak aynı temel model takip edilmektedir. Örneğin banka hesabımızdan başka bir banka hesabına para aktarabiliriz. Fakat, bir CDBC ile bu tür bir işlem birden fazla bankadan ve birkaç iş günü geçmesi beklenmeden anında tek bir dijital defterde gerçekleşmektedir. Aynı zamanda tüketiciler ticari bir banka hesabına ihtiyaç duymamakta, banka hesabı olmayanlar için CDBC'ler dijital para transfer etmenin bir yolunu sağlamaktadır. CDBC'ler finansal istikrar ve para politikalarının yanı sıra ödeme sistemleri, ticari bankaların faaliyetleri gibi birçok alanı etkilemektedir. Bu paraların yürürlüğe konması ile birlikte finansal hizmetlere erişimin iyileşmesi, ödeme sistemlerinin hızının ve etkinliğinin artması, döviz işlemlerinin daha pratik ve düşük maliyetle gerçekleştirilmesi, kayıt dışı faaliyetlerin, vergi kayıp/kaçak durumlarının önlenmesi ve nakit işlemlerinin taşıdığı risklerin ortadan kalkması beklenmektedir. Bu sistem, doğrudan yasal bir ödeme aracı olarak alışverişlerde ve her türlü ödeme (borç, vergi) işlemlerinde elektronik cüzdanlar üzerinden banknot gibi kullanılabilir. Bir diğer açıdan bakıldığında bu paralar, uluslararası ödemelerde ihtilafların ortadan kaldırılmasına katkı yapacağı ölçüde dış ticaret işlemlerini kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Merkez Bankası Dijital Para Birimlerinin avantajları ve dezavantajları vardır. CDBC'ler;

- Daha düşük işlem maliyetlerine sahip oldukları için fiziksel nakit paralardan daha uygun maliyetlidir,
- Finansal katılımı teşvik edici olduğundan banka hesabı olmayanların telefonlarından paraya daha kolay ve güvenli bir şekilde erişebilecekleri anlamına gelir,
- Şeffaflık standartlarını sağlamak ve yasadışı faaliyetleri engellemek için teşviklere ihtiyaç duyan özel şirketlerle rekabet edebilir ve para politikasının daha hızlı ve sorunsuz işlenmesine olanak sağlayabilir,
- Tüm işlemler bir deftere kaydedildiğinden paranın takibi oldukça kolaydır,
- Diğer yandan merkez bankaları geliştirdiği dijital para üzerinden tam kontrol sahibi olacaktır. Bu da devletin istediği zaman izin verdiği işlem türlerine kısıtlamalar koyabileceği anlamına gelmektedir,
- Merkez bankası kullanıcılar hakkında çeşitli verileri işleme hakkına sahip olacaktır, tek bir kurumun çok fazla kullanıcı verisine sahip olması gizlilik sorunlarına sebep olabilecektir.

3. Merkez Bankası Dijital Para Birimlerinin (CDBC'ler) Türleri

İki tür CDBC vardır. Bunlar; perakende merkez bankası dijital para birimleri ve toptan

Çoğu CDBC, kripto paralar ile aynı teknolojiyi kullansa da iki varlık sınıfı bazı açılardan birbirinden ayrılmaktadır:

Merkez Bankası Dijital Para Birimi (CBDC)	Kripto Para
<ul style="list-style-type: none"> • İzinli bir blok zinciri ağı kullanır, • Çıkaran kuruluş tarafından kontrol edilir (Merkez Bankası ya da hükümet), • Kullanıcıların kimliği bilinir, • Merkez bankaları gibi düzenleyici otoriteler kurallara karar verir, • Şu anda yalnızca ödemeler, işlemler ve diğer toptan satış faaliyetleri için kullanılabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> • İzinsiz bir ağ kullanır, • Merkezi değildir, kendi blok zincirleri üzerinde çalışır, • Kullanıcıların kimliği anonimdir, • Kripto ağları için kullanıcılar fikir birliği kararları alarak ağı kontrol eder, • Ödemelerin yanı sıra spekülasyon yatırım varlıkları olarak da kullanılabilir.

merkez bankası dijital para birimleridir. Bu iki para birimini birbirinden farklı kılan şey çalışma özellikleridir.

3.1. Perakende Merkez Bankası Dijital Para Birimleri (Retail CBDC)

Perakende CDBC'ler genel olarak halka verilir. Bu modelde tüketiciler, elektronik cüzdanlarında dijital paraya sahip olabilir ve bunu ödemeleri için kullanabilir. Bu tür CDBC, herkesin kullanabileceği bir halka açık dijital bankacılık seçeneği olarak hizmet edecektir. Geleneksel bankacılık hizmetlerine erişemeyen tüketiciler için özellikle yararlı olacaktır. Bahamalar ve Amerika perakende CDBC'yi seçmiş ülkelerdir.

3.2. Toptan Merkez Bankası Dijital Para Birimleri (Wholesale CBDC)

Toptan CDBC'ler finansal kurumlar tarafından kullanılacaktır. Bankalar ve diğer finansal kuruluşları, fon transfer etmek ve işlemleri daha hızlı sonuçlandırmak için bir merkez bankasının CDBC'ni kullanabilir. Bu tür bir CDBC, yurt içi ödemeler için verimliliği artırmanın yanında sınır ötesi ödemeler için de çok faydalı olabilecektir.

Toptan CDBC'nin başka bir faydası ise, geliştirilmiş güvenlidir. Çünkü Wholesale (Toptan) CDBC'nin işlemleri işlemek ve kaydetmek için kullandığı dijital defter, bankacılık sahtekarlığının önlenmesine yardımcı olabilecektir. Singapur, Malezya ve Suudi Arabistan gibi ülkeler toptan CDBC'ye odaklanmıştır.

4. Küresel Ekonomide CDBC Trendleri ve Ülke Uygulamaları

CDBC'lerin potansiyel faydaları birçok ülkede merkez bankalarını konuyla ilgili aksiyon almaya itmiştir. Bazı ülkeler fiziksel paralarının yanı sıra CDBC ihracı için hazırlıklar yapmaya başlamış; bazı ülkelerde ise CDBC'ler işlem görme aşamasına gelmiştir. CDBC ile ilgili ülke uygulamaları şu şekildedir:

- 2020'de CDBC'yi ilk olarak Bahamalar Merkez Bankası "Sand Dollar" adıyla kullanmaya başlamıştır.

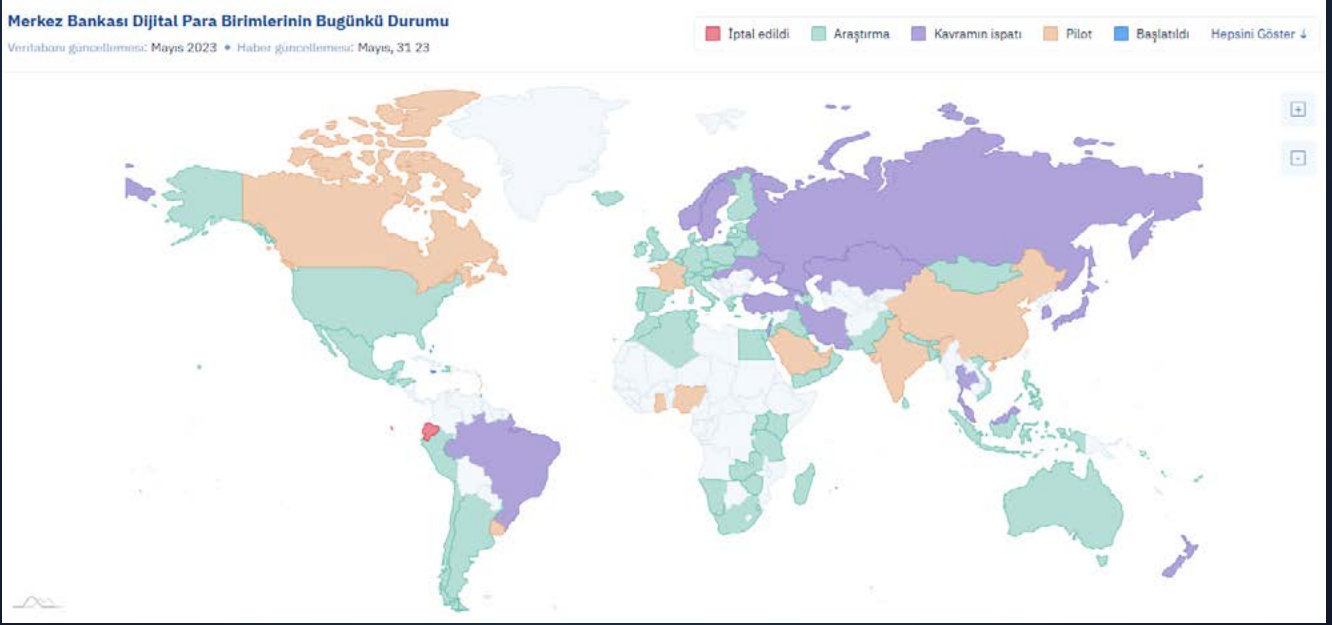
- Sekiz ada ekonomisinin merkez bankası konumundaki Doğu Karayipler Merkez Bankası'nın çıkardığı "Dcash" ikinci uygulama olmuştur.
- Nijerya Merkez Bankası "e-Naira" ve Jamaika Bankası "Jam-Dex" adlı CDBC'leri dolaşıma sokmuştur.
- 2020 yılında Çin, Dijital Yuan (e-CNY) için pilot uygulama geliştirmiştir. Perakende alımlar ve küçük ölçekli işlemlerin gerçekleşmesi amacıyla dijital parayı geliştirmiştir.
- G20 ülkelerinin birçoğu pilot uygulama ve süreç geliştirme üzerine çalışmaktadır.
- İsveç Merkez Bankası CDBC'yi (e-kron) özel ödeme altyapısı ile planlamaktadır.
- Rusya da uluslararası ödemeler için kullanabileceği bir dijital ruble üzerinde çalışmaktadır. Prototipin hazırlandığını ve bankalar ile testler yapıldığını söyleyen Rusya 2023 yılında dijital rubleyi kullanıma sunmayı hedeflemektedir.
- Küresel para ve finans alanında öncü konumundaki ABD ve Avrupa bu konuda diğer ülkelerin daha gerisindedir. Avrupa Merkez Bankası CDBC'yi nakit paranın alternatifi değil, tamamlayıcısı olarak değerlendirmektedir.

5. Para 4.0: Dijital Türk Lirası

Son yıllarda gerek ülkemizde gerekse dünyada para dolaşımı ile ilgili köklü değişimler yaşanmaktadır. Ülkemiz, nakit paranın yanı sıra, mal ve hizmet satın almak ve diğer ödemeleri ve para transferlerini yapmak için giderek daha fazla gayri nakdi fonları tercih etmektedir. PwC'nin yaptığı araştırmaya göre, ödeme alışkanlıklarında nakit kullanımının hızlı bir şekilde azaldığı görülmektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre 2018 yılında Avrupa'daki katılımcıların %43'ü nakit kullanımını tercih ederken, 2020 yılına gelindiğinde bu oran %21'e düşmektedir.

Nakit para, benzersiz tanımlayıcılara sahip banknotlar olarak verilmektedir. Nakit olmayan para ticari bankalardaki hesaplarda kayıt olarak bulunmaktadır. Dijital lira ise özel amaçlı elektronik cüzdanlarda sakla-

Harita 1. Dünyada Merkez Bankası Dijital Para Birimlerinin Bugünkü Durumu (2023)

Kaynak: <https://cbdctracker.org/>

nan benzersiz dijital kodlar olarak temsil edilecektir. Kullanıcılar arasında dijital lira transferi için, dijital kodlar/tokenler elektronik cüzdanları arasında transfer edilecektir. Dijital lira, benzersiz bir banknotun serisine- numarasına sahip olduğu için ve merkez bankası tarafından verildiği için banknotlara benzeyecektir. Aslında bir merkez bankası dijital para birimine "dijital nakit" demek yanlış olmayacaktır. Nakit para ile olan bu benzerliği sürdürebilmek için dijital lirayı çevrimdışı kullanmanın bir yolu bulunmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019-2023 On Birinci Kalkınma Planı'nda, blokzincir teknolojisi kullanılarak bir merkez bankası parası geliştirilmesi hedefine değinilmiştir. Buna göre blokzincir uygulamalarının yaygınlaştırılmasını teminen ulaştırma ve gümrük hizmetlerinde gerekli hukuki ve fiziki altyapı çalışmalarının yapılacağı, kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi amacıyla blokzincir teknolojilerinden faydalanılabilmesi için süreç ve teknolojik altyapı iyileştirmeleri yapılacağı belirtilmiştir. Plan kapsamında dijital merkez bankası parası uygulamaya konulması hedefi konusunda; dijital Türk Lirası'nın TCMB tarafından yapılan çalışmalarda özel bir blokzincir teknolojisi kullanılarak üretildiği ve ilk ödemenin başarılı bir şekilde gerçekleştirildiği kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Ülkemizde blok zincir tabanlı dijital merkez bankası parası, test faaliyetleri kapsamında Dijital Türk Lirası Ağı üzerindeki ilk ödeme işlemleri başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. 2021 yılının Eylül ayında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası; ASELSAN, HAVELSAN ve

TÜBİTAK-BİLGEM ile ikili mutabakat zaatları imzalayarak "Dijital Türk Lirası İş Birliği Platformu"nu oluşturmuştur ve faz çalışmaları kapsamında ilk ödeme işlemleri başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. İkinci olarak Merkez Bankası Dijital Türk Lirası Araştırma Geliştirme Projesi pilot uygulamaları doğrultusunda, dijital Türk lirasının ödemeler için kullanımı testlerine başladığı kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Dijital Türk Lirası sisteminin blok zincir tabanlı geliştirildiği bilgisinden hareketle dijital liranın kripto para sayılıp sayılmayacağı hususunun üzerinde durulması gerekmektedir. Mevzuatımızın güncel gelişmeler ışığında güncellenmesi gerekmektedir. Yasa koyucunun TCMB Kanunu, Bankacılık Kanunu, BDDK Mevzuatı, SPK Mevzuatı, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun metinlerinin dijital paranın kullanımını içerecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu düzenlemelerin temelinde, mevzuatımızın kripto paraların ödemelerde kullanılmasını yasaklaması yer almaktadır.

6. Sonuç

Son dönemde dijitalleşmenin hızlı ilerleyişi finans sektörünü de etkisi altına almıştır. Para hakkında bildiğimiz temel kavramların tamamen değişeceği bir dünyaya adım atmış bulunmaktayız. Çünkü günümüzde paranın yeni formunun dijital bir karakter taşıyacağı konusu su götürmez bir gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır. Paranın evriminde gelen bu noktada birtakım fırsatlar ve riskler mevcuttur. Paranın merkezi kâğıt paralardan CBDC'lere doğru bir yol izlerken değişim ara-

cı fonksiyonuyla kripto varlıkların da bu alanda önemli bir yer tutacağı öngörülmektedir. Dijital paraların kullanıma geçmesiyle birlikte mevcut fiziki paraların uzun bir süre daha dolaşımda olması beklenmektedir.

CDBC uygulamalarının başarılı bir şekilde ilerlenebilmesi ve iyi sonuçlar alınabilmesi için uygun yasal altyapının ve kurumsal çerçevenin oluşturulması, altyapı sorunlarının giderilmesi ve hatta merkez bankalarının yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu açıdan CBDC'ler paranın evriminde önemli bir yere ve öneme sahiptir. Günlük hayatta bildiğimiz ve alışık olduğumuz paranın formunu ve işleyişini önemli ölçüde değiştirecek dijital paraların geliştirilme sürecinde nasıl bir yöntem izleneceği, nasıl bir model üzerine inşa edileceği gerek ülkemiz gerekse uluslararası camia açısından merak uyandıran bir konudur. Çünkü bu dönüşüm hem bireyleri hem kurum ve kuruluşları hem de özel sektörü ilgilendiren önemli bir konu olarak güncelliğini uzun süre koruyacak bir konu olarak görünmektedir.

7. Kaynakça

- <https://phemex.com/tr/academy/cbdc-vs-kripto>
- <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/paranin-gelecegi-merkez-bankasi-dijital-parasi/2735997>
- <https://www.cbclaw.com.tr/insights/merkez-bankasi-dijital-para-birimleri-CBDC>
- <https://www.coinkollik.com/cbdc-nedir-merkez-bankasi-dijital-para-birimleri-cbdc-hakkinda-bilinmesi-gerekenler/>
- <https://fintechistanbul.org/2023/03/21/dijital-liranin-hukuki-durumu/>
- <https://tr.cointelegraph.com/news/what-is-a-cbdc>
- <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/para-40-dijital-turk-lirası/695906>

KİMYA SEKTÖRÜ

Kimya sektörü ürünleri oldukça geniş bir ürün yelpazesine sahiptir. Sektör; mineral yakıtlar/yağlar (27 GTİP'li), inorganik kimyasallar (28 GTİP'li), organik kimyasallar (29 GTİP'li), eczacılık (30 GTİP'li), gübre (31 GTİP'li), boya, macun, vernik (32 GTİP'li), parfümeri ve kozmetik (33 GTİP'li), sabun (34 GTİP'li), albüminoid madde (35 GTİP'li), barut,patlayıcı madde (36 GTİP'li), fotoğrafçılık, sinemacılık eşyası (37 GTİP'li), muhtelif kimyasallar (38 GTİP'li), plastik ve plastikten mamul eşya (39 GTİP'li) ve kauçuk ve kauçuktan eşya (40 GTİP'li) ürünlerini kapsamaktadır.

Kimya sanayi, pek çok sektöre ara mal ve hammadde temin eden bir sanayi dalı olarak, gerek üretim gerekse de dış ticarete önemli bir role sahiptir. Kimya sektöründen ham madde kullanılmaksızın üretilen çok az sayıda ürün bulunmaktadır. Bu kapsamda; tarım ilaçları, sentetik gübreler, veteriner ilaçları, sentetik elyaflar, sabun, deterjan, temizleyiciler, plastik ham maddeleri, beşeri ilaç sanayi, kozmetik sanayi, boya, yardımcı maddeler, deri, tekstil, inşaat (boru, levha, kapı, pencere vb.) yapıstırıcı, derz, dolgu maddeleri, izolasyon malzemeleri, fotoğraf malzemeleri, barut ve patlayıcılar gibi birçok sanayi alanına nihai ve ara ürün sağlamaktadır.

Kimya ürünleri içerisinde ticarete en çok konu olan petro-kimya ürünlerinin ana mad-

desi, ham petrolden üretilen ürünlerden biri olan "nafta"dır. Süreç, ham petrolden naftanın ve LPG'nin, bunlardan da etilen, propilen, benzen, paraksilen vb ürünlerin üretilmesi ve bu maddelerden de alçak yoğunluklu polietilen (AYPE), yüksek yoğunluklu polietilen (YYPE), polipropilen gibi plastik, kauçuk vb sektörlerin hammaddesinin üretilmesi şeklinde gerçekleşmektedir.

DÜNYADA KİMYA SEKTÖRÜ

Dünyada kimya sektöründe bilimsel gelişmeler nanoteknoloji, biyokimya, katalizör, genetik, organik kimya ve polimer kimyası alanlarında gözlenmektedir. Son yıllarda bu alanlarda yapılan araştırmalar meyvelerini vermeye başlamıştır. Dünya genelinde kimyasal satışları 2020 yılında 3471 milyar Euro olarak gerçekleşmiştir. Çin küresel kimyasal ürün pazarında 2020 yılında gerçekleştirdiği 1,547 trilyon dolarlık satış ile ilk sıradaki yerini korurken, Avrupa 499 milyar dolarlık satış ile dünyanın ikinci en büyük kimyasal üreticisi konumundadır. (CEFIC, 2021). Ayrıca, Dünya kimya sektöründe nanoteknoloji, biyokimya, katalizatör, genetik, organik kimya ve polimer kimyası alanlarında yapılan son çalışmalar pozitif etkisini göstermeye başlamıştır.

Avrupa, kimyasal ürünler için geniş bir pazar olmaya devam ederken, Çin başta olmak üzere Asya ülkeleri oldukça güçlü

bir büyüme kaydetmektedir. Avrupa'nın en büyük gücü etkili ulaşım altyapısının ve hizmetlerinin bulunması ve katma değeri yüksek ve ileri teknoloji kimyasal ürün üretiminde çok önde olmasıdır. Bununla birlikte, yüksek vasıflı işgücüne sahip olan Avrupa kimya endüstrisi, kimyasalların üretiminde ve kullanımında yüksek çevre ve güvenlik standartlarına sahiptir. Ayrıca, Avrupa güçlü tarihsel kökenleri olan güçlü kimya şirketlerinden oluşan bir yapıya sahiptir. Öte yandan, kimyasal ürün satışlarında ve kimyasal ürün ihracatında son 10 yılda çok büyük bir atak gerçekleştiren Çin ve diğer Asya ülkeleri, bazı noktalarda Avrupa'nın önüne geçmiş durumdadır.

DÜNYA TİCARETİ

Dünyadaki kimyasal madde dış ticaretinin coğrafi dağılımına bakıldığında zaman her ne kadar son senelerde Asya'nın payının artmasıyla payı azalsa da, AB'nin halen en büyük dış ticaret hacmine sahip olduğu görülmektedir. Avrupa Kimya Endüstrisi Konseyi (CEFIC) 2020 yılı verilerine göre, 2020 yılında Çin dünya kimya ürünleri satışının %44,4'ünü gerçekleştirirken, AB ülkeleri %14,4'ünü NAFTA üyesi ülkeler %13,8'ini, Latin Amerika ülkeleri %2,7'sini gerçekleştirmektedir.

Diğer taraftan, Trademap (2021) verilerine göre, 2021 yılında dünya kimya ihracatının ilk

Tablo 1. Ürün Bazında Dünya Kimya Sektörü İhracatı (Bin ABD \$)

FASIL	MADDE	2020 \$	2021 \$	20/21 Değişim (%)	2021 Pay (%)
27	MİNERAL YAKITLAR/YAĞLAR	1.613.449.082	2.450.330.582	51,9	42,9
28	İNORGANİK KİMYASAL	118.597.508	157.340.635	32,7	2,8
29	ORGANİK KİMYASALLAR	385.789.125	490.295.878	27,1	8,6
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	680.826.971	825.646.737	21,3	14,5
31	GÜBRELER	55.603.789	85.048.529	53,0	1,5
32	BOYA, MACUN, VERNİK	78.878.606	94.375.722	19,6	1,7
33	PARFÜMERİ, KOZMETİK	140.890.820	158.742.468	12,7	2,8
34	SABUNLAR	66.605.436	74.798.406	12,3	1,3
35	ALBÜMİNOİD MADDE	32.138.394	39.000.157	21,4	0,7
36	BARUT, PATLAYICI MADDE	3.949.998	4.550.446	15,2	0,1
37	FOTOĞRAFÇILIK, SİNEMACILIK EŞYASI	13.778.875	15.611.823	13,3	0,3
38	MUHTELİF KİMYASALLAR	224.746.372	282.215.480	25,6	4,9
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	610.828.599	804.820.513	31,8	14,1
40	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	176.855.168	226.076.974	27,8	4,0
Toplam		4.202.938.743	5.836.347.425	38,8	100

Kaynak: International Trade Center (ITC)-Trademap

Tablo 2. Ülkelere Göre Dünya Kimya Sektörü İhracatı (Bin ABD \$)

Sıra	ÜLKE	2020	2021	20/21 Değişim (%)	2021 Pay (%)
1	ABD	388.166.479	540.630.485	39	9,3
2	Çin	287.076.519	417.038.422	45	7,1
3	Almanya	298.945.838	377.818.721	26	6,5
4	Belçika	172.816.748	257.637.629	49	4,4
7	Suudi Arabistan	163.361.504	252.312.228	54	4,3
6	Rusya	164.406.974	247.898.285	51	4,2
5	BAE	190.502.802	239.194.506	26	4,1
8	Hollanda	163.381.077	231.965.113	42	4,0
9	Kanada	111.735.034	173.803.418	56	3,0
10	Fransa	125.661.148	155.799.197	24	2,7
11	Güney Kore	111.255.876	154.986.922	39	2,7

Kaynak: International Trade Center (ITC)-Trademap

3 sırasında ABD (%9,3), Çin (%7,1) ve Almanya (%6,5) yer almaktadır.

2021 yılı itibarıyla kimya sektörü ihracatının en büyük payını %42,9 ile mineral yakıt ve yağlar oluştururken, bu alt sektörü %14,5 ile ilaç sektörü ve %14,1 ile plastik sektörü izlemektedir.

TÜRKİYE'DE KİMYA SEKTÖRÜ

Türk kimya endüstrisi, ağırlıklı olarak petrokimya, sabun, deterjan, gübre, ilaç, boya-vernük, sentetik elyaf, soda gibi çeşitli kimyasal hammadde ve tüketim ürünlerinin üretimini gerçekleştirildiği tesislerden oluşmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren firmalar ölçek

ve sermaye kaynakları açısından farklılık göstermektedir. Sektörde faaliyet gösteren firmaların önemli bir kısmı küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmakla birlikte, büyük ölçekli firmalar ile çok uluslu şirketler de faaliyet göstermektedir.

Kimya sektörü ithalata bağımlı bir sektördür. Kullanılan hammaddenin yüzde 70'i ithal edilmekte,%30'u ise yerli üretimle karşılanmaktadır. Plastik üretimin ana girdisi %90 oranında petrokimya sektöründen sağlanmaktadır. Petrokimya sektörü ise büyük ölçekli, sermaye ve teknoloji yoğun bir sektördür. Plastik ve kauçuk sektörü %90'ın üzerinde ithalata bağımlı bir sektördür.

Kimya Sanayi, lojistik önemi açısından çoğunlukla ülkenin kıyı bölgelerinde lokalize olmuştur. Petrol ve petrol ürünleri, deterjan, sabun, ilaç kimyasalları, boya gibi ürünleri üreten kimya firmalarının çoğu Marmara Bölgesinin üç büyük sanayi ili olan İstanbul, Kocaeli ve Sakarya'da, Ege Bölgesinde İzmir'de yerleşim gösterirken, gübre ve petrol ürünleri firmalarının çoğu Akdeniz Bölgesinde toplanmıştır. Ayrıca Akdeniz bölgesinde ana ham maddelerden olan soda, bikromat gibi önemli üretim merkezleri de bulunmaktadır.

Kimya sektöründe yaklaşık 2600 kimyasal madde ve müstahzarları üretilmekte ve bu üretimlerde kullanılan yöntem ve teknolojilerin bir kısmı küresel rekabete ayak uydurabilecek seviyededir. Ancak, plastik sektöründe plastik hammaddede yerli üretimin yetersiz oluşu, deterjan, temizlik ürünleri, sabun, tabii kauçuk gibi sektörlerde hammadde açısından dışa bağımlı olması sektörün gelişimi için önemli bir engeldir.

Türkiye'deki en büyük petrokimya şirketi eskiden bir kamu kuruluşu olan ve 2007 yılında özelleştirilen Petkim'dir. Kimya sanayi üretiminin yaklaşık %25'ini temsil eden petrokimya sektöründe PETKİM Türkiye'nin en büyük petrokimyasal üreticisi konumdadır. 1965 yılında kurulan PETKİM 2008 yılında özelleştirilerek, hisselerinin %51'i SOCAR&Turcas Petrokimya AŞ'ye devredilmiştir. Kurulduğu günden bu yana, Aliağa'daki fabrikası azami kapasiteye yakın olarak faaliyet göstermektedir. Aliağa fabrikasında termoplastik ürünleri (AYPE, PVC, YYPE ve PP), elyaf hammaddeleri (ACN, PTA ve MEG) ve diğer petrokimyasal ürünler (Etilen, Benzen, PA, Gaz Klor, VCM) üretilmektedir. Kurulduğu günden itibaren yapılan tüm modernizasyon, yenileme ve kapasite artışı çalışmalarına karşın, yurtiçi talebin ancak %25'inin karşılanabilmesinin nedeni Türkiye petrokimya pazarının %11'lik büyüme hızı ile dünyanın en hızlı büyüyen pazarlarından biri olmasıdır. Sektördeki büyüme hızı yüksek olmasına rağmen, Türkiye petrokimya sektörü henüz pazar doygunluğuna erişememiştir. Türkiye'de kişi başına plastik tüketimi ortalama 75 kg/yıl seviyesine ulaşmıştır. Öte yandan, ABD, Kanada ve Batı Avrupa ülkelerinde bu oran 70- 90 kg/yıl arasında değişmektedir.

KAYNAKLAR

International Trade Center (ITC), Trade-Map (<http://www.trademap.org/>)

Avrupa Kimya Endüstrisi Konseyi (CEFIC) verileri (<http://www.cefic.org/>)

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kimya Sektörü Raporları (<http://www.sanayi.gov.tr>)
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

Tablo 3. Kimya Sektörü İhracatımız (ABD \$)

FASIL	MADDE	2020 \$	2021 \$	2022 \$	21/22 Değişim (%)	2022 Pay (%)
27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Bunların Damıtılmasından Elde Edilen Ürünler, Bitümenli Maddeler, Mineral Mumlar	4.715.233	8.516.413	16.374.408	92	36
28	İnorganik Kimyasallar, Kıymetli Metal, Radyoaktif Element, Metal Ve İzotopların Organik-Anorganik Bileşikleri	1.648.229	2.194.173	3.548.137	62	8
29	Organik Kimyasal Ürünler	602.028	1.068.333	1.352.166	27	3
30	Eczacılık Ürünleri	1.826.051	1.905.245	1.899.097	0	4
31	Gübreler	375.614	473.500	982.569	108	2
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	891.226	1.130.254	1.485.265	31	3
33	Uçucu Yağlar ve Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetik Veya Tuvalet Müstahzarları	953.269	1.111.812	1.344.823	21	3
34	Sabunlar, Yüzey-Aktif Organik Maddeler, Yıkama-Yağlama Müstahzarları, Mumlar, Bakım Müstahzarları, Dişçilik Müstahzarları	1.124.841	1.015.670	1.296.311	28	3
35	Albüminoid Maddeler, Değişikliğe Uğramış Nişasta Esaslı Ürünler, Tutkallar, Enzimler	250.994	340.703	495.000	45	1
36	Barut ve Patlayıcı Maddeler, Piroteknî Mamulleri, Kibritler, Piroforik Alaşımlar, Ateş Alıcı Maddeler	23.003	30.007	56.616	89	0
37	Fotoğrafçılıkta veya Sinemacılıkta Kullanılan Eşya	14.279	16.103	20.050	25	0
38	Muhtelif Kimyasal Maddeler (Biodizel, Yangın Söndürme Maddeleri, Dezenfektanlar, Haşarat Öldürücüler, Vb.)	1.157.492	1.221.596	1.411.200	16	3
39	Plastikler ve Mamulleri	6.971.354	10.016.195	11.570.171	16	25
40	Kauçuk ve Kauçuktan Eşya	2.656.179	3.455.074	3.708.086	7	8
Toplam		23.209.792	32.495.078	45.543.899	40	100

Kaynak: Trademap

Tablo 4. Ülkelere Göre Kimya Sektörü İhracatımız (ABD \$)

Sıra	ÜLKE	2020 \$	2021 \$	2022 \$	21/22 Değişim (%)	2022 Pay (%)
1	Hollanda	985.549	1.621.445	2.626.752	62,0	5,8
2	Almanya	1.248.430	1.626.638	2.220.570	36,5	4,9
3	İtalya	964.814	1.459.363	2.085.144	42,9	4,6
4	Rusya	612.615	789.556	2.072.555	162,5	4,6
5	Romanya	622.470	945.181	2.038.279	115,6	4,5
6	ABD	948.572	1.346.771	1.847.781	37,2	4,1
7	İspanya	681.687	973.003	1.599.184	64,4	3,5
8	Irak	1.289.936	1.502.171	1.558.931	3,8	3,4
9	Lübnan	425.300	926.746	1.478.548	59,5	3,2
10	Mısır	661.730	1.066.764	1.247.150	16,9	2,7
11	Güney Afrika	161.962	332.486	1.191.512	258,4	2,6
12	Birleşik Krallık	810.241	961.111	1.187.145	23,5	2,6
13	Belçika	623.201	983.872	1.122.325	14,1	2,5
14	Bulgaristan	419.416	782.358	1.082.381	38,3	2,4
15	Fransa	493.830	682.727	979.852	43,5	2,2
Liste Toplamı		8.441.103	12.257.638	18.774.894	53	41
Genel Toplam		23.209.792	32.495.078	45.543.899	40	100

Kaynak: Trademap

Konya Ticaret ve Sanayi Odası Tarafından Kurulan **KONYA ORTA TİCARET MEKTEBİ** (1924-1927)

Ahmet Çelik

celikahmet66@hotmail.com

Konya Orta Ticaret Mektebi, ticari iş ve işlemler ile banka işlemlerini öğretmek amacıyla Konya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından 1924'te 30 öğrenciyle Alaaddin Tepesi'ndeki bir evde açıldı. Okul, önce Şerafettin Camii civarında bulunan İrfaniye Çarşısı'na, ardından da Mevlana Dergâhı civarında bulunan Bahaiye Mektebi binasında eğitimine devam etti.

Konya Orta Ticaret Mektebi eğitim süresi üç yıldır. Okul Açıldığı yıl 30, 1927'de ise 60 öğrencisi kayıt yaptırdı. Okulun kapandığı 1927-28 öğretim yılında ise 100 öğrencinin kayıt yaptırması beklenmekteydi.

Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün Maarif Arşivi'nde bulunan Konya Orta Ticaret Mektebi Öğrenci Künye Defteri'ne göre okula kayıt yaptıran öğrenci sayısı toplam olarak 93'tür.

Vesikalık resimleri de bulunan öğrencilerin ismi, baba ismi, babasının mesleği, öğrencinin doğum tarihi, doğum yeri, ikamet ettiği mahalle, ev numarası, mezun olduğu ve nakil gittiği yerler kayıt defterine göre şöyledir:

1. Nihat Mustafa, 1322/1906, Vodina, Mecidiye mahallesi numara 4. Burdur Darulmuallim Mektebi son sınıfından naklen geldi.
2. Mustafa Hulusi, (attar), 1320/1904, Konya, Hacı Süleyman mahallesi numara 13.
3. Bahtiyar Salim, (avukat), 1322/1906, Konya, Şems mahallesi numara 23.
4. Mustafa Mehmet, (Ahali Bankası'nda veznedar), 1322/1906, Konya, Civar mahallesi 141.
5. Mustafa Nuri, (manifatura tüccarı) 1323/1907, Konya, Sarıhasan mahallesi numara 39.
6. Muhtar Hasan Hüseyin, (manifatura tüccarı), 1325/1909, Konya, Dolappare mahallesi numara 48.

7. Nazım Abdullah, (memur), 1323/1907, Konya.
8. Mübarek Mehmet Emin, (merhum), 1322/1906, Konya.
9. Mehmet Hasan Hilmi, (ekmekçi), 1321/1905, Konya.
10. Said Mehmet, (bakkal) 1322/1906, Konya, Kürkçü mahallesi. 28 Şubat 1340/1924'te okula kayıt yaptırmış ve 13 Teşrinisani/Kasım 1340/1924'te Konya İmam Hatip Mektebine naklen gitmiştir.
11. Mevlüt İbrahim, (tüccar), 1327/1911, Konya. Tasdikname verilmiştir.
12. Şükrü Hilmi, 1323/1907, İstanbul, Cedidiye mahallesi numara 48. İstanbul Ticaret Mektebine girmek için tasdikname verilmiştir.
13. Kazım Derviş, (merhum), 1325/1909, Konya Hoca Habib mahallesi numara 56.
14. Ömer Mahmut Celal, 1329/1913, Konya.

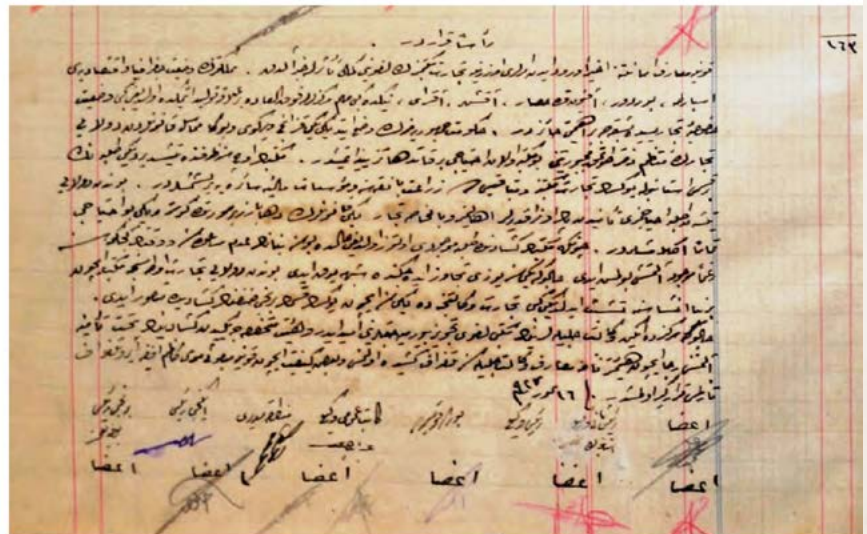

15. Vahid Tefvik, (manifatura tüccarı), 1327/1911, Konya, Şems mahallesi numara 39.
16. Osman Ahmet, 1318/1902 Ermenek, Sandıklı, kaydını terfik etmiştir.
17. Celal Pertu, (reji memuru), 1323/1907, Konya, Kuzgunkavak mahallesi numara 100.
18. Naci Necati Bey, (avukat), 1321/1905, Manastır. 9 Teşrinisani/Kasım 1341/1925'te tasdikname verilmiştir.
19. Hakkı Hacı Akif (merhum), 1323/1907, Konya. Mektebe sürekli devamsızlığı sebebiyle kaydı silinmiştir.
20. Hulusi Hacı Ali, 1322/1906, Ermenek.
21. Abdülkadir Nuri, (tüccar), 1320/1904 Konya. Mihmandar mahallesi numara 12. Mektebe iki ay sürekli devam etmediğinden kaydı silinmiştir.
22. Enver Hilmi Bey, (reji muhasebe müdürü).
23. Afif Hacı Sabri, (merhum), 1324/1908. Konya. Erkek Lisesi'ne 24 Teşrinievvel 1341/1925'te nakil gittiğinden kaydı silinmiştir.
24. Faruk Sadeddin Çelebi, (Mevlevi şeyhi), 1223/1907, Konya. Çelebi mahallesi numara 9.
25. Behzat Faik.
26. Kamil İsmail.
27. Ömer Ali. Sağlık durumundan dolayı kendisine tasdikname verilmiştir.
28. Seyit Tahir.
29. Mehmet Hikmet,
30. Sabit Mehmet.
31. Ethem Tahir.
32. Mehmet Hakkı.
33. Adil Ahmet.
34. Ahmet Rasim, (helvacı), 1324/1908, Konya, Fakihdede mahallesi numara 16. Altunçeşme İlk Erkek Mektebi'nden mezun olmuştur. Devamsızlığı sebebiyle kaydı silinmiştir.
35. İsmail Mehmet.
36. Salahattin Mehmet, (marangoz), 1330/1914, Konya Şeyh Alaman mahallesi numara 40. Köprübaşı İlk Erkek Mektebi'nden mezun olmuştur. Devamsızlığı sebebiyle 16 Ekim 1926'da kaydı silinmiştir.

37. Abdülkadir Ali, (çiftçi), 1323/1907, Konya Hantunsaray Üçkilise mahallesi numara 83, Şehit Sadık Mektebi'nden. Devamsızlığı sebebiyle dolayısıyla kaydı silinmiştir.
38. Necmettin Osman, (tüccar), 1322/1906, Ereğli. Gösterdiği lüzum üzerine tasdikname verilmiştir.
39. Mustafa Hacı Feysi, (tüccar), 1329/1913, Ereğli, 8, Ereğli İsmet Paşa İlk Mektebi, Kırşehir Ticaret Mektebi'ne nakil gittiğinden 3 Mart 1926'da tasdikname verilmiştir.
40. Refik Vehbi, (tüccar), Konya,
41. Cemaleddin Ömer, 1322/1906. Mektep nizamnamesinin 6. maddesi gereğince 10 Ocak 1926'da mektepten kesin surette ihraç edilmiştir.
42. Adil Mehmet Fahri, 1324/1908, Konya, Sırçalı mahallesi numara 3.
43. Tefvik Ali Rıza, (tüccar), 1328/1912, Konya, Kürçü mahallesi numara 16.
44. Sabahattin Edhem, (memur), 1329/1913, Halep, İnikör 18. 19 Kânunuevvel/Aralık

- 1341/1925'de Antalya Ticaret Mektebi'nden nakil gelmiştir.
45. Melahat Hanım, Ethem Bey, Halep, İnikör numara 18. Antalya Ticaret Mektebi'nden 26 Kânunuevvel/Aralık 1341/1925'te naklen gelmiş ve kaydını 25 Temmuz 1926'da Kız Muallim Mektebine nakil ettirmiştir.
46. Ahmet Necati, 1329/1913.
47. Cafer İsmail, 1328/1912, Kulu karyesi.
48. Naci Nuri, 1326/1910, Konya.
49. Salih Mustafa, 1329/1913, Konya.
50. Zeynelabidin Nuri, 1326/1910. Konya Nehrikafur mahallesi numara 39. Akif Paşa İlk Erkek Mektebi'nden mezundur.
51. Mehmet Halil, 1330/1914, Bilecik.
52. İhsan Niyazi, 1326/1910, Konya.
53. Rahim İsmail, 1323/1907, Konya, Şeyh Ahmet mahallesi numara 13.
54. Mustafa Sabri, 1329/1911, Konya, Sebhavan mahallesi numara 35.
55. Bektaş Derviş, 1330/1914.
56. Refik Ali, 1329/1913, Konya.
57. Mustafa Asım, 1323/1907, Konya.

EK 6: Ticaret Orta Mektebinin kapatılması hakkındaki Oda Kararı.

KTO Arşivi, KTSOKD, s. 48, KN: 163.

58. Halil İbrahim, 1324/1908, Konya.
 59. Besim Mehmet, 1332/1916, Halep. Akif Paşa İlk Erkek Mektebi'nden mezundur. Pederinin gösterdiği lüzum üzerine okuldan ayrılmıştır.
 60. Osman Şükrü, 1326/1910, Konya.
 61. Mustafa Mikdat, 1328/1912, Konya.
 62. Derviş Mustafa, 1331/1915, Konya.
 63. Mehmet Ethem, 1324/1908, Konya.
 64. Necati Mehmet, 1327/1913, Konya.
 65. Mehmet Ömer, 1327/1913, Konya.
 66. Mehmet Ahmet, 1328/1912, Konya.
 67. Mehmet Süleyman, 1322, Konya, Fakihdede mahallesi numara 120,
 68. Ahmet Sadettin, 1324/1908, Konya, Nehrikafur mahallesi numara 38.
 69. Nuri Mevlüt, 1320/1900, Kavak karyesi numara 186.
 70. Mehmet Şükrü, 1331/1915, Konya, Civar mahallesi numara 48
 71. Mehmet Seyyit, 1328/1912, Konya, Ölübekledi mahallesi numara 40.
 72. Sadettin Şemsi, 1327/1911, Konya Fakihdede mahallesi.
 73. Mustafa Celal, 1326/1910, Konya, Civar mahallesi numara 108.
 74. Mehmet Mustafa, 1329/1913, Konya, Karakayış mahallesi numara 84.
 75. İbrahim Hasan, 1320/1904, Konya, Bilecik mahallesi numara 15.
 76. Ahmet Osman, 1322/1906, Akşehir, Kelhasan mahallesi numara 85.
 77. Mustafa Osman, 1325/1909, Akşehir, Kelhasan mahallesi numara 85.
 78. Mustafa Ali 1330/1914, Konya, Şükran mahallesi numara 15. Darulirfan. Mektebi'nden mezundur.
 79. Vahid Abdülhalim, 1324/1908, Konya Zincirlikuyu mahallesi.
 80. Abdurrahman Kadir, 1323/1907 Argıthani, Altunçeşme Mektebi'nden mezundur.
 81. Sabahattin Mehmet, 1332/1916, Konya, Durakfakih mahallesi.
 82. Mehmet Rıza, 1330/1914, Konya, Hacı Süleyman mahallesi numara 27, Darulirfan Mektebi'nden mezundur.
 83. Ömer İrfan, 1328/1912, Konya, Bağievliya mahallesi numara 11. Darulirfan Mektebi'nden mezundur.
 84. Kamuran Ali, 1327/1911, Konya, Camii kebir mahallesi numara 17. Sille İlk Merkez Mektebi'nden mezundur.
 85. Mehmet Mustafa, 1328/1912, Konya, Kerimdede mahallesi numara 27. Altunçeşme Mektebi'nden mezundur.
 86. Mustafa Ömer, 1328/1912, Konya, Zenburi mahallesi.
 87. [atlanmış]
 88. Cavit Nuri, 1328/1912, Konya Babiaksaray mahallesi numara 16. Eğirdir Zafer İlk Erkek Mektebi'nden mezundur.

89. Ahmet Hasan, 1327/1911, Konya, Dolav mahallesi numara. Darulirfan Mektebi'nden mezundur.
 90. Mehmet Ömer, 1325/1909, Konya, Piri Mehmet Paşa mahallesi numara 112.
 91. Mehmet Mustafa, 1324/1908, Konya, Büyüksinan mahallesi numara 94.
 92. Veli Niyazi, (müteveffa), 1324/1908, Konya, Sarnıç mahallesi numara 3.
 93. Mahmut Afet, 1329/1913, Konya, Pürçüklü mahallesi numara 40, Merkez İsmet Paşa Mektebi'nden mezundur.
 94. Ahmet Nail, 1326/1910 Konya, Dedemoğlu mahallesi numara 18. Merkez Mahmudiye Mektebi'nden mezundur.

TİCARET KURLARI

Konya Orta Ticaret Mektebi, 1927'de kapatılmış ardından yetmişmiş eleman ihtiyacını gidermek amacıyla 1929'da İsmet Paşa İlkokulu'nda Ticaret Kursları açılmıştır. Mu-

zaffer Hamid bu konuda "Ticaret Mektebi" başlığıyla kaleme aldığı makalesinde şunları kaydetmektedir:

"Şehrimizde takriben iki sene evvel orta derecede bir ticaret mektebinin bulunduğu ve bunun nedense lağvedildiği malumdur. Mektebin vilâyetimize lüzumu lağvından sonra daha ziyade an-anlaşıldı. O kadar ki şehrimizde bir ticaret kursu bile açılmak ihtiyacı hâsıl oldu. Bir ticaret mektebine Konya şu an ihtiyacını biz bu sütunlarda tekraren arz ettik. Evvelce şehrimizde açılan ticaret mektebinden vilâyetimizle beraber mücavir vilâyetlerin de istifadeleri tafsilen izah eyledik.

Geçen sene şehrimize gelen Maarif Vekili merhum Necati Beyle maiyetindeki heyet-i ilmiyeye vilâyetin bir Ticaret Mektebine olan ihtiyacı esbab-ı mucibi ile arzu teşrih edilmiş, bunun için mektebin açılacağı vaadi alınmıştı. Bu vaat nedense unutuldu. Ve vaat her hangi bir sebepten dolayı inciz edilemedi.

Fakat muhitin bu noktadaki ihtiyacı yavaş yavaş ticaret mektebinin açılmasını teşkil edecek müsait bir zemin hazırladı. Ticaret kursuyla başlayan bu hareket öyle anlaşılıyor ki pek yakında - memleketin göstereceği alâka ve rağbetin derecesine göre - ticaret mektebinin açılması gibi müfit bir netice ile tetevvüc edecektir.

Ticaret mektebinin açılması lüzumunda ısrar eden nokta-ı nazarın başında vilâyetimizin iktisadiyatıyla doğrudan doğruya alakadar olan Ticaret Odası'dır. Maarif vekili ile beraber şehrimize gelen Talim ve Terbiye azasından Mehmet Emin Bey'in riyasetinde Ticaret Odasında salâhiyettar zevattan ibaret mühim bir içtimada Ticaret Mektebi meselesi de ehemmiyetle konuşulmuş ve mektebin tekrar açılması muvafık görülmüştü.

Hatırımızda kaldığına göre içtimada hazır bulunan birçok muteber tacirlerimizle beraber Ticaret Odası da açılacak mektebin bina ve sair ihtiyaçlarının teminini taahhüt etmişti. Hiç şüphesiz ki tacirlerimizi ve oda bu taahhüdünü bu gün dahi ifaya hazırdır.

Diğer taraftan aldığımız mevsuk malumata göre bina ihtiyacı temin edildiği takdirde şimdi bu gün Akşam Ticaret Mektebi halinde

bulunan bu müessese derhal gündüz ticaret mektebine ifrağ edilebilecektir, Şu halde ilk yapılacak iş yapılan o hayırlı vaatlerin ifası, daha doğrusu her şeyden evvel ihtiyaca kâfi bir bina tedarikidir.

Ticaret mektebine vilâyetimizin ihtiyacı ve bunun derecesi hakkında evvelce arız ve amik neşriyatta bulunduğumuz cihetle artık bu hususta tekrar beyanı mütalaatı fazla buluyor, Maarif idaresi memleketin göstereceği alâka ve rağbet karşısında bu noktada da faaliyet ibraz edecek, muntazam bir Ticaret Mektebi küşadı daha doğrusu halen mevcut akşam ticaret mektebini gündüz ticaret mektebi haline ifrağı düşünecektir.

Binaen aleyh bir an evvel ticaret mektebine karşı samimi alâka ve rağbetimizi göstermeliyiz. Bu hususta memleket ticaret ve iktisadiyatıyla alakadar olanların nazar-ı dikkatlerini celbederiz."

KONYA TİCARET LİSESİ

Konya Ticaret Lisesi ise 1943'te altı yıllık bir okul olarak Anıt civarında bir evde eğitim öğretime başladı. Bir müddet sonra Çocuk Esirgeme kurumuna ait eski Verem Hastanesi binasına ardından da 1950'de Muhacir Pazarı civarında inşa edilen kendi binasına taşındı.

Öğrenci sayısını çoğaltması üzerine 1974'te B Blok hizmete geçti. 1993'te 14 derslik, 2 Laboratuvar ve bir konferans salonundan oluşan ikinci ek C Blok binasına ve spor salonuna kavuştu.

1984'te öğrenim yılında Meram Anadolu Ticaret Lisesi adıyla 4 yıllık bir liseye dönüşen okulda 1985-1995 yılları arasında bir de ortaokul bölümü açıldı.

Konya Ticaret Lisesi, "Meram Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi" adıyla Adalet, Bilişim Teknolojileri, Büro Yönetimi, Muhasebe Finansman ve Pazarlama ile Perakende alanlarıyla eğitim öğretime devam etmektedir.

Kaynakça

Caner Arabacı, "Konya Ticaret Mektebi", KTO İpekyolu Özel Sayı, c.16, s.257-277.

Konya Millî Eğitim Müdürlüğü Arşivi, (BYEK D NO 66) Konya Ticaret Mektebi, Talebe Künye Defteri.

Mehmet Önder, Konya Maarifi Tarihi, Konya 1952
Muzaffer Hamid, "Ticaret Mektebi", Babalık, 19 Şubat 1929

Fotoğraf

Mustafa Akgöl · M. Fatih Özsoy

Tarihin Arşivi

HÖYÜKLER VE KONYA HÖYÜKLERİ (2)

Prof. Dr.Hasan Bahar

Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi, e mail: hbahar@selcuk.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3456-9188>

Cosimo de' Medici 1440'larda Palazzo Medici Rönesans sarayını yaptırdı. Burada hazineler, değerli taşlar ve madeni paraları topladı. Cosimo, başlangıçta yerel bölgesel bir antikacı idi. Etrüsk ve Roma dönemi eserlerini topluyordu. Daha sonra Floransa'daki Uffizi Müzesinde, antik döneme ait birçok eseri toplamaya başladı. 1574'te Toskana'nın ilk Büyük Dükü ve Floransa eyaletinin hükümdarı olan I.Francesco da Medici için gizli bir stüdyo inşa ettirdi. Francesco'nun stüdyosu, devlet ziyaretçilerinin ağırlandığı bir yer oldu. XVI. Yüzyılda bu müzeleri başkaları izledi, yüzyılın sonunda Avrupa saray çevrelerinde bir müze kurma modası yaygındı. İnsan eli ile yapılmış eserlerle doldurulan bu depolara, pandechion , studiolo , gabinetto , wunderkammer , galleria ve kunstkammer gibi adlar verilmişti. Tarihçi Paula Findlen, bu yapılan işi "Koleksiyonculuk" diye adlandırmıştır¹.

Koleksiyonculuk olarak görülen bu dönemde, eserlerin tam bir sınıflaması yapılmıyordu. XIX. Yüzyılın ortalarına gelindiğinde Danimarkalı Arkeolog Christian Jürgensen Thomsen (1788 –1865) Kopenhag'daki görev

yaptığı daha sonra Danimarka Milli Müzesi olacak "Kraliyet Antika Koleksiyoncuları"nın başına gelmişti, aslında kendisi de bir para koleksiyoncusu idi. Bir sergi içi eserleri tasnif ediyorken taş eserlerin maden eserlerden daha erken, tunç eserlerin de demir eserlerden daha erken dönemde yapıldıklarını fark etti. Buradaki eserleri daha sonra "Üç Çağ Sistemi" olarak adlandırdı; "Taş Dönemi, Tunç Dönemi ve Demir Dönemi" olarak üç döneme ayırdı(1816-1825). Thomson'un Üç

Çağ Sistemi denilen bu tasnifine Yeni Taş Çağı(Neolitik), Ara Taş Çağı (Mezolitik) gibi yeni dönemler eklendi. Bu sınıflandırmalarda arkeolojik kazıların yöntem olarak gelişmesinin payı büyük olacaktır.

XIX. yüzyılın bir başka özelliği daha vardı, eski Mısır yazıları Hiyeroglifler ve Sümer, Akad, Babil, Asur, Hititler ve en son Perslerin kullanmış olduğu çivi yazısının çözümü.

¹ Oxford Academy, Cabinets of curiosities: The story of the very first museum, <https://medium.com/history-uncut/cabinets-of-curiosities-206bbc067bac> (Erişim, 06.06.2023)

XIX. Mısır Hiyerogliflerinin, Mezopotamya Çivi Yazılarının çözümü ile Eski Yakın Doğu uygarlıkların keşfi olmuştur.

Bu yöneşte Napolyon Bonapart'ın 1798'deki Mısır seferinin etkileri büyük olacaktır. Mısır'ı ele geçirerek İngilizlerin Hindistan uzanan yolunu kesmeye çalışan Napolyon, Büyük İskender'i örnek alarak ordusuna yüzlerce bilim adamını dahil etmişti. Arapça, antik Grek ve Latin dillerini bilen, bölgedeki İslam dinini iyi öğrenen bu bilim heyetinin amacı, geçmiş olduğu kadar, dönemin Müslüman Mısır toplumunu fethetmeye hazırlık yapmıştı. Napolyon Mısır'a ayak bastığında Ehramlar önünde, "Soldats, songez que, du haut de ces pyramides, quarante siecles d'histoire vous contemplent, Askerler! Piramitlerin üstünden 40 asır size bakıyor" diye ünlü konuşmasını yapmıştı. Bu moda daha sonra, sonra bölgeye gelen İngiliz casus Lawrence, Gertrude Bell, İngiliz devlet adamı Winston Churchill tarafından da yapılacaktır.

Napolyon'un Mısır işgali sırasında Rosetta (Reşit) Kalesinde askerlerinin bir çalışmasında bulunan Rosetta adı verilen üçdilli (Trilingual) bir kitabe Hiyeroglif yazılarının çözümünün anahtarı oldu. Bu taş, Napolyon İngilizlerle Nil boyunda Ehramlar (Piramitler) Savaşında (1803) yenilerek İngilizlere savaş ganimeti olarak verilecektir. British Museum'a kaldırılan taşın çözümü için İngiliz Mısırbilimci Thomas Young ile Fransız Mısırbilimci Jean-François Champollion aralarındaki yarış 1822 yılında Champollion kazandı.

Rozetta taşı olarak bilinen bu taş Ptolemaios kralı olan Epiphanes'in MÖ. 196 yılında tapınaklardaki rahiplere gönderilen Hiyeroglif, Hiyeratik ve Demotik dilde yazılmıştı. Champollion'un yaklaşık 22 yıllık uğraşı sonunda Mısır hiyeroglifinin çözümü, dünya tarihi için büyük bir uygarlığın ortaya konması olmuştur.

Aynı tarihlerde İran'ın doğusunda Behistun'da Akameniş (Pers) kralı I. Darius (MÖ. 522-486)'a ait olan, bir başka üç dilli Babilce, Elamca ve Persçe bir yazıtın okunması bölgede görev yapan İngiliz subay Sir Henry C. Rawlinson (1810-1895) tarafından 1835 ve 1843 yılında kopyalanarak İngiltere'de çalışmalara başladı. Önce Elamca'yı 1838'de çözmeyi başaran Rawlinson'un kopyalarının parçaları çeşitli Asurologlar tarafından ancak 1911 yılında tamamlandı².

Antik öncelikle antik Grek ve Roma eserlerine yönelik gelişen hayranlık artık XIX. Yüzyılda Yakın Doğu'ya yapılan araştırma gezileri ile daha eskiye Doğu Akdeniz ve Mezopotamya eserlerine doğru yönelenecektir.

Hiyeroglif ve çivi yazılı belgeler okundukça Tevrat ve İncil'de sözü edilen toprakların

gerçek olup olmadığını bu belgelerde sorgulamaya başladılar. Rönesans'la başlayan antik eser toplayıcılar bu kez kil tablet koleksiyonları oluşturmanın yoluna gittiler. Bu tabletlerin çoğunun nereden nasıl geldiği bilinmiyordu.

İlk bilimsel kazıların başlangıcı görülen Schliemann'ın kazısı bile bir hazine avcılığı olduğu daha sonra kaçırıldığı hazinelerden ortaya çıkacaktır. Dokuz kültür tabakasından oluşan Truva bir höyüktür.

Troya'da 1863-1865 yılları arasında kazı yapan ilk kişi Frank Calvert'ti, kardeşi Frederick Truva'nın yeri olarak gördüğü Hisarlık çevresini 1847 yılında satın almıştı. Burası daha sonra Alman arkeolog Henry Schliemann'a satılacaktır. Burada Schliemann 1870-1890 yılları arasında kazılar yapmıştır. Arkeoloji bilminde Truva tabaka kazılarının yapıldığı ilk yerleşme olduğu kabul edilir. Schliemann'ın ölümünden sonra çalışma arkadaşlarından Wilhelim Dörffeld 1893-1894 dönemleri kazıları yürütmüştür. Dörffeld Truva'yı alttan itibaren üste doğru dokuz tabakadan olduğunu ortaya koymuştur. Truva kazılarının yanı sıra çevredeki bazı höyük ve mezarlıklarda kazılar yapılmıştır: Paşatepe, Beşik-Sivritepe ve diğer mezar tepeleri, Hanaytepe ve Karaağaçtepe gibi yerleşim alanları da kazılmıştır³.

2 Major Henry Creswicke Rawlinson, The Persian Cuneiform Inscription at Behistun, Decyphered and Translated; with a Memoir on Persian Cuneiform Inscriptions in General, and on that of Behistun in Particular: Parker, 1846, 1 - 5, 1. Cilt, Rawlinson, Henry, II, Contributions to Assyriology and Iramian Studies, <https://www.iranicaonline.org/articles/rawlinson-ii> (Erişim, 06.06.2023)

3 Arslan, Rüstem, <https://www.kulturportali.gov.tr/portal/troyakazisi>, Erişim, 05.06.2023.

ARKEOLOJİK TABAKALAŞMA VE HÖYÜKLER

Bir yerleşmede tabakaların belirlenmesi, maddesel kalıntıların öncelik, sonralık ve çağdaşlık ilişkilerine göre belirlenmesidir. Tabalardaki kültürel evrelerin, birbirine olan fiziksel konumları ve zaman ilişkilerinin çözümlenmesidir.

XIX. yüzyılın sonlarında arkeoloji, siyasal ve dinsel otoriteye bağlı, sarayların ve tapınakların araştırması şeklinde idi. Yeni keşfedilen filolojik belgeler bu konuya hizmet etmesi bakımından önem arz ediyordu.

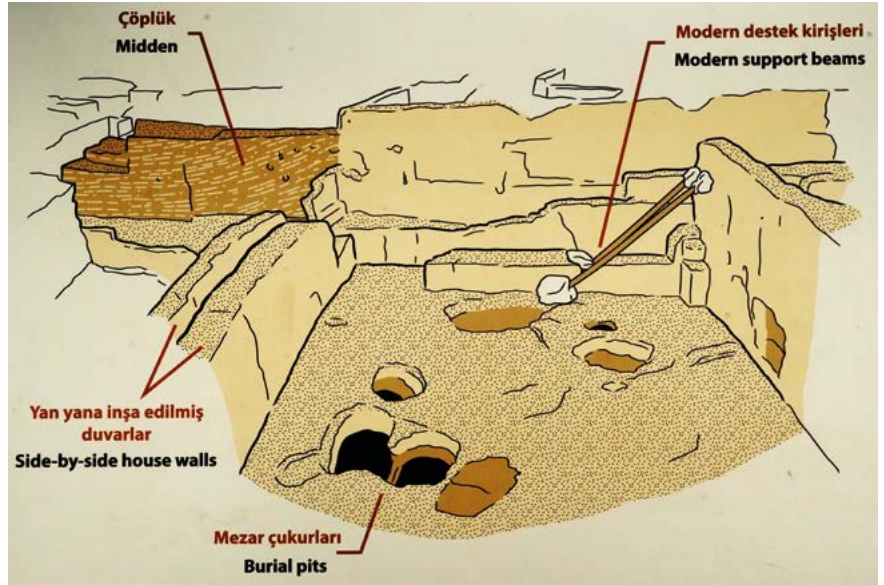
XX. yüzyılın başından itibaren höyükler üzerine araştırmalar artmaya başladı. Mezopotamya'da Ur, Uruk ve Babil gibi kentler üzerine yapılan araştırmalar, önemliydi. Tervat'ta Warka (Erek) olarak geçen Uruk'un bulunması, Ur'da Sir Leonard Wolley'in 1923'de Tufan tabakasını bulduğunu açıklaması büyük heyecan yarattı. Bu başarısından dolayı kendisine Sir'lük unvanı verildi.

Tabaka kazısı önemliydi ama arkeologların ne aradığı önemliydi. Yüzyılın ilk yarısı daha çok, tarihin yazı ile başladığından hareketle tablet aramaya yönelikti. Arkeolojik tabakalanmalar kültürel malzemelerden çok jeolojik biliminin doğal çevre tabakalanmasını bağlı bir seyir takip etmişti.

XX. yüzyılın başlarında Fransa'da ortaya çıkan Annales Okulunun da etkisi ile artık sıradan insanların, gününbirlik sıradan hayatları da dikkate alınmaya başladı.

Günümüzde tarih ve arkeoloji sadece elitlerin değil, sıradan insan yaşayışı ile ilgili hale gelmiştir.

Arkeolojik kayıtlardaki yaş tahmin etmek, insan geçmişini anlamada birincil adımdır. Kronoloji, arkeoloji, paleontoloji ve jeolojiji etnografya ve etnoloji disiplinlerinden ayıran zamansal bir boyut sağlar. Giderek daha iyi tanımlanmış tarihleme yöntemleri, kültürel değişimin yanı sıra kültürel kimlik ve etnik köken sorularını ele alma yeteneğimizi kök-

ten geliştirdi; geçmişe dayanan birincil yöntemlerin anlaşılması, sosyal süreci yorumlamak için hala kritik öneme sahiptir. Bunların başında stratigrafik teknikler, hayvan ve bitki kalıntılarına dayalı yaşlandırma, kimyasal birikim ve sıcaklık etkilerinin yanı sıra radyometrik ve radyasyon tarihlemesi. Çeşitli teknikler, belirli koşullar altında uygulanabilir ve bağlama ve tarihli malzemeye dayalı olarak değişken sonuçlar verir. Tüm bu tarihlendirme teknikleri, geçmişin anılmanın ilk adımı olarak mutlak veya göreceli bir kronoloji oluşturmaya odaklanır.

Arkeolojik araştırmalarda ilk ve çoğu zaman en önemli adım, şeyleri bir sıraya koymayı veya birbirlerine göre tarihlendirmeyi içerir. Göreceli tarihleme yöntemleriyle arkeologlar, bir dizi olayın meydana gelme sırasını belirleyebilirler, ancak ne zaman meydana geldiklerini belirleyemezler. Stratigrafi, göreceli tarihlendirmede kilit bir faktördür çünkü bir dizi kapalı tortu, göreceli bir kronolojinin oluşmasına neden olur. Göreceli tarihleme, tipoloji yoluyla da yapılabilir. Tipolojik sıra-

lama, belirli bir zaman ve yerdeki eserlerin tanınabilir bir stile sahip olduğunu ve bu stildeki değişimin zaman içinde kademeli ve evrimsel olduğunu varsayar.

Karbon 14 Ölçümleri tabaka kazılarında bir ivme kazandırmıştır.

1946 yılında Willard Libby(1908-1980)'nin Radyokarbon (14 C) tarihleme yöntemi arkeolojiye yeni bir yaklaşım getirdi. Radyokarbon tarihleme olarak bilinen bu yöntem, canlı organizmalardan kaynaklanan karbon bazlı nesnelere için nesnel yaş tahminleri sağlar. Libby'nin keşfiyle mümkün olan "radyokarbon devrimi", uygulayıcıların coğrafya ve kültürler arasında daha kesin tarihsel kronolojiler geliştirmelerine izin vererek arkeoloji ve jeoloji alanlarına büyük fayda sağladı.

Radyokarbon yaş tayini ile kullanılan, bir parçacık hızlandırıcıda 14C'nin iyonlarını son derece yüksek kinetik enerjilere hızlandırdığı için bu süreç üzerine kuruludur.

Radyoaktif tarihleme yöntemlerinin ortaya çıkmasından önce, varves (yıllık tortu birikintileri) ve dendrokronoloji (ağaç halkası analizi) mutlak tarihleme için en doğru araçları sağlıyordu. Ancak bugün, radyokarbon en yararlı tek tarihleme yöntemidir. Atmosferik radyokarbon tüm canlılara eşit olarak geçer, ancak bu radyokarbon alımı ölümle sona erdiğinden, izotop daha sonra sabit bir hızda bozulmaya başlar. Bir numunede kalan radyokarbon miktarı, numunenin yaşını gösterir. Atmosferik radyokarbon seviyeleri her zaman sabit olmadığı için, gerçek bir takvim tarihine ulaşmak için bir radyokarbon tarihi kalibre edilmelidir.

Radyokarbon tarihlemesi için yaş sınırı yaklaşık 40.000 yıldır ve bu nedenle daha eski örnekler için başka yöntemlere başvurmak gerekir. Bunlar arasında lüminesans tarihlemesi, uranyum serisi tarihlemesi ve potasyum-argon tarihlemesi yer alır.

Termoluminesans (TL) yaş tayini ilk olarak yaklaşık 30 yıl önce Oxford'da çanak çömlek tarihllemek için geliştirildi. Ancak, doğruluğunun genel olarak radyokarbon tarihlendirmeye göre daha zayıf olduğu görülmüştür. Lüminesans tarihlenmenin yakın tarihli önemli bir uzantısı, lüminesans 'saatinin' ısıtma yerine güneş ışığı tarafından sıfıra ayarlandığı yanmamış çökeltilerin optik tarihlenmesinin geliştirilmesi olmuştur. Bu yaklaşımla, örneklem aralığı Hendek(Açma) dolguları, kumullar ve lös çökeltileri tarihlenebilecek verilerdir ve bu nedenle, tekniğin hem arkeologlar hem de kuaterner jeologlar için kullanılabilirliği önemli ölçüde genişletilmiştir.

Lüminesans yaş tayini için yaş sınırı tarihlenen malzemeye bağlı olarak 100 000 ila 500 000 yıl arasında değişir. Uranyum serisi tarihlleme için yaş sınırı da benzer şekilde 300.000 ila 500.000 yıl aralığındadır⁴.

Arkeometri, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimleri ortak çalışmaya yönlendirmiştir.

Amerikalı arkeolog Robert John Braidwood (1907 - 2003) 1947 yılında radyokarbon tarihlleme yöntemini öğrenmiş ve arkeolojik buluntulara uygulamıştır. Aynı yıl Irak'ta Jarmo kazısına başlamış, ekibinde, arkeologların yanı sıra biyologlar ve jeologlarla da çalışarak arkeolojide disiplinlerarası çalışmanın ilk örneğini vermiştir. Bu uygulamalarını ülkemizde yaptığı Çayönü kazılarında da gerçekleştirmiştir⁵. Bu çalışmalar Yakın Doğu ve dünya arkeolojisinde çığır açmıştır.

1970'lerden sonra arkeoloji araştırmaları disiplinlerarası bir çalışma alanı olmuştur. Özellikle Arkeometri çalışmaları Fen bilimleri ile Sosyal bilimlerdeki uzmanları bir araya getirmiştir.

Arkeolojik bilimlerin bu gelişmesinde höyüklerin önemi başta gelir.

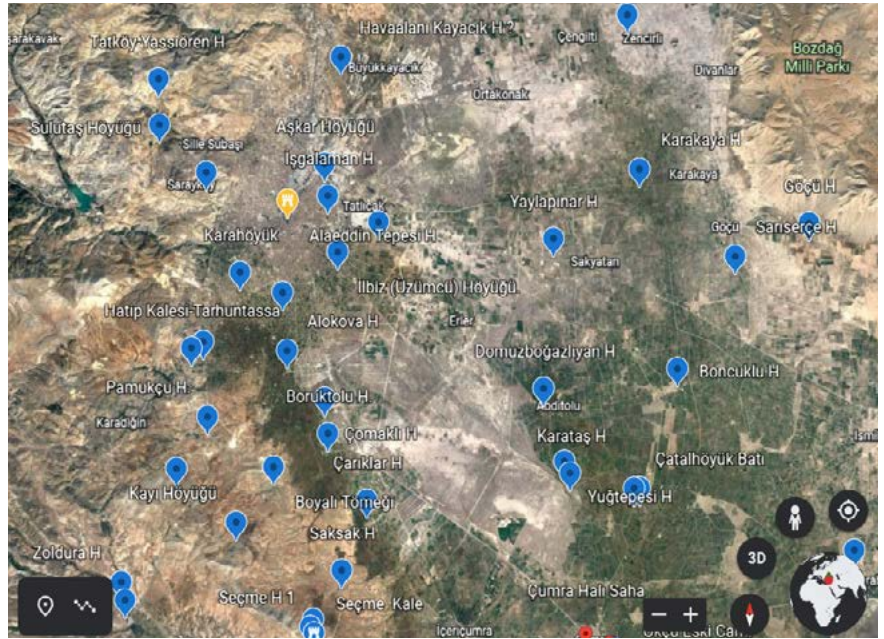
Konya Ovası Höyükleri

Günümüzde kimi yerleri 975 m civarında çukurlukların olduğu Konya Gölü'nün yüksekliği 980 m. civarındadır. Bu nedenle Çatalhöyük yerleşmeleri 980 m civarında iken, batıdaki Konya çevresinde henüz gölden dolayı yerleşime uygun olmadığı anlaşılıyor. Göl sınırları, sularının zaman içinde alçalıp yükselmesi, iklime bağlı kuraklık ve yağışların artışına bağlı olduğu gibi, göl çevresindeki akarsuların göl tabanını doldurmasına bağlı suların yükselmesine bağlıdır.

13 bin yıl öncesinde Dervişin Hanı civarındaki göl kıyısına avcılık için gelmeleri ve göl sularının çekilmesi ile 11500 yıl önce Boncuklu

Resim 2 Alaeddin tepesi(Google Earth 2011)

Resim 3 Eski Konya Gölü Çevresi Höyükleri

Höyüğü yerleşmesi Konya Gölü kıyısında olmalıdır. Bir süre sonra yerleşimi terk etmeleri büyük oranda göl sularının Çarşamba Suyunun getirdiği alüvyon yükselmesine bağlıdır.

Çatalhöyük 1006 m'dir, ilk yerleştiği zaman 1002 m. olmalıdır. (MÖ. 6800- 6500), ancak son kazılarda 2001 yılında ana toprağa inilmiştir, burada MÖ. 7400'lere inilmiştir. 30-40 cm. kadar yapılan bu derinlik düşünülürse, bu dönem yerleşmesinin 970-980 cm yükseklikte yer aldığı düşünülebilir.

Konya Karahöyük yerleşmesinin ilk kez görüldüğü Kalkolitik Çağ'da göl seviyesinden yerleşmenin yüksekliğine bağlıdır. Erol ve Cohen'un verdiği rakamlarda Karahöyük'ün oturduğu birikinti yelpazesinin yüksekliği 100-1006 m'de başlar.

Konya Gölü'nün 20 metre bir ortalama yüksekliği kabul edilirse göl sularının yükseldiği dönemler 1020 m. yüksekliğin üzerinde bir yerleşim olmalıdır.

Karahöyük yükselti ölçümlerimizde 1052 m, höyük tepe noktası, çevresi taban yüksekliği 1032 m., kuzeye doğru 300 m'de 1030 m, 2000 m'de 1034, 400 m'de 1024 m, 6 km'de 1015 m, olduğu görülür, bu Meram Çayı birikintisinin batıdan doğuya doğru etkisinin 6 km'de 15 m. azaldığını göstermektedir.

Konya merkezin 10 km güneyinde Alakova, Çomaklı, Çarıklar ve Kaşınhan'a uzanan bir 1010 m yüksekliğinde bir kabarıklık vardır. Bu çevrede bulunan Çomaklı, Boruktolu ve Çarıklar gibi höyüklerde daha yoğunlukla MÖ. II. bin çanak çömleği görülür.

Gölün batı ve merkezi kesimi Çengelti, Tömek ve Zincirli kesimi 1001 m, Eğriabat 1010 m, Sarıcalar 1002, Karaömerler 1006, Eski Konya Gölü çanağının güney ve batı kesiminde Tatlıcak, Saraçoğlu H., Aşkar H. ve İşgalaman (Çingen) H, doğu ve kuzeyinde Tömek H., Karakaya H., Sakyatan H. ve Göçü H. gibi höyükler saptanmıştır. Hava fotoğraflarına göre 2022 yılında aldığımız bazı modern yer-

4 M.s. Tite,, Archaeological science—past achievements and future prospects August 2007Archaeometry 33(2):139 - 151, University of Oxford, DOI:10.1111/j.1475-4754.1991.tb00695.x

5 Çayönü, <http://www.anadoluyarliklari.com/anadolu-da-ilk-yerlesimler/165-cayonu>

Resim 4 Konya Karahöyüğü

leşmeler, höyükler ve göl tabanı ölçümleri şu şekildedir:

Konya Alaeddin Tepesi 1035, Alaattin Caddesi başlangıcı taban 1020 m., Musalla 1015 m, Abditolu taban 1003, tepe 1022 m, Bu durumda Konya merkeze göre Karahöyük çevresinin 10 m. yükseklikte olduğu görülüyor.

Karakaya H. - Göçü H. - 1000 m, Tömek H. 1015 m. Erler H. 975 - 1022 m.

Tatlıcak. 1004 m. Tatlıcak H. 1022m, , Mevlana Çevresi, 1014 m, Divanlar batı kesimi 969 m, Çengelti 977 m., Konya Sanayi 1015 m., Yaylapınar 1018 m,

İçinde Konya Karahöyük'ün de yer aldığı bu yerleşmeler arasında Tatlıcak, Aşkar, İşgalaman ve Sille Parsana, Yaylapınar, Aşağı Pınarbaşı, Karaman Tekintaş, Abditolu Domuzboğazlayan, Kızılhöyük, Tömek ve Saraçoğlu Üzümlü gibi höyükler sayılabilir. Daha çok Geç Kalkolitik Çağda yerleşmeler görülen bu höyüklerin İlk Tunç Çağında İşgalaman, Sille Parsana ve Karahöyük'ta Orta Tunç Çağında yerleşmeler devam etmiştir.

Arkeolojik kazılar sonucunda 27 kültür tabakası bulunan Konya Karahöyük'ün Geç Kalkolitik ile Orta Tunç Çağının ortalarına tarihlenen Kültepe I b tabakası son evresi olarak belirtilmiştir. Ancak yüzey araştırmaları ve dentrokronoloji incelemeleri daha erkene ve geç dönemlere giden bir tarihinin olduğunu gündeme getirmiştir.

Konya Karahöyük'ün dentrokronoloji incelemeleri Orta Kalkolitik Çağ'dan Geç Tunç Çağına uzanan kültür evrelerini ortaya koyarken, burada yapılan yüzey araştırmaları da bu durumu teyit etmektedir. 1990'lı yıllarda tarafımızdan yapılan yüzey araştırmalarda burada Geç Tunç çağına ait çanak çömlek parçaları tespit edilmiştir. 1952-53'lerde yapılan yüzey araştırmaları da benzer sonuçlar vermiştir.

İklim Etkileri:

Akdeniz sularının Karadeniz'e aktığı G.Ö.(Günümüzden Önce) 9100 yılları birçok pluvial

göl çanağının tümünden kurumasına yol açmıştı. O zamana kadar göllerin çevresinde avcı toplayıcı olan insanlar göllerin kurumasıyla bu ovalara yerleşmeye başlamışlardır. **İsmil Dervişin Hanı çevresinde 13 000 yıl öncesine ait olduğu kabul edilen avcı toplayıcı toplulukların⁶ Boncuklu ve Çatalhöyük'e yerleştiği kabul edilebilir.**

Küresel ölçekte, Doğu Akdeniz'deki Tunç Çağı toplumlarına karşılık gelen iki bin yıl (MÖ III. ve II. binyıl), IV. binyıldan I. bine kadar uzanan bir iklim geçişine aittir.

Bu, M.Ö.8.- 4000 yıl boyunca, her bin yılın son 250-200 yılını ilgilendiren dört bin yıl ölçek-

li sıcak evre meydana gelir. Bu sinyaller, (I) yaklaşık MÖ 3150-2950; (II) yaklaşık MÖ 2250-2150; (III) yaklaşık MÖ 1350-1050; (IV) yaklaşık MÖ 200-0. MÖ 1250 (III) civarında ortalanmış sıcak evre, bu dört RCC'nin en yoğun ve en uzunudur.

Eski Konya Gölü çevresinin güneyine yerleşen Tatlıcak, Aşkar, İşgalaman, Saraçoğlu Ilbız, Taşrakaraslan Tekintaş, Domuzboğazlayan, Yaylapınar (Evdreşe), Sille Parsana, Karahöyük gibi yerleşmeler ortalama deniz seviyesinin 1020 metrenin üzerine yerleşmiş Geç kalkolitik Çağdan itibaren yerleşmelerdir, bu höyüklerden Karahöyük, İşgalaman, Domuzboğazlayan, Sille Parsana ve Yaylapınar Höyüklerinde Orta Tunç Çağı yerleşmeleri görülür. Bu yerleşmelerde Orta Tunç Çağı'nı izleyen kültürlerin zayıflığı ya da yokluğu iklimsel değişikliklerin yanında dönemin siyasal gelişmeleriyle ilgili olmalıdır. **MÖ. II. Bin yılın ortalarına ve sonlarına ait**

6 Harold R. Cohen ve Ouz Erol Aspects of the Palaeogeography of Central Anatolia, The Geographical Journal, 135, No. 3 (Sep., 1969),s. pp. 388-398; The Royal Geographical Society (with the Institute of British Geographers) Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/1797327> Accessed: 31-10-2022 09:57 UTC

kültürler veren Alaeddin Tepesi, Hatip Höyük ve Kalesi, Çomaklı, Saksak, Sırçalı ve Alibey höyüğü yerleşmelerinde yoğunlaşması insanların daha yüksek alanlara taşınması iklime bağlı göl salınımları ve Orta Anadolu'da kurulan güçlü kent beylikleri ve devamındaki Hitit İmparatorluğu'nun gelişmesine bağlı olabilir.

Bölgede MÖ. II. Bin yıla ait önemli yerleşmeler, ovanın doğusuna doğru Alibeyhöyüğü, Çarşamba kıyısındaki Seyetihan, Çumra Sırçalı Höyüktür. Güneyde Suğla Gölü kıyısında Orta Karaviran Büyük Höyük, Büyük Höyük ve Karaman'da Orta büyüklükte Değirmende ve Karaman'ın 15 km kuzeyindeki Büyükgünü, daha güneyde Göksu Geçidinde Karaman'ın 30 km güneyinde Kozlubucak, Maltepe gibi höyükler, bölgenin doğusunda Ereğli çevresinde Sincirli ve Ereğli Karahöyük M.Ö. II bin yıl çanak çömlekleri bulundurmaları birlikte Demirçağı yoğunluktadır.

Konya kent merkezinde yer alan Alaeddin Tepesi 37°52'22" kuzey enlemleri ve 32°29'31"doğu boylamları arasındadır. Tepenin mevcut boyutları; kuzey güney yönünde 450 m x doğu batı yönünde 350 m çapında, deniz seviyesinden en yüksek noktası 1039 m yüksekliktedir. Kuaterner'de oluşan Eski Konya Gölüne dökülen Meram Çayı birikinti konisi üzerinde kurulan yerleşmenin görünen yüksekliği 18 metredir. Meram Birikinti konisinin deniz seviyesinden 1002 m -1006 metre yükseklikte oturduğu kabul edilmektedir[Şekil 1].

1941 yılında Alaeddin Tepesinde yapılan arkeolojik kazılarda -7 metre kodundan başlayan kazılar -18 metredeki bakır kum tabakaya kadar inilmiştir. Yerleşime sahne olmuş tepenin en yüksek noktası 1039 metredir. -17.50 -18 m arası MÖ. 2000 yıllarına ait çanak çömleğin bulunduğu kumla karışık bir tabakadır⁸. Bu durumda tepede deniz seviyesinden 1010

metre civarında yükseklikte yaklaşık 25 m kalınlığında bir kültürel kalıntısı vardır. Bu en alt tabakadaki karışık kültürleri de dikkate aldığımızda yaklaşık dört bin yıllık bir tarihi vardır.

Konya Alaeddin Tepesi 1035, Alaeddin Caddesi başlangıcı taban 1020 m., Musalla 1015 m., Abditolu taban 1003, tepe 1022 m, Bu durumda Konya merkeze göre Karahöyük çevresinin 10 m. yükseklikte olduğu görülüyor.

Karakaya H. - Göçü H. - 1000 m, Tömek H. 1015 m. Erler H. 975 - 1022 m.

Tatlıcak. 1004 m. Tatlıcak H. 1022m, , Mevlana Çevresi, 1014 m, Divanlar batı kesimi 969 m, Çengelti 977 m., Konya Sanayi 1015 m., Yaylıpınar 1018 m,

Çatalhöyük 1006 m'dir, ilk yerleştiği zaman 1002 m. olmalıdır[MÖ. 6800- 6500], ancak son kazılarda 2001 yılında ana toprağa inilmiştir, burada MÖ. 7400'lere inilmiştir. 30-40 cm. kadar yapılan bu derinlik düşünülürse, bu dönem yerleşmesinin 970-980 cm yükseklikte yer aldığı düşünülebilir.

Gölün batı ve merkezi kesimi Çengelti, Tömek ve Zincirli kesimi 1001 m, Eğribayat 1010 m, Sarıcalar 1002, Karaömerler 1006, Eski Konya

Gölü çanağının güney ve batı kesiminde yaptığımız araştırmalarda Tatlıcak, Saraçoğlu H., Aşkar H. ve İşgalaman (Çingen) H, doğu ve kuzeyinde Tömek H., Karakaya H., Sakyatan H. ve Göçü H. gibi höyükler saptanmıştır.

Konya-Karaman illeri sınırları içinde bin civarında höyük vardır. Tahmini olarak üçte ikisini gördüğümüz höyüklerin, üçte biri keşfedilmeyi bekliyor. Son olarak Taşkent Balçılar Mahallesi'nde 2019 yılında Höyük Ardıç'ta Neolitik döneme ait bir höyük, 2 km güneyinde Kalkolitik çağa ait bir başka höyük tespit ettik. Daha önce iklim koşulları nedeniyle Toroslarda Neolitik dönemde yerleşmenin olmadığı düşünülüyordu. Buradaki höyük buluntusu bu görüşleri değiştirmiştir.

Diğer taraftan 2002 yılı tespit ettiğimiz Karatay ilçesi Hayroğlu-Boncuklu Höyük'te yapılan kazılar buranın 11500 yıllık olduğunu ortaya koymuştur. Kazıyı yapan arkeologlara göre Avrupa'ya göç eden tarımcı toplumcuların atası buradan gitmişlerdir.

Görüldüğü üzere höyükler sadece bir bölgenin değil dünya tarihinin değiştiği yerlerdir. Binlerce yıllık insanlığın bize bıraktığı mirası biz de binlerce yıl ileriye bırakmalıyız.

7 H. R. Cohen ve O. Erol, Aspects of the Palaeogeography of Central Anatolia, The Geographical Journal, Vol. 135, No. 3 (Sep., 1969), s.388-398.

8 M. Akok, Konya Şehirindeki Alaeddin Tepesinde Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Arkeolojik Kazıların Mimari Buluntuları, Belleten, 39, TTK Yayınları, Ankara, Nisan 1975,s.217-224, Lev 1-13.

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 2023 yılı birinci çeyreğinde %4,0 arttı

GSYH 2023 yılı birinci çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %4,0 arttı. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2023 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; hizmetler %12,4, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %12,0, finans ve sigorta faaliyetleri %11,2, bilgi ve iletişim faaliyetleri %8,1, diğer hizmet faaliyetleri %7,8, inşaat %5,1, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %3,6 ve gayrimenkul faaliyetleri %1,4 arttı. Tarım sektörü %3,8, sanayi ise %0,7 azaldı.

Kaynak: TÜİK

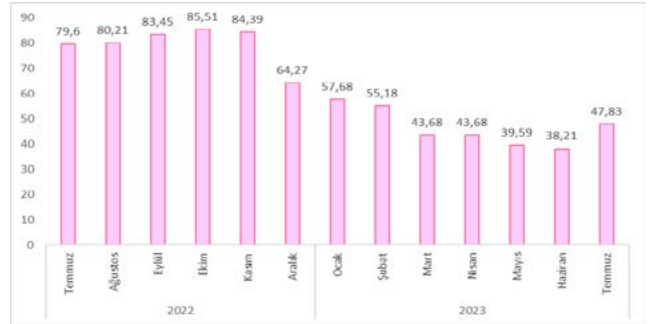
ENFLASYON

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %39,59, aylık %0,04 oldu

TÜFE'deki (2003=100) değişim 2023 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre %0,04, bir önceki yılın Aralık ayına göre %15,26, bir önceki yılın aynı ayına göre %39,59 ve on iki aylık ortalamalara göre %63,72 olarak gerçekleşti.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık %40,76, aylık %0,65 arttı

Yİ-ÜFE (2003=100) 2023 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre %0,65, bir önceki yılın Aralık ayına göre %7,81, bir önceki yılın aynı ayına göre %40,76 ve on iki aylık ortalamalara göre %95,80 artış gösterdi.

Kaynak: TÜİK

CARİ AÇIK

2023 Nisan ayında cari denge 5,4 milyar \$ açık vermiştir.

Nisan ayında cari işlemler hesabı 5404 milyon ABD doları açık kaydetmiştir. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise 480 milyon ABD doları açık vermiştir.

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan (Aylık)			En Fazla Azalan (Aylık)		
S.	Ürün Adı	Oran (%)	S.	Ürün Adı	Oran (%)
1	Ulaştırma	17,75	1	Eğitim	2,67
2	Sağlık	13,61	2	Giyim ve ayakkabı	3,19
3	Lokanta ve oteller	11,92	3	Konut	2,67

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan (Aylık)			En Az Artan (Aylık)		
S	Sektör Adı	Oran	S	Sektör Adı	Oran
1	Kok ve rafine petrol ürünleri	20,24	1	Elektrik, gaz buhar ve iklimlendirme	-5,05
2	Ham petrol ve doğal gaz	16,19	2	Tütün ürünleri	0,86
3	Metal cevherleri	12,69	3	Ağaç ve mantar ürünleri	4,15

Kaynak: TÜİK

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

2023 Nisan ayında işsizlik oranı %10,2

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2023 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre 74 bin kişi artarak 3 milyon 585 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,1 puan artarak %10,2 seviyesinde gerçekleşti.

DIŞ TİCARET

Nisan ayında ihracat %17,1, ithalat %4,8 azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2023 yılı Nisan ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %17,1 azalarak 19 milyar 331 milyon dolar, ithalat %4,8 azalarak 28 milyar 69 milyon dolar olarak gerçekleşti.

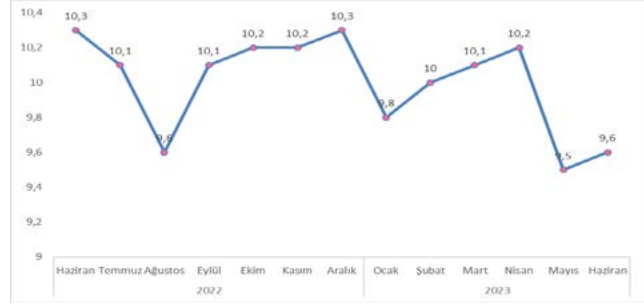
Nisan ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %42,1 artarak 6 milyar 147 milyon dolardan, 8 milyar 738 milyon dolara yükseldi.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2022 Nisan ayında %79,1 iken, 2023 Nisan ayında %68,9'a geriledi.

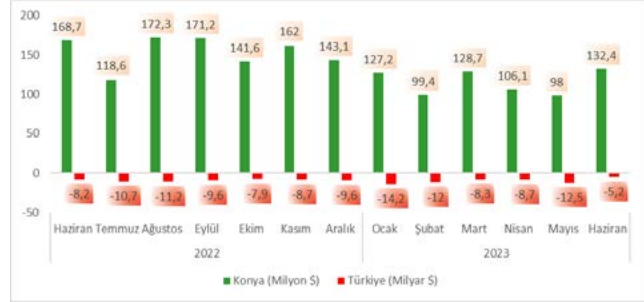
İhracatta Almanya, ithalatta Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı.

Nisan ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 590 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 163 milyon dolar ile ABD, 970 milyon dolar ile Irak, 954 milyon dolar ile İtalya, 945 milyon dolar ile Birleşik Krallık takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %29,1'ini oluşturdu.

İthalatta Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı. Nisan ayında Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 4 milyar 177 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 3 milyar 691 milyon dolar ile Çin, 2 milyar 175 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 153 milyon dolar ile İtalya, 1 milyar 117 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %43,9'unu oluşturdu.

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

Merkezi yönetim bütçesi 2022 yılı Mayıs ayında 143 milyar 977 milyon TL fazla vermiş iken 2023 yılı Mayıs ayında 118 milyar 906 milyon TL fazla vermiştir.

2022 yılı Mayıs ayında 161 milyar 888 milyon TL faiz dışı fazla verilmiş iken 2023 yılı Mayıs ayında 221 milyar 620 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Merkezi yönetim bütçe giderleri Mayıs ayı itibarıyla 430 milyar 518 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Faiz harcamaları 102 milyar 714 milyon TL, faiz hariç harcamalar ise 327 milyar 804 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: TÜİK

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

2023 Nisan ayında sanayi üretimi yıllık %1,2 azaldı.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2023 yılı Nisan ayında (yıllık);

- Madencilik ve taşocaklığı sektörü endeksi %12,2 azaldı,
- İmalat sanayi sektörü endeksi aynı kaldı
- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %4,3 azaldı.

HAZIR BETON KONYA

“Temel Sigortanız”

KONYA HAZIR BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Horozluhan Mh. Cihan Sk. No:15 42300 Selçuklu / KONYA | Tel : +90 (332) 346 03 69 - 70 | Fax: +90 (332) 346 16 12
www.konyahazirbeton.com.tr | konyahb@vicat.com.tr

Kaynak: TÜİK

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

2023 Haziran ayında tüketici güveni azaldı.

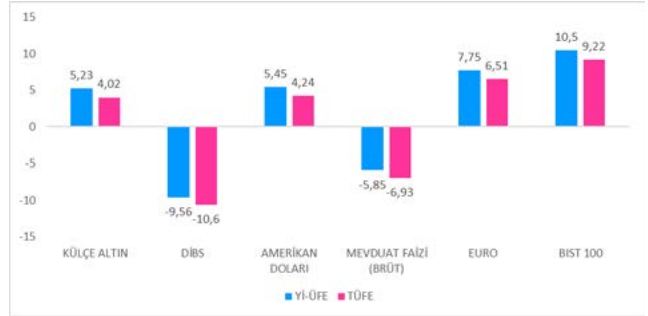
Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Mayıs ayında 91,1 iken Haziran ayında %6,5 oranında azalarak 85,1 oldu.

Tüketici Güven endeksindeki düşüş; hanenin maddi durumu, maddi durum beklentisi, genel ekonomik durum ve dayanıklı tüketim malları harcama beklentileri değerlendirmelerinin azaldığı göstermektedir.

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI

2023 Mayıs ayında finansal yatırımlar araçları arasında aylık en yüksek reel getiriyi %4,55 oranıyla külçe altında gerçekleştirdi.

TÜFE ile indirgenildiğinde DİBS %3,23, Amerikan Doları %2,19, mevduat faizi (brüt) %1,58, Euro %1,30 oranlarında yatırımcısına reel getiri sağlarken; BIST 100 endeksi %7,73 oranında yatırımcısına kaybettirdi.

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2023 Mayıs ayında imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı, bir önceki aya göre 0,6 puan artarak yüzde 76,0 seviyesinde gerçekleşmiştir.

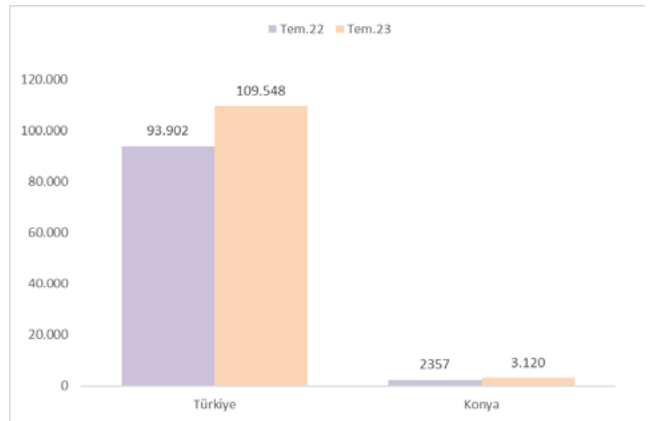
Kaynak: TÜİK

KONUT SATIŞLARI

Türkiye genelinde Mayıs ayında 113 bin 276 konut satıldı

Türkiye genelinde konut satışları Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %7,7 azalarak 113 bin 276 oldu. Konut satışlarında İstanbul 18 bin 435 konut satışı ve %16,3 ile en yüksek paya sahip oldu.

Konut satışları Ocak-Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %16,3 azalışla 482 bin 143 olarak gerçekleşti. Türkiye genelinde ipotekli konut satışları Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %6,3 azalış göstererek 27 bin 476 oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı %24,3 olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

2023 YKS Yerleřtirme Sonuçlarına Göre
Doluluk Oranımız

96,2%

Teřekkürler

KONYA EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Perakende Güven Endeksi

Haziran 2023'e göre

Konya

11,0 puan azaldı

Türkiye

7,0 puan azaldı

Temmuz 2022'ye göre

Konya

8,1 puan azaldı

Türkiye

10,5 puan azaldı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

2,3 puan kötüleşti

Mevcut stok düzeyi

0,6 puan azaldı

Satış beklentisi

31,5 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En yüksek artış: Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar sektörü (24,3 puan)
- En yüksek düşüş: Motorlu taşıtlar sektörü (18,4 puan)

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

Haziran 2023'e göre

Konya

5,0 puan azaldı

Türkiye

0,4 puan arttı

Temmuz 2022'ye göre

Konya

2,2 puan arttı

Türkiye

0,7 puan azaldı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

3,0 puan iyileşti

Geçtiğimiz 3 ayda hizmet talebi

1,0 puan iyileşti

Talep beklentisi

19,0 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En hızlı artış: Finansal hizmetler sektörü (47,3 puan)
- En yüksek düşüş: Oteller ve restoranlar sektörü (18,0 puan)

İnşaat Sektörü Güven Endeksi

Haziran 2023'e göre

Geçen aya göre;

Mevcut siparişlerin durumu

Temmuz 2022'ye göre

İstihdam beklentisi

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- Bina inşaatı sektörü 10,5 puan azaldı
- Özel inşaat faaliyetleri sektörü 8,0 puan arttı
- Bina dışı yapıların inşaatı sektörü 18,8 puan azaldı

İstihdam İzleme Bülteni (Mayıs 2023)

Mayıs 2022'ye göre

Sigortalı ücretli çalışan sayısı

Çiftçi sayısı

Esnaf sayısı

Kamu çalışanı sayısı

Dış Ticaret Bülteni (Haziran 2023)

Mayıs 2023'e göre

İhracat

İthalat

Haziran 2022'ye göre

İhracat

İthalat

- En çok ihracat Rusya'ya (%11,8)
- En çok ithalat Çin'den (%22,8)

*Endeksi olumlu etkileyen hareketler yeşil, olumsuz etkileyenler kırmızı ile gösterilmiştir.

**Konya Ticaret Odası, her ay perakende sektöründen 300, hizmetler sektöründen 300 ve inşaat sektöründen 200 firmayla yüz yüze anketler yapmaktadır. Endeksler, anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hesaplanmaktadır.

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE
www.kto.org.tr

tepav

www.tepav.org.tr

KONYA PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ

TEMMUZ-AĞUSTOS 2023

PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ TEMMUZ AYINDA GEÇEN YILA VE GEÇEN AYA KIYASLA KÖTÜLEŞTİ

Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) Temmuz 2023'te geçen aya ve geçen yıla kıyasla azalmıştır. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumuna yönelik değerlendirmeler Temmuz 2022'ye ve Haziran 2023'e göre kötüleşmiştir. Temmuz 2023'te Konya perakende sektörü güveni Türkiye genelinden daha iyi bir görünüm sergilemiştir.

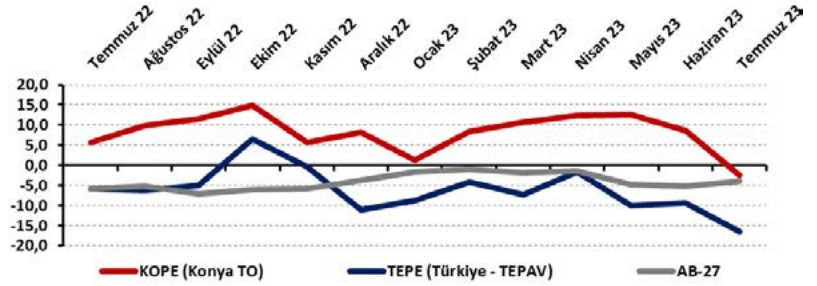
Konya'da perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

Temmuz 2023'te TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE) -16,4 puan değerini alırken, KOPE -2,4 puan değerini almıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre KOPE 8,1 puan, TEPE 10,5 puan azalmıştır. Geçen aya göre bakıldığında ise KOPE 11,0 puan, TEPE ise 7,0 puan azalış göstermiştir. Konya perakendesi Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu seyrederken, KOPE değerinin aylık azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 2,3 puanlık ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisindeki 31,5 puanlık kötüleşme belirleyici olmuştur. Diğer taraftan mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 0,6 puanlık değişim endekse olumlu yansımıştır.

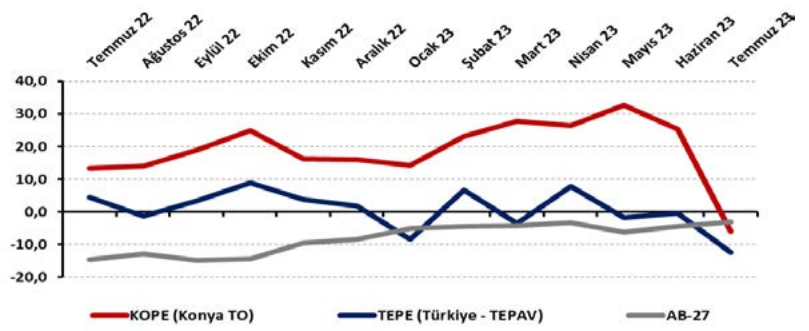
Konyalı perakendecilerin satış beklentisi geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

Temmuz 2023'te Konya'da faaliyet gösteren perakendecilerin yüzde 24,7'si önümüzdeki 3 ayda satışlarının artmasını beklerken, satışlarının düşmesini bekleyenlerin oranı yüzde 24 düzeyinde olmuştur. Satışlarında bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 51,3'tür. Gelecek 3 aydaki satış beklentileri Temmuz 2022'ye göre 19,4 puan, Haziran 2023'e göre 31,5 puan azalmıştır. Gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinde

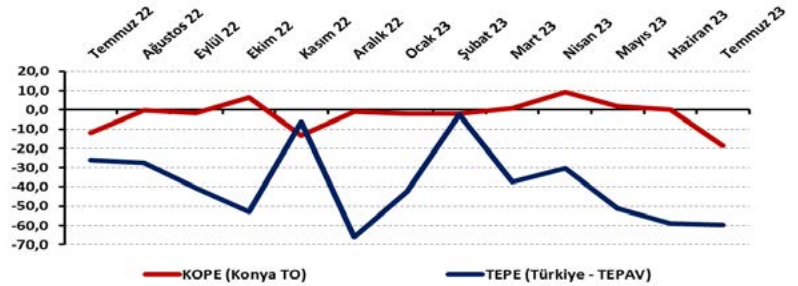
Şekil 1. KOPE ile TEPE karşılaştırılması* (Temmuz 2022 – Temmuz 2023)

Şekil 2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (Temmuz 2022 – Temmuz 2023)

Şekil 3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (Temmuz 2022 – Temmuz 2023)

Tablo 1. Konya Perakende Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-10,7	-13,9	-9,5	-6,6	-9,8	-0,1	5,8	12,0	20,6	13,7	7,8	8,7
2022	10,8	-0,5	2,6	8,4	7,8	3,2	5,7	9,8	11,5	14,9	5,7	8,1
2023	1,4	8,4	10,6	12,3	12,5	8,6	-2,4					

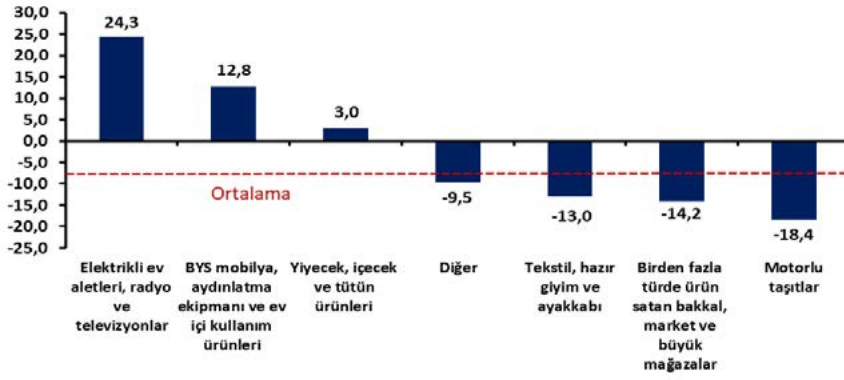
Tablo 2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	2,0	-0,9	1,6	1,7	-1,5	29,5	31,9	22,7	45,8	6,4	12,9	12,2
2022	18,9	17,0	11,7	20,7	20,9	10,5	13,3	13,9	18,8	24,9	16,2	16,0
2023	14,3	23,0	27,8	26,5	32,6	25,4	-6,1					

Tablo 3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-44,7	-63,3	-34,7	-23,0	-51,0	-37,4	-26,3	-4,7	24,7	11,7	-1,0	16,0
2022	2,0	-13,7	-6,0	-10,7	-14,7	-11,7	-12,0	-0,3	-1,7	6,3	-13,3	-1,0
2023	-2,0	-2,0	0,7	9,3	2,0	0,0	-18,7					

Şekil 4. Alt sektör bazında KOPE'nin Temmuz 2023'te bir önceki yıla göre değişimi* (puan)

Konya, Temmuz 2023'te Türkiye genelinden daha iyi, AB-27'den daha kötü performans sergilemiştir.

Konya'da perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı azaldı

Temmuz 2023'te işlerdeki toparlanma algısı geçen aya göre 18,7 puan, geçen yılın aynı ayına göre 6,7 puan azalış kaydederek -18,7 değerini almıştır. İşlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı Temmuz 2023'te yüzde 13 iken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 31,7'dir. KOPE anketine katılanların yüzde 55,3'ü ise işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişmediğini belirtmiştir.

Perakende güveni Temmuz ayında en fazla "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar" sektöründe arttı

Konya'da perakende sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Temmuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" ve "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri" sektörlerinde ortalamanın üzerinde; "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)", "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı", "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" ve "motorlu taşıtlar" sektörlerinde ise ortalamanın altında değişimler görülmüştür. "Motorlu ta-

şıtlar" sektöründe yüzde 18,4 puanlık daralma görülmektedir.

Konya perakendesinde işlerin durumu ve beklentiler geçen aya ve geçen yıla kıyasla kötümser

KOPE ve TEPE'nin denge değerleri anket soruları bazında karşılaştırıldığında Temmuz 2023'te, "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri dışındaki tüm göstergelerde KOPE'nin daha iyi bir performans sergilediği görülmüştür. "Mevcut stok düzeyi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Haziran 2023'e kıyasla olumsuz yönde değişirken, "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise artmıştır. Bir önceki yıla kıyasla bakıldığında ise "mevcut stok düzeyi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler kötüleşmiştir. "Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise azalmıştır.

Perakende güveninde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi'nden olumsuz yönde ayrıştı

Perakende güveni geçen yıla kıyasla AB-27'de 2,0 puan ve Euro Bölgesi'nde ise 2,4 puan iyileşmiştir. En fazla artış Yunanistan'da olurken, Yunanistan'ı Malta ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi takip etmiştir. Türkiye bu dönemde perakende güveninin 10,6 puanlık azalışı ile AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının gerisinde değer almıştır.

Tablo 5. AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları* (Temmuz 2022'ye göre)

Ülkeler/ (Puan)	Temmuz 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim	Temmuz 2023
Yunanistan	22,7	23,9
Malta	22,4	23,4
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	14,6	2,2
Danimarka	12,7	-4,4
Karadağ	12,2	13,1
Makedonya Cumhuriyeti	11,4	2,6
İspanya	11,4	7,3
Letonya	5,0	2,2
Hollanda	3,8	6,3
Portekiz	3,8	5,8
Arnavutluk	3,7	12,3
İtalya	3,0	12,7
Litvanya	2,8	0,0
Euro Bölgesi-20	2,4	-4,5
Hırvatistan	2,3	13,5
AB-27	2,0	-3,9
Belçika	2,0	-7,1
Sırbistan	1,6	9,6
Fransa	0,8	-8,2
Almanya	0,8	-17,6
Polonya	0,0	-3,6
Çek Cumhuriyeti	-0,5	16,0
İsveç	-1,5	-2,6
Bulgaristan	-1,6	14,1
Romanya	-5,8	3,7
Türkiye	-10,6	-16,4
Macaristan	-11,2	-16,4
Finlandiya	-12,2	-14,0
Estonya	-13,7	-7,7
Slovakya	-17,6	8,2
Avusturya	-19,5	-29,1
Slovenya	-24,2	1,7
İsveç	-41,2	-15,6

Tablo 4. KOPE ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 07/2022	KOPE (Konya) 06/2023	KOPE (Konya) 07/2023	Bir önceki aya göre değişim 07/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 07/2023	TEPE (Türkiye) 07/2023
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-4,0	-6,7	-9,0	-2,3	-5,0	-44,4
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz?	7,7	7,1	7,7	0,6	0,0	7,5
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	5,3	13,8	-11,1	-24,9	-16,4	6,3
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	13,3	25,4	-6,1	-31,5	-19,4	-12,4
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-3,0	-1,7	-4,3	-2,6	-1,3	-4,4
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	57,3	48,3	54,3	6,0	-3,0	98,5
İşlerinizin geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-12,0	0,0	-18,7	-18,7	-6,7	-59,5
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-17,0	-17,1	-20,3	-3,2	-3,3	4,7

KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

TEMMUZ-AĞUSTOS 2023

TEMMUZ AYINDA KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVENİ AZALDI

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen yılın aynı ayına göre artarken, geçen aya göre azaldı. Söz konusu aylık gelişmede, endeksi oluşturan sorulardan gelecek dönem hizmetlere olan talep beklentilerindeki 19 puanlık düşüş endekse olumsuz etki etmiştir.

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre Konya'da gerilerken, AB-27 ve Türkiye genelinde sınırlı oranda arttı

Temmuz ayında Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen yıla göre 2,2 puan artarken, geçen aya göre 5,0 puan azalarak 8,6 puan değerini almıştır. Türkiye genelini temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi ise Temmuz 2023'te 0,4 puan artarken, geçen yıla göre 0,7 puan gerilemiş ve 24,1 puan değerini almıştır. AB-27'yi temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Temmuz 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 4,1 puan azalmış, bir önceki aya göre ise 0,2 puan artarak 9,3 puan değerini almıştır.

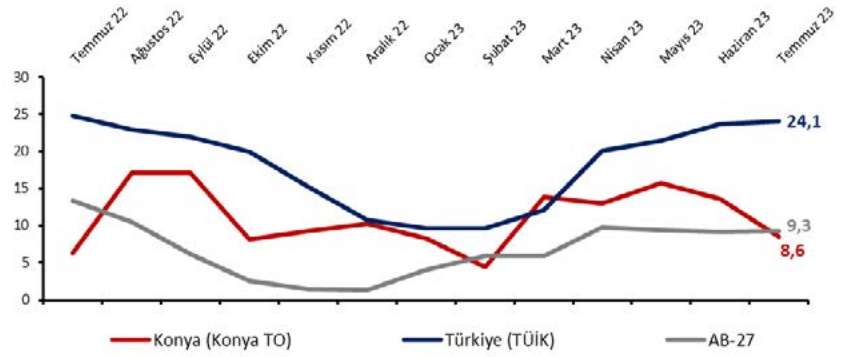
Konya hizmetler sektörünün önümüzdeki döneme ilişkin talep artışı beklentileri azaldı

Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisinin denge değeri Temmuz 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 4,3 puan artarken, bir önceki aya göre 19,0 puan azalarak 26,0 puan değerini almıştır. Diğer bir ifadeyle, Konya'da hizmetler sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 38,3'ü önümüzdeki 3 ayda verdikleri hizmetlere olan talepte artış beklerken, yüzde 12,3'ü talepte düşüş beklendiğini dile getirmiştir.

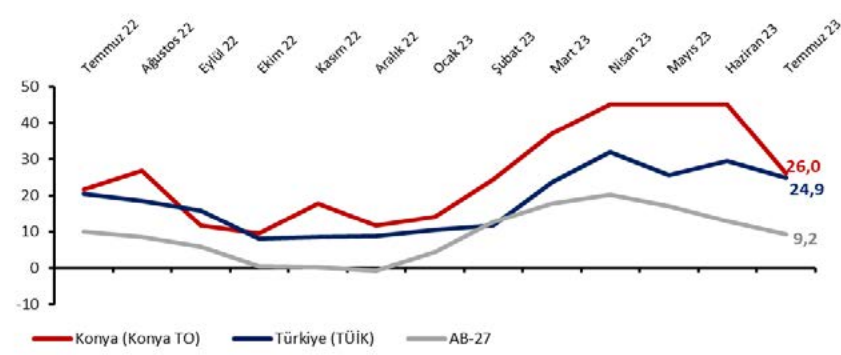
Geçen yıla göre güven endekslerindeki en hızlı artış finansal hizmetler sektöründe gerçekleşti

Temmuz ayında Konya'da hizmetler sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, sektörel güvenin "yayımcılık faaliyetleri", "hizmet faaliyetleri", "posta ve telekomünikasyon hizmetleri" ve "oteller ve restoranlar" sektörleri dışında tüm sektörlerde arttığı, "finansal hizmetler" sektöründe ise

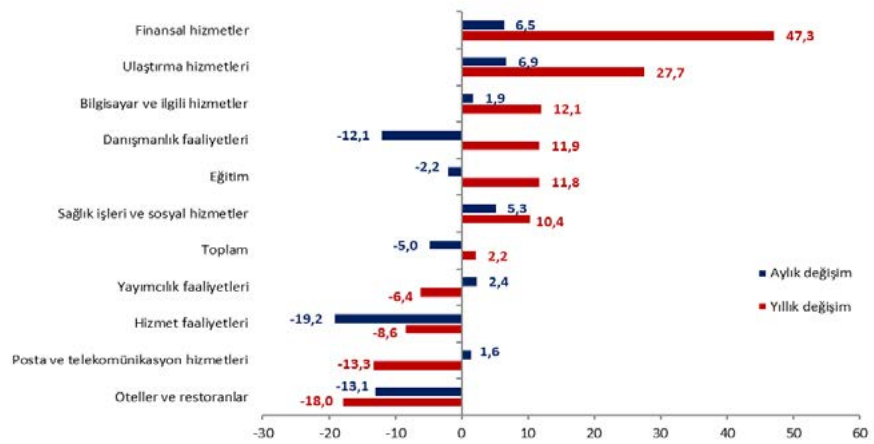
Şekil 1. Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırması* (Temmuz 2022 - Temmuz 2023)

Şekil 2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı - %azaldı) (Temmuz 2022-Temmuz 2023)

Şekil 3. Alt sektörler bazında endeksin Temmuz 2023'te bir önceki yıla ve aya göre değişimi (puan)

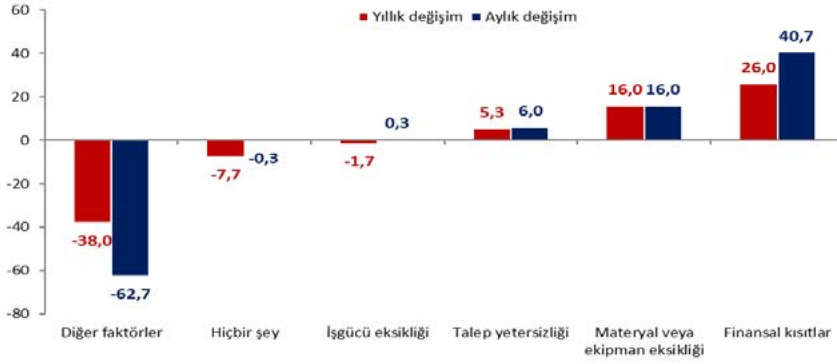
Tablo 1. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-20,9	-10,4	-12,9	-11,4	-11,0	2,6	15,7	29,7	38,9	16,3	10,4	-2,8
2022	13,6	8,8	3,4	9,8	6,2	10,1	6,3	17,1	17,1	8,2	9,3	10,3
2023	8,2	4,4	13,9	13,0	15,8	13,6	8,6					

Tablo 2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	11,3	22,3	28,3	14,4	33,0	50,7	49,7	41	18	-7	9,7	-2,7
2022	37,3	41,7	34,7	36,3	31,3	24,0	21,7	26,7	11,7	9,3	17,7	11,7
2023	14,0	24,3	37,0	45,0	45,0	45,0	26,0					

Şekil 4. Faaliyetleri kısıtlayan temel etkenlerin Temmuz 2023'te bir önceki yıla ve aya göre değişimi (puan)

45 puanın üzerinde artış gerçekleştiği görülmektedir. Diğer yandan geçen yıla göre 18,0 puan gerileme ile en olumsuz görünüme sahip olan "oteller ve restoranlar" sektörü geçen aya göre gerçekleşen değişimde de 13,1 puan ile güveni en fazla gerileyen sektörlerden biri olmuştur. "Hizmet faaliyetleri" 19,2 puan gerileme ile geçen aya göre en olumsuz görünüme sahip sektör olurken "ulaştırma hizmetleri" 6,9 puan ile en olumlu görünüme sahip sektör olmuştur.

Temmuz ayında geçen yıla göre talep yetersizliği, materyal ve ekipman eksikliği ve finansal kısıtların faaliyetlerini kısıtladığını belirtenlerin oranı arttı

Konya'da hizmetler sektöründeki firmaların faaliyetlerini kısıtlayan faktörlere ilişkin değerlendirmeleri geçen yıla göre karşılaştırıldığında, talep yetersizliği, materyal ve ekipman eksikliği ve finansal kısıtları belirtenlerin oranında geçen yıla göre artış gözlenirken, işgücü eksikliği ve diğer faktörleri belirtenlerin oranı azalmıştır. Değişimler geçen aya göre karşılaştırıldığında ise, finansal kısıtların belirtilme oranındaki 40,7 puanlık artış dikkat çekmektedir.

Temmuz ayında değerlendirme anketine katılan firmaların yüzde 55,5'i finansal koşullar, yüzde 17,7'si materyal ve ekipman eksikliği, yüzde 15,0'i talep yetersizliği, yüzde 2,0'si iş gücü eksikliğinin faaliyetlerini kısıtladığını belirtmiştir. Faaliyetlerini kısıtlayıcı faktör olmadığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 10,0'dur.

Konya hizmetler sektörünün istihdama beklentileri Türkiye genelinden olumsuz ayrışıyor

Konya ve Türkiye geneli, Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Anketi sorularının denge değerleri bazında karşılaştırıldığında, Temmuz ayında geçtiğimiz döneme yönelik değerlendirmelerde Konya'da olumsuz değerlendirmelerin Türkiye'ye kıyasla daha ağırlıkta olduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan, gelecek döneme ilişkin hizmetlere olan talep beklentilerinin Konya'da Türkiye genelinden daha güçlü olduğu ancak, bunun istihdam tahminlerine aynı ölçüde yansımadağı görülmektedir. Nitekim, geçtiğimiz üç ayda çalışan sayısı değerlendirmelerinde de Konya'da olumsuz görüşlerin ağırlıkta olduğu görülürken gelecek üç ayda toplam çalışan sayısının artış beklentileri Türkiye genelinde belirgin bir şekilde daha yüksektir. Gelecek üç ayda satış fiyatlarındaki artış beklentileri ise hem Türkiye genelinde yüksektir.

Temmuz ayında Hizmetler Sektörü Güven Endeksindeki yıllık değişimlerde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarına yakın seyretti

AB ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi değerleri karşılaştırıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre 11 ülkede yükseldiği; bölge ortalamalarının da Euro Bölgesi'nde 3,7 puan, Türkiye'de 3,9 puan, AB-27'de ise 4,1 puan gerilediği görülmüştür.

Tablo 4. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Haziran 2022'ye göre)

Ülkeler/ (Puan)	Temmuz 2022'ye göre Hizmetler Sektörü Güven Endeksi'ndeki Değişim	Temmuz 23
Yunanistan	27,9	47,1
Karadağ	9,5	33,9
Bulgaristan	5,6	18,3
Makedonya	5,6	15,6
Sırbistan	2,9	4,6
Litvanya	2,8	3,5
İspanya	2,5	18,
İtalya	1,9	12,
Arnavutluk	1,6	32,5
Polonya	1,5	-4,5
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	1,0	15,8
Romanya	-0,8	9,
Danimarka	-2,7	6,7
Letonya	-3,2	0,9
Malta	-3,2	34,3
Euro Bölgesi-19	-3,7	9,9
Slovenya	-3,7	14,8
Türkiye	-3,9	28,3
AB-27	-4,1	9
Almanya	-4,7	8,8
Çek Cumhuriyet	-6,2	23
Estonya	-6,3	-3,6
Hollanda	-7,6	3,3
Slovakya	-8,0	4,7
Fransa	-8,3	4,5
Portekiz	-8,5	16,3
Finlandiya	-10,6	0,7
Hırvatistan	-10,9	22,9
Avusturya	-13,0	1,5
Belçika	-15,8	1,1
Macaristan	-16,0	-12,4
İsveç	-17,3	9,4
İrlanda	*	*

Tablo 3. Soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 07/2022	Konya (Konya TO) 06/2023	Konya (Konya TO) 07/2023	Bir önceki aya göre değişim 07/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 07/2023	Türkiye (TÜİK) 07/2023
Geçtiğimiz üç ayda işleriniz nasıl değişti?	-2,0	-2,7	0,3	3,0	2,3	23,6
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talep nasıl değişti?	-0,7	-1,7	-0,7	1,0	0,0	23,7
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	21,7	45,0	26,0	-19,0	4,3	24,9
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	-3,0	0,0	-3,3	-3,3	-0,3	15,4
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	4,0	2,0	2,0	0,0	-2,0	22,3
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlerin fiyatlarının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	56,7	35,0	50,0	15,0	-6,7	42,6
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde (hizmet satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?	3,0	-4,0	-0,7	3,3	-3,7	

KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

TEMMUZ-AĞUSTOS 2023

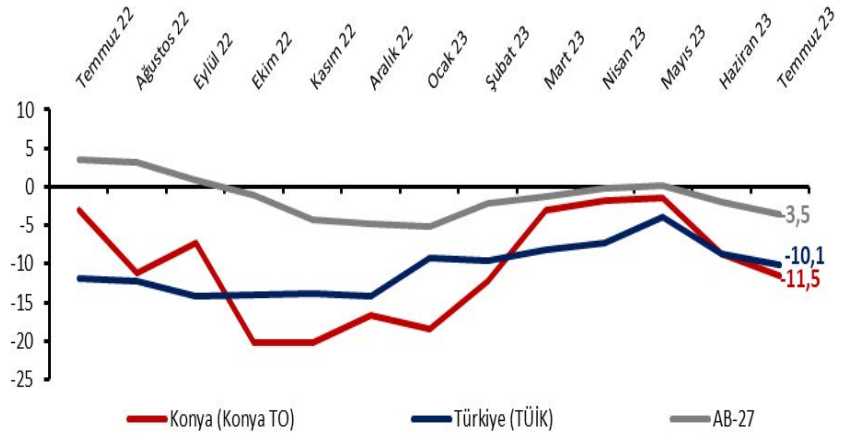
TEMMUZ AYINDA KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVENİNİ AZALDI

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, 2023 yılı Temmuz ayında geçen yıla göre 8,5 puan, bir önceki aya göre 2,8 puan azalarak -11,5 puan değerini almıştır. Söz konusu değişimde Haziran ayına göre mevcut dönem siparişlerinin ve gelecek dönem istihdama yönelik beklentilerin zayıflaması etkili olmuştur. Diğer yandan endeks, Eylül 2021'den bu yana olumsuz algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler almakta olup, Temmuz ayında Türkiye genelinden daha düşük bir seviyeye gerilemiştir.

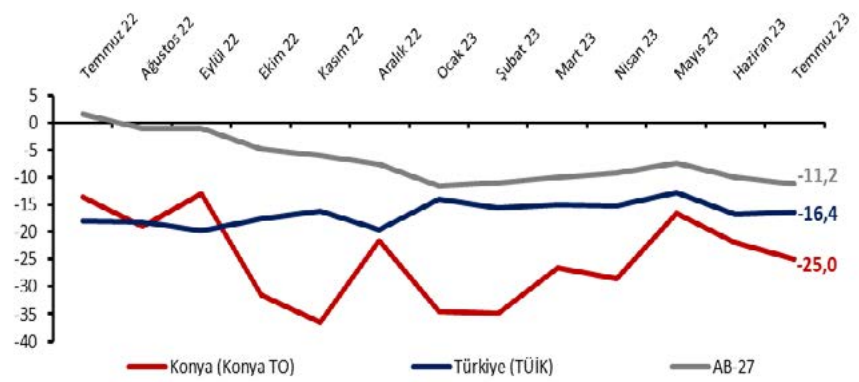
İnşaat sektörü güven endeksleri Konya, Türkiye ve AB-27'de geriledi

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, Temmuz 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 8,5 puan, bir önceki aya göre 2,8 puan azalarak -11,5 puan değerini almıştır. Diğer taraftan, Temmuz 2023'te Türkiye genelini temsil eden inşaat sektörü güven endeksi -10,1 puan, AB-27'yi temsil eden güven endeksi ise -3,5 puan değerini almıştır. Temmuz ayında inşaat sektörü güven endeksi Konya, Türkiye ve AB-27'de gerilemiştir. Endeksler, Türkiye genelinde Temmuz 2020, Konya'da ise Eylül 2021'den sonra kötümser algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler alırken, AB-27'de ise Mayıs 2023 dışında Ekim 2022'den bu yana negatif değerlidir.

Şekil 1. İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırılması* (Temmuz 2022 - Temmuz 2023)

Şekil 2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı) (Temmuz 2022 - Temmuz 2023)

Tablo 1. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-15,0	-10,3	-9,0	-4,3	18,3	1,25	1,5	0,3	-9,8	-24	-13,8	-27,3
2022	-8,5	-8,5	-7,5	-12,0	-8,8	-6,0	-3,0	-11,3	-7,3	-20,3	-20,3	-16,8
2023	-18,5	-12,3	-3,0	-1,8	-1,5	-8,8	-11,5					

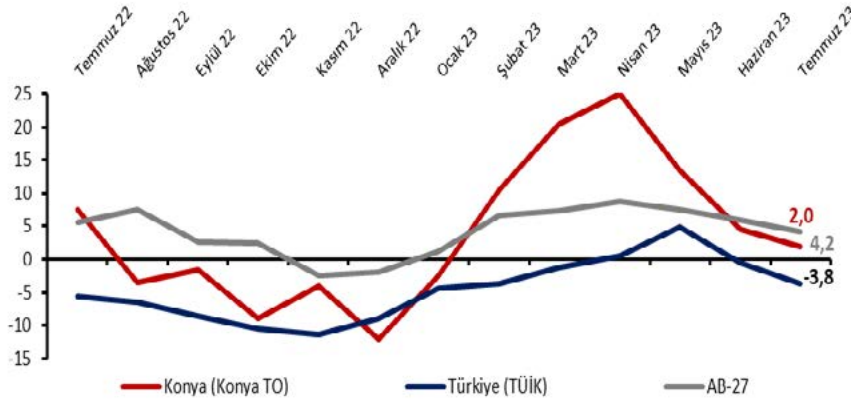
Tablo 2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-34,5	-34,0	-42,0	-33,0	-1,0	-14,0	-5,5	0,5	-14,6	-32,0	-26,0	-44,5
2022	-30,0	-26,0	-32,0	-29,5	-26,5	-18,0	-13,5	-19,0	-13,0	-31,5	-36,5	-21,5
2023	-34,5	-35,0	-26,5	-28,5	-16,5	-22,0	-25,0					

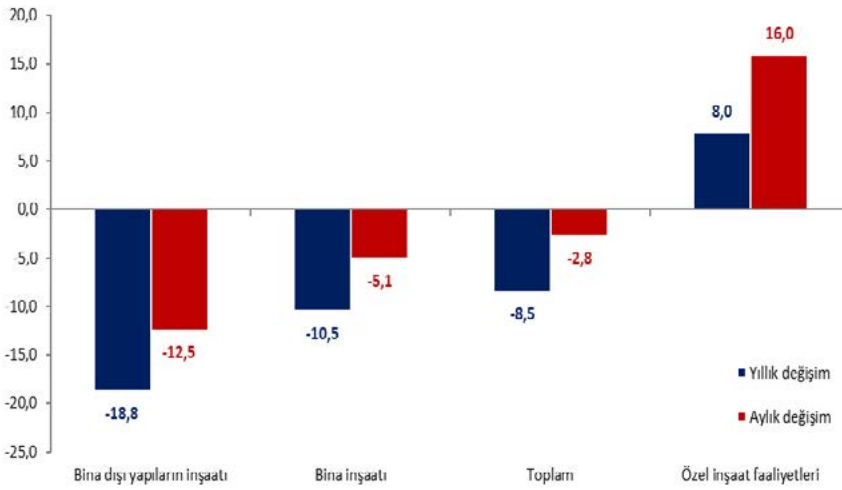
Tablo 3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	4,5	13,5	24,0	24,5	37,5	16,5	8,5	0,0	-5,0	-16,0	-1,5	-10,0
2022	13,0	9,0	17,0	5,5	9,0	6,0	7,5	-3,5	-1,5	-9,0	-4,0	-12,0
2023	-2,5	10,5	20,5	25,0	13,5	4,5	2,0					

Şekil 3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* [% arttı - % azaldı](Temmuz 2022 - Temmuz 2023)

Şekil 4. Alt sektörler bazında endeksin Temmuz 2023'te bir önceki aya ve yıla göre değişimi (puan)

Tablo 4. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 07/2022	Konya (Konya TO) 06/2023	Konya (Konya TO) 07/2023	Bir önceki aya göre değişim 07/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 07/2023	Türkiye (TÜİK) 07/2023
Geçtiğimiz üç ayda inşaat (yapma) faaliyetleriniz nasıl değişti?	2,0	8,5	-3,0	-11,5	-5,0	2,7
Mevcut siparişlerinizin (mevsim normallerine göre) ne durumda olduğunu düşünüyorsunuz?	-13,5	-22,0	-25,0	-3,0	-11,5	-16,4
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	7,5	4,5	2,0	-2,5	-5,5	-3,8
Gelecek üç ayda satış fiyatlarınızın ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	33,5	58,5	45,5	-13,0	12,0	29,0
Gelecek üç ayda şirketinizin yaptığı işlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	36,5	44,0	2,0	-42,0	-34,5	
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	4,0	4,0	0,5	-3,5	-3,5	
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde nasıl bir gelişme oldu?	-7,5	12,0	-7,0	-19,0	0,5	

Mevcut siparişlerin mevsim normallerinin üstünde olduğuna yönelik değerlendirmeler azalırken...

Konya inşaat sektörünün mevcut sipariş durumuna yönelik değerlendirmelerin dağılımından hesaplanan denge değeri geçen yılın aynı dönemine göre 11,5 puan, geçen aya göre 3,0 puan azalarak -25,0 değerini almıştır. Mevcut siparişlerin durumuna yönelik değerlendirmeler geçen yıla göre AB-27'de gerilemiş, Türkiye de ise sınırlı da olsa iyileşmiştir.

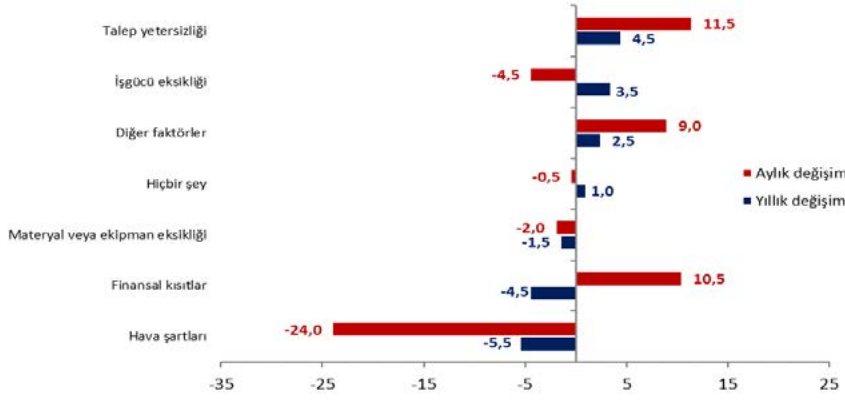
...gelecek üç ayda çalışan sayısının artacağını bekleyenlerin sayıları da geriliyor

Önümüzdeki üç aydaki çalışan sayısı beklentilerinin dağılımından hesaplanan denge değeri Temmuz 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 5,5 puan, geçen aya göre 2,5 puan azalarak 2,0 puan olmuştur. İlgili alt endekste yıl başından bu yana gözlenen iyileşme eğilimi Mayıs ayı itibarıyla tersine dönmüş ancak Temmuz ayında da pozitif değerler imaj ettiği olumlu görünüm korunmuştur. Geçen aya göre değerlendirildiğinde, önümüzdeki döneme ilişkin çalışan sayısı beklentisinin AB-27'de ve Türkiye genelinde de azaldığı gözlenmektedir.

Temmuz ayında bina inşaatı ve bina dışı yapıların inşaatı sektörlerinde aylık ve yıllık olarak güven azaldı

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksinde alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Temmuz 2023'te geçen aya ve geçen yılın aynı dönemine göre "özel inşaat faaliyetleri" dışındaki diğer alt sektör faaliyetlerinde sektörel güvenin gerilediği gözlenmektedir. "Bina inşaatı" ve

Şekil 5. İnşaat faaliyetlerini kısıtlayan temel etkenlerin Temmuz 2023'te bir önceki aya ve yıla göre değişimi (puan)

"bina dışı yapıların inşaatı" alt sektörlerine ait endekslerde sırasıyla 10,5 ve 18,8 puanlık yıllık düşüşler dikkat çekmektedir.

Temmuz ayında talep yetersizliğinin kısıtlayıcı olduğu değerlendirmeleri güçlendi

Konya'da inşaat sektörü firmalarının faaliyetlerini kısıtlayan faktörler incelendiğinde, Temmuz 2023'te firmaların yüzde 34,0'ü finansal kısıtları, yüzde 25,5'i talep yetersizliğini, yüzde 5,0'i işgücü eksikliğini, yüzde 3,0'ü hava şartlarını, yüzde 0,5'i ise materyal ve ekipman eksikliğini neden göstermektedir. Diğer taraftan, söz konusu değerlendirmeler geçen yıla göre kıyaslandığında talep yetersizliği ve işgücü eksikliğini belirtenlerin oranı artarken, materyal ve ekipman eksikliği, finansal kısıtlar ve hava şartlarını belirtenlerin oranı gerilemiştir. Yıllık değişime göre talep yetersizliğinin kısıtlayıcı olduğu değerlendirmesi yüzde 4,5 oranında artarken, hava şartları yüzde 5,5 oranında gerilemiştir.

Konya inşaat sektöründe gelecek dönem istihdam ve satış fiyatında artış beklentileri Türkiye genelinden daha güçlü

Konya ve Türkiye inşaat sektörü güven endeksleri soru bazında karşılaştırıldığında, Konya'da geçmiş dönem inşaat faaliyetleri ve mevcut siparişlere ilişkin değerlendirmelerin Türkiye geneline kıyasla daha kötümser olduğu gözlenmektedir. Diğer yandan, gelecek dönem istihdam ve satış fiyatında artış beklentileri daha güçlüdür. Konya özelinde ise, en olumsuz görünüm mevcut siparişlere yönelik iken, en güçlü artış beklentisi ise gelecek üç ayda satış fiyatlarına ilişkindir.

Temmuz ayında İnşaat Sektörü Güven Endeksi geçen yıla kıyasla Türkiye'de yükselirken Avrupa Birliği'nde geriledi

Eurostat tanımına göre AB ülkeleri ve Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endekslerinin yıllık değişimleri karşılaştırıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre 16 ülkede artarken kalan tüm ülkelerde gerilediği, bölge ortalamalarındaki değişimin de Euro Bölgesi'nde -6,5 puan, AB-27'de ise -7,1 puan düzeylerinde gerçekleştiği görülmüştür. Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi değişimi 1,8 puan değişim ile bölge ortalamalarının üstündedir.

Tablo 5. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi (Temmuz 2022'ye göre)

Ülkeler/ (Puan)	Temmuz 2022'ye göre değişim	Temmuz 23
Yunanistan	26,5	-6,8
Karadağ	15,0	3,5
Hırvatistan	12,5	17,7
Bulgaristan	11,5	-2,2
İspanya	11,0	15
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	9,8	-8
Arnavutluk	7,2	-3,9
Romanya	5,9	-1,3
Portekiz	4,9	1,4
Litvanya	3,9	-9,2
Danimarka	3,8	-7,6
Polonya	2,2	-18,1
Makedonya	2,1	-7,8
Türkiye	1,8	-10,1
İtalya	1,4	10,
Letonya	1,0	-6,
Sırbistan	-0,2	-5,1
Slovakya	-1,0	-1,5
Slovenya	-3,4	17,9
Fransa	-6,1	-1,4
Euro Bölgesi-19	-6,5	-0,7
AB-27	-7,1	-3,5
Belçika	-12,2	-2,5
Finlandiya	-13,5	-31,5
Çek Cumhuriyeti	-14,3	-16,9
Hollanda	-15,5	3,9
Almanya	-16,5	-11,7
Malta	-16,9	-11,7
Macaristan	-17,5	-14,6
Avusturya	-18,2	-6,7
Estonya	-19,4	-18,6
Lüksemburg	-20,8	1,9
İsveç	-38,2	-28,7
Yunanistan	26,5	-6,8
İrlanda	*	*

MAYIS AYINDA KONYA İSTİHDAMI 3 BİN 680 ARTTI

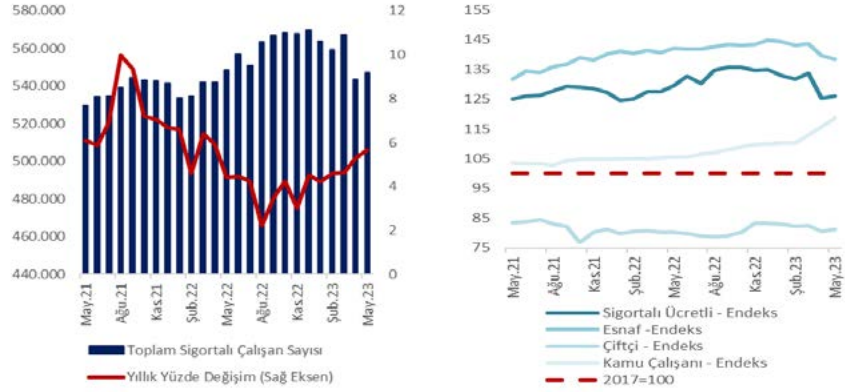
Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayınlanan Mayıs ayı kayıtlı istihdam istatistiklerine göre, Konya'da toplam sigortalı çalışan sayısı geçen yılın aynı ayına göre bin 252 (yüzde 0,2) azalarak 547 bin 210 olmuş, geçen aya göre ise 3 bin 680 (yüzde 0,7) artış gerçekleşmiştir. İlgili dönemde Türkiye genelinde yıllık artış oranı yüzde -2,0 düzeyinde olup toplam sigortalı çalışan sayısı bir önceki aya göre 57 bin 813 artarak 22,4 milyon olmuştur. Konya'da çalışan sınıfı ayrımı incelendiğinde, istihdamın geçen aya göre esnaf grubu dışında diğer gruplarda artış gözlenmektedir. Mayıs ayında geçen aya göre sigortalı ücretli istihdamında yüzde 0,5, çiftçi grubunda yüzde 0,9, kamu çalışanı grubunda yüzde 2,7'lik artışlar yaşanırken, esnaf grubunda yüzde 0,9'luk azalış olmuştur (Şekil 1). Diğer taraftan, Türkiye'de 7. sırada yer alan Konya'da faaliyet gösteren iş yeri sayısı Mayıs 2022'ye kıyasla yüzde 2,6 oranında artış göstererek 52 bin 364'e ulaşmıştır. Bu dönemde, kadın istihdamı yüzde 0,4 artarak 87 bin 597'ye yükselmiş ve toplam istihdamdaki payı yüzde 24,4'ten yüzde 25,2'ye çıkmıştır.

Konya'da sigortalı ücretli istihdamı yıllık olarak 9 bin 815 azaldı

SGK verilerine göre Mayıs 2023'te sigortalı ücretli (4/a) çalışanların sayısı Türkiye genelinde 15 milyon 921 bin, Konya'da ise 347 bin 653 olmuştur. Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e sigortalı ücretli çalışan sayısı Türkiye'de 765 bin 915 (yüzde 4,6), Konya'da ise 9 bin 815 (yüzde 2,7) azalmıştır. Konya'da sigortalı ücretli istihdamı artışları 2022 yılı boyunca Türkiye genelinden düşük seyrederken, 2023 yılı ilk beş ayında Türkiye genelinin üzerinde bir artış gerçekleşmiştir (Tablo 1 ve Şekil 2).

Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e sigortalı ücretli çalışan sayısı 6 ilde artmıştır. Konya, yüzde 2,7'lik azalış oranı ile sigortalı ücretli çalışan sayısı değişiminde 16'ncı il olmuştur. Konya, Mayıs ayında

Şekil 1. Konya'da Toplam Sigortalı Çalışan Sayısı ve Değişimler

Tablo 1. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 - Mayıs 2023)

	Mayıs 2023	Nisan 2023	Mayıs 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Sigortalı Ücretli Çalışan - Konya	347.653	345.955	357.468	1.698	-9.815	0,5	-2,7
Sigortalı Ücretli Çalışan - Türkiye	15.921.652	16.001.328	16.687.567	-79.676	-765.915	-0,5	-4,6

Şekil 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2021 - Mayıs 2023)

Tablo 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 - Mayıs 2023)

	Mayıs 2023	Nisan 2023	Mayıs 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan - Konya	87.597	90.044	87.281	-2.447	316	-2,7	0,4
Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan - Türkiye	5.321.747	5.442.815	5.380.785	-121.068	-59.038	-2,2	-1,1

sigortalı ücretli çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 7'inci sıradadır.

Mayıs 2023'te Konya'da sigortalı ücretli kadın istihdamı 87 bin 597 oldu; yıllık artışlar Türkiye genelinde üzerinde seyrediyor

Mayıs 2023'te sigortalı ücretli (4/a) kadın çalışan sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 5,3 milyon, Konya'da ise 87 bin 597 olmuştur. Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı Türkiye'de 59 bin 038 (yüzde 1,1) azalırken, Konya'da ise 316 (yüzde 0,4) artmıştır. Konya'da kayıtlı kadın istihdam artışları Türkiye geneline kıyasla daha yüksek seyretmekte olup toplam istihdam içerisinde kadın çalışanların payı Mayıs 2022'de yüzde 24,4 iken Mayıs 2023'te 25,2'ye yükselmiştir. İlgili oranlar Türkiye genelinde, sırasıyla, yüzde 32,2 ve 33,4'tür (Tablo 2 ve Şekil 3).

Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı değişiminde Konya, yüzde 0,4'lük artış oranı ile sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı artan 28 il arasında kadın çalışan sayısı en hızlı artan 24'nci ildir. Konya, Mayıs ayında sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 12'nci sıradadır.

Konya'da esnaf sayısı geçen yılın Mayıs ayına göre 2 bin 125 azaldı

SGK verilerine göre Mayıs 2023'te kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf (4/b) sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 2,5 milyon olurken, Konya'da 75 bin 075 olmuştur. Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e kayıtlı esnaf sayısında Türkiye'de 46 bin 546 (yüzde 1,8), Konya'da 2 bin 125 (yüzde 2,8) azalış gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ve Konya'da 2021 yılı sonu itibarıyla esnaf sayısının artışında gözlenen ivme kaybı, son iki ayda düşüş olarak gerçekleşmiştir (Tablo 3 ve Şekil 4). Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı değişiminde Konya, yüzde 2,8'lik azalış oranı ile esnaf sayısı değişiminde 26'ncı olmuştur. Konya, Nisan ayında kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı en fazla olan iller arasında 6'nci sırada yer almıştır.

Konya'da kayıtlı çiftçi sayısı yıllık olarak 465 arttı

Mayıs 2023'te tarım sektöründe çalışan kayıtlı çiftçi (4/b) sayısı Türkiye genelinde geçen yılın aynı dönemine göre

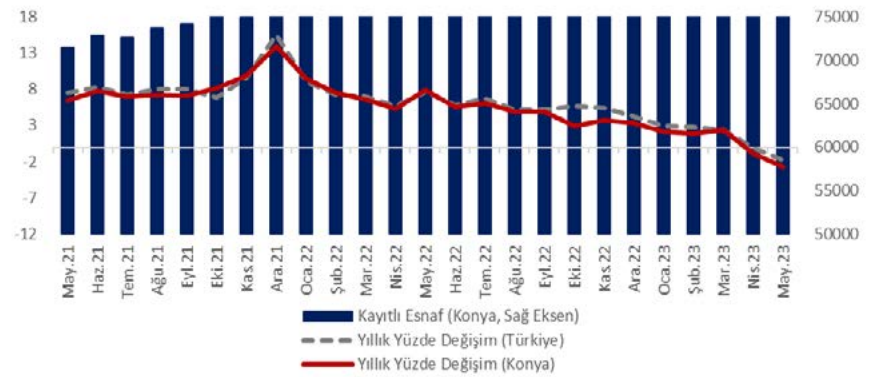
Şekil 3. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2021 – Mayıs 2023)

Tablo 3. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 – Mayıs 2023)

	Mayıs 2023	Nisan 2023	Mayıs 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kayıtlı Esnaf - Konya	75.075	75.759	77.200	-684	-2.125	-0,9	-2,8
Kayıtlı Esnaf - Türkiye	2.520.314	2.537.972	2.566.860	-17.658	-46.546	-0,7	-1,8

Şekil 4. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2021 – Mayıs 2023)

Tablo 4. Kayıtlı Çiftçi (Tarım, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 – Mayıs 2023)

	Mayıs 2023	Nisan 2023	Mayıs 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kayıtlı Çiftçi - Konya	33.633	33.337	33.168	296	465	0,9	1,4
Kayıtlı Çiftçi - Türkiye	496.403	477.486	489.801	18.917	6.602	4,0	1,3

Şekil 5. Kayıtlı Çiftçi (Tarım, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 – Mayıs 2023)

yüzde 1,3 artarak 496 bin 403 olmuştur. Konya'da ise yüzde 1,4 artış göstererek 33 bin 633 olarak gerçekleşmiştir. Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e kayıtlı çiftçi sayısı Türkiye'de 6 bin 602 (yüzde 1,3), Konya'da 465 (yüzde 1,4) artmıştır.

Konya, Mayıs ayında kayıtlı çiftçi sayısı en fazla olan iller arasında 33 bin 633 çiftçi ile ilk sırada yer almıştır. Konya'da kayıtlı çiftçiler Mayıs 2023 verilerine göre Türkiye genelindeki kayıtlı çiftçilerin yüzde 6,7'sini oluşturmaktadır.

Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e kayıtlı çiftçi sayısı değişiminde Konya, yüzde 0,3'lük artış oranı ile kayıtlı çiftçi sayısı artan 53 il arasında en yüksek artışın gerçekleştiği 41'inci il olmuştur.

Konya'da kamu çalışan sayısı yıllık olarak 10 bin 223 arttı

SGK verilerine göre Mayıs 2023'te kamu çalışanlarının (4/c) sayısı Türkiye genelinde 3,5 milyon iken, Konya'da 90 bin 849 olarak gerçekleşmiştir. Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e kamu çalışanı sayısı Türkiye'de 341 bin 590 (yüzde 10,7), Konya'da 10 bin 223 (yüzde 12,7) artmıştır. Konya'da kamu sektöründe çalışan sayılarında artış Haziran 2022'den hızlanmış, Mayıs 2023'te ise en üst seviyesine ulaşmıştır (Tablo 5 ve Şekil 6).

Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e kamu çalışanı sayısı değişiminde Konya, yüzde 12,7'lik artış oranı ile kamu çalışanı sayısı artan 80 il arasında kamu çalışanı sayısı en hızlı artan 25'inci il olmuştur. Türkiye genelinde kamu çalışanı sayısı en fazla olan iller arasında Konya 5'inci sıradadır.

Konya'da iş yeri sayısındaki yıllık artış 1 bin 320'dir

Konya'da kayıtlı iş yerlerinin Türkiye toplamındaki payı yüzde 2,5'tir. Mayıs 2023 itibarıyla iş yeri sayısı Türkiye genelinde yıllık olarak 17 bin 999 (yüzde 0,9) azalarak 2,0 milyon olurken, Konya'da bin 320 (yüzde 2,6) artmıştır. Konya'da kayıtlı iş yerlerinin 2023 yılında genel bir gerileme eğiliminde olduğu, Mayıs 2023'te ise bir önceki aya göre 617 arttığı görülmektedir (Tablo 6 ve Şekil 7).

Mayıs 2022'den Mayıs 2023'e iş yeri sayısı değişiminde Konya, yüzde 2,6'lık artış oranı ile işyeri sayısı artan 31 il arasında iş yeri sayısı en fazla olan iller arasında 7'inci sırada bulunmaktadır.

Tablo 5. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 – Mayıs 2023)

	Mayıs 2023	Nisan 2023	Mayıs 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kamu Çalışanı - Konya	90.849	88.479	80.626	2.370	10.223	2,7	12,7
Kamu Çalışanı - Türkiye	3.537.544	3.401.314	3.195.954	136.230	341.590	4,0	10,7

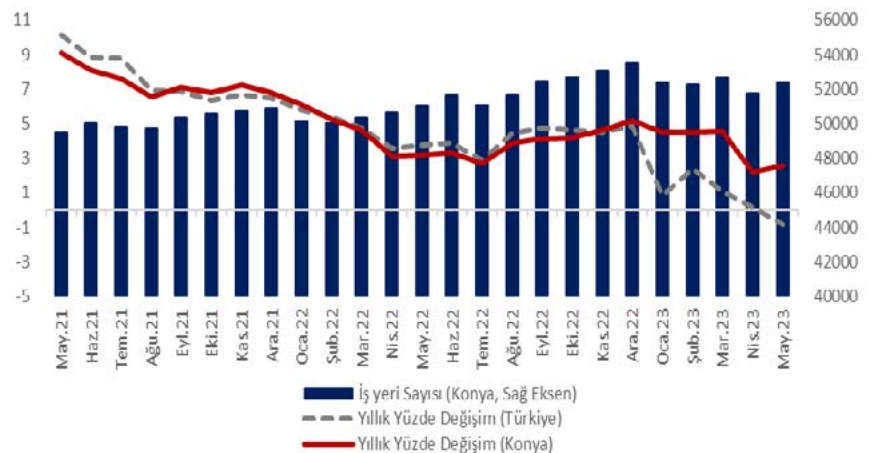
Şekil 6. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2021 – Mayıs 2023)

Tablo 6. İş Yeri Sayısı (4/a), Konya ve Türkiye (Mayıs 2022 – Mayıs 2023)

	Mayıs 2023	Nisan 2023	Mayıs 2022	Aylık Değişim (İş Yeri Sayısı)	Yıllık Değişim (İş Yeri Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
İş Yeri Sayısı - Konya	52.364	51.747	51.044	617	1.320	1,2	2,6
İş Yeri Sayısı - Türkiye	2.096.659	2.102.282	2.114.658	-5.623	-17.999	-0,3	-0,9

Şekil 7. İş Yeri Sayısı (4/a), Konya ve Türkiye (Mayıs 2021 – Mayıs 2023)

HAZİRAN AYINDA İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANINDAKİ DÜŞÜŞ 54 PUANA ULAŐTI

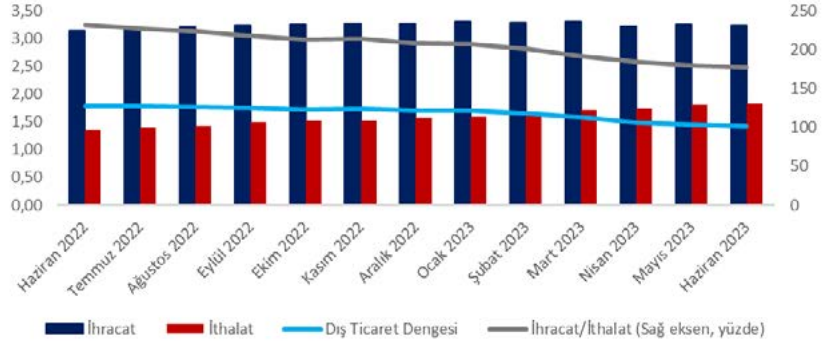
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Özel Ticaret Sistemine göre yayımlanan Dış Ticaret İstatistiklerine göre, Haziran 2023'te Konya'nın ihracatı 264,8 milyon dolar, ithalatı ise 145,3 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Yıllıklandırılmış verilere bakıldığında, dış ticaret fazlasının 1,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği, ihracatın ithalatı karşılama oranının ise Haziran 2022'ye göre 54 puan azalarak yüzde 177'ye gerilediği görülmektedir. Diğer taraftan Türkiye geneline bakıldığında, Haziran 2023 itibarıyla yıllık ihracat gelirleri ithalat harcamalarının yüzde 66'sını karşılarken ve dış ticaret açığı 117,3 milyar düzeyinde gerçekleşmiştir (Şekil 1 ve Tablo 1).

Konya'da ihracat Mayıs 2023'te 270,3 milyon dolar seviyesinde iken 2023 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre 5,5 milyon dolar, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 14,2 milyon dolar azalarak 264,8 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Haziran ayında yıllıklandırılmış ihracatın yıllık yüzde değişimi yüzde 3,2'olup ihracattaki ivme kaybının devamına işaret etmektedir (Şekil 2 ve Tablo 2 ve 3).

Konya'da ithalat bir önceki aya göre 41,6 milyon dolar azaldı

Mayıs 2023'te 187 milyon dolar seviyesinde olan ithalat rakamları, Haziran 2023'te bir önceki aya göre 41,7 milyon dolar azalırken, geçen yılın aynı ayına göre ise 21,7 milyon dolar artarak 145,3 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Haziran ayında da ilk beş aya benzer olarak ithalat geçen yılın üzerinde seyretmiştir (Şekil 3, Tablo 4 ve 5).

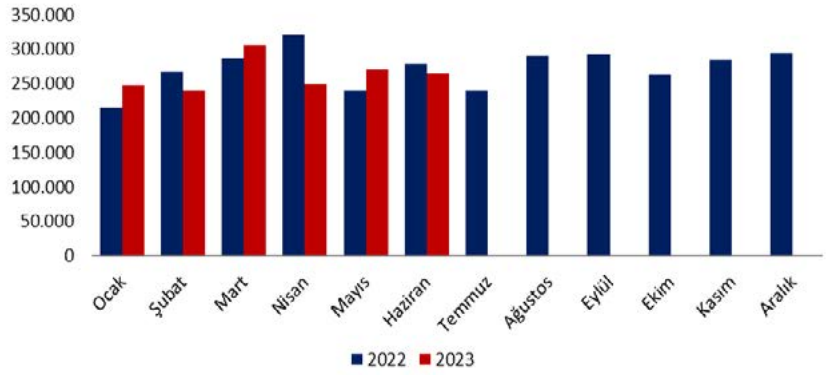
Şekil 1. Konya'da Dış Ticarete İlişkin Temel Eğilimler (yıllıklandırılmış, milyar \$)

Tablo 1. Türkiye - Konya Karşılaştırmalı Dış Ticaret İstatistikleri (yıllıklandırılmış, Haziran 2022 - Haziran 2023)

	İhracat (milyar \$)	İthalat (milyar \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	İhracat Değişim (%)	İthalat Değişim (%)
Türkiye	229.946	347.281	-117.335	577.228	66,2%	-0,9%	-12,9%
Konya	3.243	1.828	1.415	5.071	177%	3,2%	34,8%

Şekil 2. Aylara Göre Konya'nın İhracatı 2022-2023 (1000\$)

Tablo 2. Aylara Göre Konya'nın İhracatı (1000\$)

İhracat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	215.520	268.040	287.417	319.834	240.611	278.989	240.473	290.262	293.626	262.699	284.373	294.455
2023	247.578	240.413	305.787	248.111	270.351	264.769						

Tablo 3. Konya'nın İhracatı (yıllıklandırılmış, % değişim)

İhracat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	37,5%	37,6%	31,0%	26,2%	22,4%	17,9%	18,1%	14,9%	14,1%	12,6%	10,8%	9,1%
2023	9,7%	6,8%	7,2%	3,4%	3,8%	3,2%						

Tablo 4. Aylara Göre Konya'nın İhracatı (1000\$)

İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	104.088	122.681	112.747	118.329	127.335	123.624	122.606	139.628	156.100	129.115	138.926	175.755
2023	133.732	154.823	197.523	147.843	186.960	145.289						

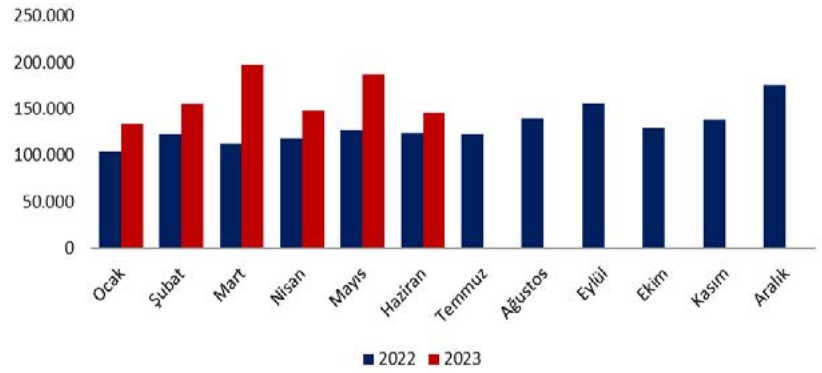
Tablo 5. Konya'nın İhracatı (yıllıklandırılmış, % değişim)

İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	34.0%	35.1%	25.0%	24.6%	25.9%	23.7%	25.9%	28.2%	30.2%	30.1%	25.6%	25.8%
2023	26.7%	26.1%	34.9%	34.1%	34.7%	34.8%						

Haziran ayında "Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar" sektörü ihracatını en fazla artıran sektör oldu

Haziran 2023'te ihracat içinde yüzde 1,8'lik pay ile onuncu sırada yer alan "Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar" sektörünün ihracatı yüzde 37,7 artarak 4,8 milyon dolara ulaşmıştır. Söz konusu dönemde ilk 10 sektör arasında yer alan ve toplam ihracat içinde yüzde 3,1'lik payı olan "Alüminyum ve alü-

Şekil 3. Aylara Göre Konya'nın İthalatı 2022-2023 (1000\$)

Tablo 6. İhracatın Sektörel Dağılımı

	İthalat (\$)		Değişim (%)	Konya'nın Toplam İhracatı İçindeki Payı (%) Haziran 2023
	Haziran 2023	Haziran 2022		
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	94.520.456	81.356.359	16,2%	35,7%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	55.920.591	53.457.530	4,6%	21,1%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	14.547.794	19.169.228	-24,1%	5,5%
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	13.201.480	11.805.329	11,8%	5,0%
Demir veya çelikten eşya	9.934.867	10.417.375	-4,6%	3,8%
Plastikler ve mamulleri	8.844.197	10.863.701	-18,6%	3,38%
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	8.265.381	17.932.635	-53,9%	3,1%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	7.592.906	7.883.116	-3,7%	2,9%
Kakao ve kakao müstahzarları	6.122.721	8.364.839	-26,8%	2,3%
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	4.805.478	3.490.153	37,7%	1,8%
Toplam	264.769.079	278.907.035	-5,1%	100,0%

Tablo 7. İthalatın Sektörel Dağılımı

	İthalat (\$)		Değişim (%)	Konya'nın Toplam İthalatı İçindeki Payı (%) Haziran 2023
	Haziran 2023	Haziran 2022		
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	29.738.063	19.292.154	54,1%	20,5%
Plastikler ve mamulleri	17.901.649	1.840.117	872,9%	12,3%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	15.306.351	7.595.577	101,5%	10,5%
Demir ve çelik	10.819.061	14.680.250	-26,3%	7,4%
Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	9.158.068	11.410.102	-19,7%	6,3%
Hububat	9.008.123	10.377.696	-13,2%	6,2%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	5.293.933	2.052.508	157,9%	3,6%
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	4.247.393	789.425	438,0%	2,9%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	4.216.338	2.556.370	64,9%	2,9%
Organik kimyasal ürünler	3.828.001	4.899.042	-21,9%	2,6%
Toplam	145.289.367	123.685.209	17,5%	100,0%

minyumdan eşya" sektörü ihracatı en yüksek oranda daralan sektör olmuştur. Diğer taraftan, "Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" ve "Demir veya çelikten eşya" sektörlerindeki daralmalar dikkat çekmektedir (Tablo 6).

Nisan ayında "Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem" sektörü ithalatını en fazla artıran sektör oldu

Sektörlere göre ithalat verileri incelendiğinde, 2022 Haziran ayında 1 milyon 840 bin dolar düzeyinde olan "Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem" sektörünün ithalatı, 2023 Haziran ayında 17,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiş, toplam ithalat içindeki payı yüzde 12,3'e ulaşmış ve bu ay en fazla ithalat yapılan ilk sektör olarak öne çıkmıştır. Söz konusu dönemde ilk 10 sektör arasında yer alan ve yüzde 10,5 payı bulunan "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" ithalatı en çok daralan sektördür (Tablo 7).

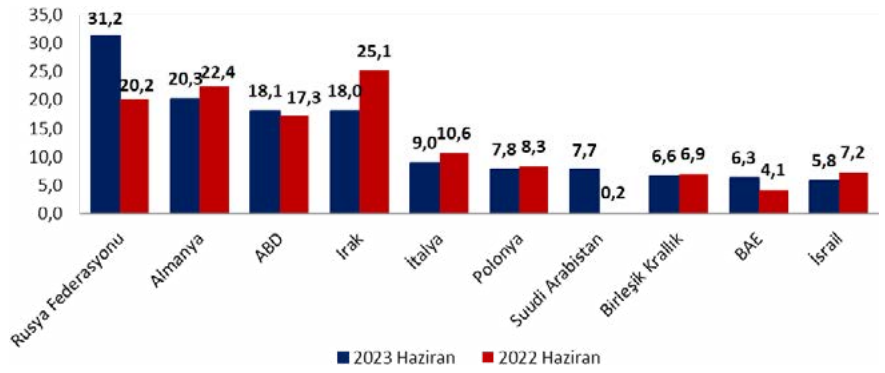
Haziran ayında Konya'nın Rusya'ya ihracatı yüzde 54,9 arttı

Ülkeler bazında Konya'nın ihracat rakamlarına bakıldığında, Haziran 2023'te ilk sırada yüzde 11,8'lik pay ile Rusya yer almaktadır. Konya'nın Rusya'ya olan ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 54,9 artarak 31,2 milyon dolara ulaşmıştır. Bu dönemde, Birleşik Arap Emirlikleri'ne yapılan ihracat da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51,4 artmış ve toplam ihracat içindeki ağırlığı yüzde 2,4 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, Konya'nın ihracatında yüzde 6,8 payı olan Irak'a ihracat yüzde 28,3 oranında daralmıştır (Şekil 4 ve Tablo 8).

Konya, Haziran ayında en fazla ithalatı Çin'den yaptı

Konya'nın Çin'den yaptığı ithalat geçen yılın aynı ayına göre 15,6 milyon dolar artarak 42 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiş, toplam ithalat içindeki payı da yüzde 22,8 olmuştur. Haziran ayında, Konya'nın Çin'den sonra en fazla ithalat yaptığı ülke yüzde 8,6'lık pay ve 16,0 milyon dolarlık ithalat tutarı ile Brezilya'dır. Bu dönemde, Konya'da Birleşik Krallık'tan yaptığı ithalat miktarının yüksek artışı dikkat çekmektedir (Şekil 5 ve Tablo 9).

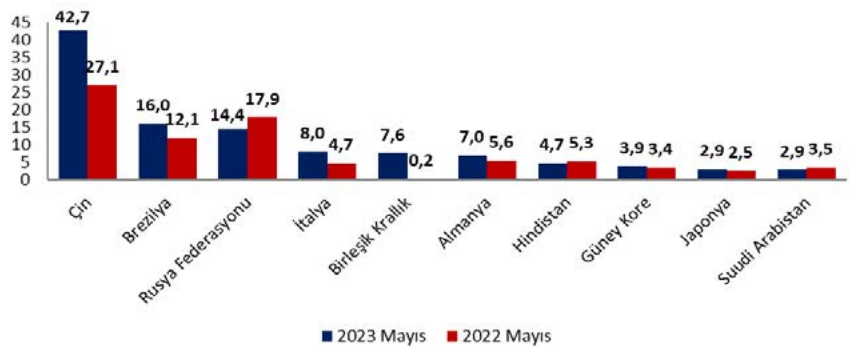
Şekil 4. Ülkelere Göre Konya'nın İhracatı - İlk 10 Ülke (Haziran 2023, milyon \$)

Tablo 8. İhracat Partnerleri

Sıra	Partner Ülke	İhracat (\$) Haziran 2023	Değişim (%) Haziran 2022 - Haziran 2023	Pay
1	Rusya Federasyonu	31.226.060	54,9%	11,8%
2	Almanya	20.260.259	-9,7%	7,7%
3	ABD	18.078.149	4,6%	7%
4	Irak	18.016.850	-28,3%	6,8%
5	İtalya	9.003.062	-15,1%	3,4%
6	Polonya	7.821.284	-6,0%	3,0%
7	Suudi Arabistan	7.731.606	0,0%	2,9%
8	Birleşik Krallık	6.584.538	-5,2%	2,5%
9	BAE	6.272.076	51,4%	2,4%
10	İsrail	5.802.307	-19,9%	2,2%
	Diğer	133.972.888	-14,3%	50,6%
	Toplam	264.769.079	-5,1%	100%

Şekil 5. Ülkelere Göre Konya'nın İthalatı - İlk 10 Ülke (Haziran 2023, milyon \$)

Tablo 9. İthalat Partnerleri

Sıra	Partner Ülke	İthalat (\$) Haziran 2023	Değişim (%) Haziran 2022 - Haziran 2023	Pay
1	Çin	42.706.508	57,8%	22,8%
2	Brezilya	16.012.085	32,5%	8,6%
3	Rusya Federasyonu	14.416.789	-19,5%	7,7%
4	İtalya	8.028.053	69,5%	4,3%
5	Birleşik Krallık	7.638.687	3727,0%	4,1%
6	Almanya	6.968.532	25,2%	3,7%
7	Hindistan	4.728.747	-11,1%	2,5%
8	Güney Kore	3.851.128	12,8%	2,1%
9	Japonya	2.937.957	18,0%	1,6%
10	Suudi Arabistan	2.879.632	-18,6%	1,5%
	Diğer	76.791.461	70,5%	41,1%
	Toplam	186.959.579	46,8%	100%

**Aradığınız
imalatçı ve ihracatçı
firmaları tek bir
adreste bulmaya
hazır mısınız?**

www.listofcompany.com

**7.000 Firmaya
10.000 Ürüne
50'den Fazla Sektöre
170 Ülkeye ihracat
Yapan Firmalara
Ulaşmanın Yolu
Tek Adreste**

KONYA TİCARET ODASI
Konya Chamber of Commerce
KOP Turkey

 listofcompany

GET IT ON
Google Play

Download on the
App Store

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

BİR ÜNİVERSİTE İKİ DİPLOMA

İNŞAAT
MÜHENDİSLİĞİ

MİMARLIK

Hayallerini İkiye Katla!

İki yüzden fazla Çift Anadal Programı seçeneği ile
ikinci bir meslek sahibi ol ve kariyerinde farkını ortaya koy!

Konya Ticaret Odası Üniversitesidir

karatay.edu.tr

444 1251